

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהז'ף לפניו ק'עז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי
ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
ב'עריכה מ'פארת מ'נקדת ומ'פסקת

פרשת שמיני תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פר עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קפז

הנספח

אבל בארץ לא פליגי – דעריך להביא מן הארץ, ולא מן חוצה לארץ, וזה אני מקיים
ובי תבוא – דמשמע דאין כל אלא מן הארץ קבבר חרש בחוצה לארץ – קודם לשומר
אסור דאורייתא, דהא דרבי (ויקרא כג) 'ולחם וקלי ותרמל לא תאכלו' נהג אפילו
בחוצה לארץ, 'וישבותיכם' – דרבינן בהוצה קרא – כל מקום שאדם יושבם משמע,

אבל בארץ לא פליגי דעומר ושתה תלחם מארץ אי, מחוצה לארץ לא, במאן דלא כי האי תנא. ותנא, רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: עומר בא מחוצה לארץ, וזהו אני מקיים 'כי תבוא אל הארץ' – שלא נתחייבו בעומר קודם שנכנסו לארץ. וקסבר: חרש בחוצה לארץ דאורייתא היא, דכתיב 'מושבתיכם' – כל מקום שאדם יושב משמע, 'כי תבוא' – זמן ביאה היא, וכין דאורייתא היא – אקריבי נמי מקריבין. תנן הלשון: שומרי סביבותי נטילין שכן מתרומת השומר. רמי ליה רמי בר תמא רב חסדא, תנן: הלשון, ורמננו: 'אכלה' – ולא לשריפה! אמר ליה: רמנא אמר לך 'לדתיכם', ואת אמרת: תיבטלו אמר ליה: וכו קאמינא אנא תיבטל? ליתיה מדיאשתקד! – בעינא 'פרמל', וליכא! – ליתיה פרמל דאשתקד! – אמר קרא 'פרמל תקריב' – בעינא פרמל בשעת הקרבה וליכא! איתבה, רבי יוחנן אמר: 'פרמל תקריב'. רבי אלעזר אומר: 'ראשית קצירך', ראשית קצירך – ולא סוף קצירך. מותיב רבה, 'ואם תקריב מנחת פבורים' – למנחת העומר הקרוב מפרה, מהיכן באה? פאה? מן השעורים. אהא אומר: מן השעורים, או אינו אלא מן החיטין? רבי אלעזר אומר: ואמר 'אביב' במצרים, ונאמר 'אביב' לדורות, מה 'אביב' האומר במצרים – שעורים, אף 'אביב' האומר לדורות אינו בא אלא מן השעורים. רבי עקיבא אומר: מציעו יחיד שמביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין, ואף ציבור מביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין. אם אהא אומר מן החיטין – לא מציעו ציבור שמביא חובתו מן השעורין. דבר אחר: אם אהא אומר עומר בא מן החיטין – אין שתי הלחם ביפבורים. אלא משום ביפבורים הוא! תויבא. תנן התם: אין מביאין ביפבורים חוץ משבעת המינים, ולא מתרומם

שומרי סביבותי – ואם תאמר: היאך עומר בא מן המושבות? הא בעינן (החוקא) (מה) 'משקה ישראל'! ובסוף כימות (קבא) מוכח דאסור, נבי 'גוי שהיה מוכר פירות בשוק, ואמר: פירות הללו של ערלה הן, של עוקה הן, של נטע רבעי הן – לא אמר כלום' ופירש בקונטרס בשם רבותי: 'של ערלה הן' – פירות נטעיהן הן, וישנן משובחים מפרות אילן וכן. 'של עוקה הן' – מפרסד ממוק וגדל לו סבא, ודאי שנת נטעיה, 'לא שהיה כולם' – לאסוס על כך, אלא הלך אחר הרוב, שה משר, ולהשיב מקוץ מתוכו, וכן בנטע רבעי – להדויע פירות נטעיהן, והקשה בשו"ת: מה איסור יש כאן? אם עבר זמן הבעור – לא שגא מן המושבות אלא שגא מן המופק, אסורין, וקודם חמון – אלו ואלו מותרין ופירש דהאי 'עוקה' – שם עיר שבארץ ישראל, בדרבנן (הדועס ח) 'יבם עד עוקה, ופירותיה משובחים. אמר דהי גוי היו בחוצה לארץ, ומשכח לאמר 'מושבתיכם' – אין לשון קשור, אלא שגא מתרומת דבריה, ושגא לא נתעשרה, וישראל מכרם לו, אלא להשיב מקוץ אומר, כך ובערך פירש: 'של עוקה' – פירות שביעת שנשרשו בשביעית, כלומר, לא תהא סבור שבעודה בוד גדל, אלא נחרש יפה, ר'נענו' (בשעה ח) 'יעקודה', וכן 'עוק' תחתיו של יחיד דלעמן (פסח). פירש: חופר ומשליך אבנים, ועל 'יעקודה' קרא פירש רש"י מפרש: והסבין גור, 'מכביעת' – הרגשם, עיקא, ורבינו גם מקיים פירש רבותי, 'יעקודה' לשון כמז, כמו 'יעקודה ויסקלנה', וכן 'עית בעת דוחה נקראת' דתנן בראש השנה (גכג), ובמסכתא (פרק המשיה דרמא) נמי ר'טין 'עוק' – כלומר, פירות משובחים, ואסורין בשביעית – בדרושן בחותם: 'את עבי נזירי, לא תבצר' – מן המושבות אי אהא עבר, אבל אהא עבר מן המופק, ואסורין בפרק 'לולב הגזול' (סוכה טג), במה דברים אמורים? בלוקח מן המופק, אבל בלוקח מן המושבות – אפילו בכדאי אסור, ובקונטרס פירש שם: כיון דחשוד לשומר – חשוד להניח דמים לאחר הבעור, וקשה לפרש: דאם היה חשוד – אפילו מן המופק נמי ועוד חתום: הציגם דרבינו – מלם ללקיח מכל אדם בשביעית, לפי שאין כיראא בהן נשומר, ואי טעמא משום דחשוד להניח דמים אחר הבעור – אפילו עדי נמי אלא ודאי משומר אסור באכילה, ואם כן היכי שריא הבא להביא עומר מספחים

רבי תבוא – דמשמע דאין כל אלא מן הארץ קבבר חרש בחוצה לארץ – קודם לשומר
אסור דאורייתא, דהא דרבי (ויקרא כג) 'ולחם וקלי ותרמל לא תאכלו' נהג אפילו
בחוצה לארץ, 'וישבותיכם' – דרבינן בהוצה קרא – כל מקום שאדם יושבם משמע,
רבי תבוא – לא מנעם חוצה לארץ, אלא זמן ביאה הוא. לומר: שלא נתחייבו בעומר אלא לאחר שבאו לארץ, אבל לאחר שבאו לארץ – אסור חרש חרש הקרבת העומר, וכן דמדיאשתקד אסור, דנהג איסור חרש בחוצה לארץ, הכי נמי אקריב מקריבין עומר מחוצה לארץ. נטילין שכן מפרסד הלשון – לפי שם דהקר, ונרץ לשומון מפני הדיח ומפני העמים שלא ילקטוהו קודם לשומר, כדי שיהא העומר בא מהם. לאכלה ולא לשריפה – דהכי מקריבין קומץ לשורפו על גבי המזבח ורמנא אמר – בעינא 'לדורייתא' ואת אמרת תיבטל – שאם אינו מביא של שביעית, נמצא עומר בטל, ליתיה מדיאשתקד – שעורים שגדלו אשתקד, בעינן ברטל – שחאה 'כרמל' – רך למולל בשעת מדיאשתקד, וליתיה מדיאשתקד – מתבואה שנקצרה אשתקד כשדאי כרמל, אימיר רבי יוחנן אמר – משום דכי אין מביאין מתבואה שנה, משום דבעינן 'כרמל תקריב', רבי אלעזר אמר – משום דראשית קצירך אמר רמנא – בדשעת הבאה ליהי ראשית קציר דהאי תבואה, ואי מיתיה משל אשתקד – אינו מביא ראשית קציר, שדרי נקד' מדיאשתקד, וסוף קציר שנה שעברה הוא בשעת הבאה, אלא משום בבורים הוא – דבעינן שיהו בבורים בקציר, והיינו רבי אלעזר דאמר 'ראשית קצירך', והיובאת דרבי יוחנן דאמר 'כרמל תקריב' – דמשמע שיהו להקריב כרמל, אף על פי שאינו בבורים, מתרומם

האומר במצרים – שעורים, אף 'אביב' האומר לדורות אינו בא אלא מן השעורים. רבי עקיבא אומר: מציעו יחיד שמביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין, ואף ציבור מביא חובתו מן החיטין ומביא חובתו מן השעורין. אם אהא אומר מן החיטין – לא מציעו ציבור שמביא חובתו מן השעורין. דבר אחר: אם אהא אומר עומר בא מן החיטין – אין שתי הלחם ביפבורים. אלא משום ביפבורים הוא! תויבא. תנן התם: אין מביאין ביפבורים חוץ משבעת המינים, ולא מתרומם

המושבות, הא בעינן 'משקה ישראל' – מן המותר לישראל ואין לומר: משום דרבינן 'לדורייתא' בדרבנן – דהא יכול להביא מן המופקין ויש לומר: דמדיאשתקד בעירה ודוקא אסור, אבל באכילה – שרי, וקרא בתורת כהנים בבצירה מיירי ולא באכילה, ובפרק קמא דמערע קטן (גא) נמי אמרין: מכדי ומדיה תולדה חריעה היא, ומדיה דבתר רמנא נמה לוי ועדי לפי: דשומרי ספחים דהבא לא היו נמנעים בם אדם מלקיח, אבל היו מודיעין לתן, והם פורשין מאלקין, אי נמי: 'קצירך' רמזין: אמר רמנא – ידך אין, ראה של הקודש, ומחא טעמא שריא קצירה, אי נמי קצירה שרי, משום דרבינן 'לדורייתא'. דהא אפילו שבת דהא, לרבי אלעזר רבי שמעון דסוף פרק 'רבי ישעאי' (מנחות עבא), ואם תאמר: ולרבי עקיבא, דאמר (פסחים נאב) ספחים אסורין, הא בעינן 'משקה ישראל'! לא פירכא דהא, דבשאר שנים נמי לאו 'משקה ישראל' הוא, ושרייה רמנא. דאמרין בפרק קמא דמנחות (הב) משום דמנחתה בכך – שאני, בשביעית נמי לרבי עקיבא – הרי מנחתה בכך. רמנא אמר לדורייתא ואת אמרת תיבטל – הקשה רבנו חב: דאמרין בסוף פרק דרבינו (יבב), בדמש בשביעית שטורח מן הבבורה, 'לאכלה' אמר רמנא – ולא לשריפה, ופרץ מראובל מעיסת שביעית שלא הורמה חלתה – חזי מיתה, אמאי כיון דאילו מקמיא בת שריפה היא, ורמנא אמר 'לאכלה' – ולא לשריפה? ומשני: שאני דהם, דרבינן 'לדורייתא' ופרץ: תיבטל מיתה ומשני: הבא – מעיקרא לאכלה, הבא – מעיקרא לשריפה, והשואן אמרין נקיל מנחתה השומה, מעיקרא לשריפה ויש לומר: מה לעומר – שכן ציבור, ודוחה שבת וטומאה, ועוד: שאני עומר – דמנחתו בכך, ולא מקיימא מנחתו אלא בשל שביעית, ונחתא נמי שתי הלחם הבאות בפני עצמן בשביעית, למנא דאמר ולשריפה קאחין, בפרק 'דחבולת' (מנחות מדב) בעינא כרמל ולכא – תיבטל ולרבי יוסי בר רבי יהודה, 'חיה ערלה מחוצה לארץ' וטעמא דך ברייתא ולא בחותה, אלא משום דרשתי הלחם משום בבורים הוא – דבורים בעינן, והוא דחין לעומר, דהא 'בבורים' נמי כתיב ביה, והיינו רבי אלעזר, וקשה ליה יוחנן, כך פירש בקונטרס, וטראה: ולדורייתא פריך, דהא רבי אלעזר פירש טעמא משום דרבינן 'ראשית קצירך' – ולא סוף קצירך, ואם תאמר: ומאי טעמא דהי ויתבא? לימא: דחד – למנחת, דחד – לעלבו ויש לומר: דהרי 'בבורים' כתיב שח

קפה מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פר עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

תוספות

שבת ארץ – אין לפרש: ממוחרז בשפירות, אפילו כולם מבית הבשל – דומיננציה נדריים נפקא, כדחיינו בתוספתא (פרק ט), אלא כמו שפרש בקונטרס: שבת ארץ שבעת המינים. **ארץ** מארץ לא משמע ליה – ולא דמי ל'מאלה', דרדינן לעיל בפרק י'ל תמנחת באות מנה' (ט.ו.ס), דדבא לא מצי למכתב "אשר הביא ארץ".

באן בספירה של עץ באן בספירה של חרס – כהנא בפרק קינטרס: ספירה של חרס – וקרא. והא דלא משנה: אידא ואידא בספירה של עץ, באן – בגובה, באן – בשאינה נקובה. משום דאין דרך ספירה לזהות נקובה, שלא יכנסו בה המים, והשוא לא הוי דומיא דאין שינוי, דבכולהו מוכיז ברישא דהוא דמביא וקרא. ובמו כן פרש בפרק קמא דגיטין (ו.ג.) גבי עפר חוצה לארץ, אלא כהנא בספירה לארץ – חייב במעשר ושכביעית. אמר רבי יהודה: אמתיה במונן שהספירה נעשתה. אמר רבי ירמא: עציץ קובץ הספירה על גבי יתדות – כגא לתחלתה קובץ יהודה ורבנן. פירש שם בקונטרס: דספנה לדעיל של חרס היא, ואנה ירביה לינקא, אם היתה מוטת בקרקע, כדאמר במנחות. והקשה רבנו חם: דברקא שני דגיטין (כא.ב) אמרין: כחבו על חרס של עציץ נקוב, משמע: דחרס בעי נקבה. ואמרין בסוף "דמצינע" (שבת עז.ב), חמש מדרות בכלי ארס, נקב כשדורש קטן – סתור מלמדת "אשר את חורעים. ועוד: דסתם עציץ – של חרס הוא, כדמשמע בפרק "שמינה שריצים" (שם קח.א) מנא דחלש פיטרא מאונא דחצבא כו', ופרך עלה מוהרש"ל מעציץ נקוב, וסתם חצבא – דחרס הוא. ועוד

מתקמרים שבהרים ולא מפירות שבבעמקים. אָמַר עוֹלָא:
אם הביא לא קידש. יתבי רבה וקא אָמַר לָהּ לָהּ שְׁמִיעָתָא. אִיתְבִּיבָהּ רַבִּי אֶתָּא בַּר אָבָא לְרַבְהּ: "לָרָבִן רֵאשִׁית" – שְׁתַּתָּה רֵאשִׁית לְכָל הַמְּנוּחֹת, וְכֵן הוּא אֹמֵר: "בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחַח הַדָּשָׁה לַיהוָה בְּשַׁעֲתֵיכֶם." אִין לִי אֵלָא הַדָּשָׁה שֶׁל הַפִּסִּים, הַדָּשָׁה שֶׁל שְׁעוּרִים מִנֵּי? תַּלְמוּד לֹאמַר "הַדָּשָׁה" – אִם אֵינוֹ עֵינֵן לְהַדָּשָׁה שֶׁל חִטִּין, תִּגְדְּלוּ עֵינֵן לְהַדָּשָׁה שֶׁל שְׁעוּרִים. וְכֵינֵן שְׁתַּתָּה קוֹדֶמֶת לְבִיבּוּרִים? תַּלְמוּד לֹאמַר "וְאִין שְׁבַעֲתָה מַעֲשֶׂה לָךְ בְּבוּרֵי קֶצֶר חֲטִיטִים." וְאִין לִי אֵלָא בְּבוּרֵי קֶצֶר חֲטִיטִים, קֶצֶר שְׁעוּרִים מִנֵּי? תַּלְמוּד לֹאמַר "וְאִין הַקֶּצֶר בְּבוּרֵי מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר תוֹרַע בִּשְׂדֶּה." וְאִין לִי אֵלָא שְׁתוּרַע, עָלוּ מֵאֲלִיָּהן מִנֵּי? תַּלְמוּד לֹאמַר "בִּשְׂדֶּה." וְאִין לִי אֵלָא בִּשְׂדֶּה, מִנֵּי לְרִבּוֹת שֶׁבִּגְן וְשִׁבְחוּרָהּ וְשִׁבְעִינֵן וְשִׁבְסִפִּינֵיהּ? תַּלְמוּד לֹאמַר "בְּבוּרֵי כָּל אֲשֶׁר בְּאַרְצֶם." מִנֵּי שְׁתַּתָּה קוֹדֶמֶת לְסֻכִּים וּפִירוֹת הָאֵילִין? נֶאמַר כָּאן "בְּבוּרֵי מַעֲשֶׂה, וְנֶאמַר לְחָלֹן" בְּאַסְפָּד אַת מַעֲשֶׂה מִן הַשְּׂדֶה, מַה לְחָלֹן – נִסְכִּים וּפִירוֹת אֵילִין, אֵף כָּאן – נִסְכִּים וּפִירוֹת אֵילִין.

קְתִי מִיָּה: שֶׁבִּגְוֹרָה שְׁבַעֲנִי וְשִׁבְסִפִּי? יִסְפֵּא אֶתָּא לְמִנְחוֹת. מִתְקִיף לָהּ רַב אָבָא בַּר אֲבָהִי: אִי הִבִּי, הֵינֵן דְּתִיב: "כָּל טוֹרַר בִּבְתִּיךָ יֹאכַל אוֹתוֹ", וְאִי מְנוּחֹת – לִכְוִי כִּהְיֹה הוּא דְּמִיתְאֲכָלוּ אָמַר רַב מִשְׁרָשָׁא, תִּיר קְרִיא תִּיבִי: "לָךְ יִתֵּיךְ", וְתִיב: "כָּל טוֹרַר בִּבְתִּיךָ יֹאכַל אוֹתוֹ", הֵא קִיבִד? כָּאן – בְּבוּרִיכֶם, כָּאן – בְּמִנְחוֹת. רַב אִשִּׁי אָמַר: מִלִּיָּה בְּמִנְחוֹת, וְיִסְפֵּא דְקָרָא אֶתָּא לְחֲמֵי תוֹדָה. בְּפִלְתָּא, רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: אִם הִבִּיא – לֹא קִדֵּשׁ. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: אִם הִבִּיא – קִדֵּשׁ, נַעֲשֶׂה כְּחֹשׁ בְּקִדְשִׁים. בְּשִׁלְמָא רִישׁ לְקִישׁ – בְּרֵאמֶר מַעֲמָא, אֵלָא רַבִּי יוֹחֲנָן, מָאי מַעֲמָא? אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר: רַבִּי יוֹחֲנָן חֲזָא בְּחָלוֹם, מִלִּתָּא מַעֲלִיָּתָא אֲמִינָא, אָמַר קְרִיא: "מֵרֵאשִׁית" – וְלֹא כָּל רֵאשִׁית, "מֵאַרְצֶךָ" – וְלֹא כָּל אֲרָצֶךָ. וְרִישׁ לְקִישׁ הֵא "אַרְצֶךָ" מָאי עֲבִיד לִי? מִיבְעִי לִי לְכַדְתִּינִי, רַבִּי נְגִילִיאַל בַּר רַבִּי אֹמֵר: נֶאמַר כָּאן "אַרְצֶךָ" וְנֶאמַר לְחָלֹן "אַרְצֶךָ", מַה לְחָלֹן – שְׁבַח אֲרִי, אֵף כָּאן – שְׁבַח אֲרִי – וְאִידִד? – "אַרְצֶךָ" "מֵאַרְצֶךָ" – וְאִידִד? – "אַרְצֶךָ" "מֵאַרְצֶךָ" לֹא מַשְׁמַע לִיָּה. תִּנִּי חָדָא: שֶׁבִּגְוֹרָה וְשִׁבְסִפִּינֵיהּ? מִבִּיא וְקֹרֵא. וְתִנִּי אִידִד: מִבִּיא וְאִינוּ קֹרֵא: בְּשִׁלְמָא רִישׁ לְקִישׁ, גַּג אֲנִי לִי קִשְׁיָא: הֵא – גִּגְוֹרָה דְּמַעֲרָה, גִּגְוֹרָה דְּבִית, חוּרְבָה אֲחִיבָהּ אֲחִיבָהּ לִי קִשְׁיָא – כָּאן – בְּחוּרְבָה עֲבוּדָה, כָּאן – בְּחוּרְבָה שְׁאִינֵיהּ עֲבוּדָה. עֲצִין אֲעֲצִין לִי קִשְׁיָא: כָּאן – בְּגִבְעָה, כָּאן – בְּשִׁאֲנוֹ נִקְבָה. סְפִינָה אֲסִפִּינָה לֹא קִשְׁיָא: כָּאן – בְּסִפִּינָה שֶׁל עֵץ, כָּאן – בְּסִפִּינָה שֶׁל חֲרָם.

קציר חטים, מה לחלן – שתי הלחם קודם להם, אף כאן בואי קרא דקביירי במנחות – שתי הלחם קודם להם. היינו וכתוב כל טוור בביתך יאכל אותו – דמשמע אפילו נשים ועבדים. כאן בכוורים – כתוב "כל טוור בביתך יאכל אותו". כאן במנחות – כתוב "לך יתוך" – דאין נאכלין אלא לזכיר כדונה, והאי שפא כל אשר בארצם" – היינו למנחות. רב אשי אמר בוא למנחות – וספא דקרא דכתוב "כל טוור בביתך" – אטאן לחמי תורה דנאכלין לכל טוור, ולא קשה לעולא. קשה – ותי תמרים שבהרים. כבוש שבקדשים – שהמקדש במנה כחושה – קדשה, ואף על גב דלא הוי מצה מן המזבח. רבי יוחנן חזאי בחילא – למחרתא למלחיה שפיר. מראשית ולא כל ראשית – למעט שאר פירות שאין משבעת המינים. מארץ ולא כל ארץ – למעט שלא מן המזבח ושבעה מינין נספידו. כאן תמרים שבהרים ושגבג ושחורבה, וריש לקיש – דמבטא אהבא – קדש, האי "מארץ" מאי עבד ליה נאמר כאן ארץ – "אשר הביא מארץ" (דברים כו), נאמר להלן ארץ (שם ח) ארץ חטה ושעורה. מה לחלן בספר דבשמה של ארץ ישראל – דתי פירות חן משובחין ממאיר פירות. אף כאן – אין מביאין בכוורים אלא מן המשובח, ולעולם מביאין תמרים שבהרים, וככל שיהיו מן המשובח, ואידא ארץ מארץ – כלומר, רבי יוחנן אמר לך אף הכי מני, מה לחלן – שבו ארץ וכו', ולא מילתא דהא מצי למימרא כתוב "ארץ לחיה, אבל השוא דכתוב "מארץ", ולא כל ארץ, לחוציא תמרים שבהרים ושבעת המינים. וריש לקיש – האי דרשה דהוי משמע ליה "מארץ", לא משמע ליה. בשלמא ריש לקיש – דאמר קשה, איכא לתרצה ואת דתי מביא וקרא – בחורבה עבודה, דכין דנעבדה, דטרב בה – "מארץ" קרינא בה. בספנה של חרס – מביא וקרא, משום דאין שפא

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הצביור דף פה עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצא תוספות

אלא לרבי יוחנן – דאמרי לא קדש, והא הכא דלדברי הכל קדש בחורבה עבדוהי
ובל דמי, אף על פי שאין מוכרזים (והוא) – דלדברי הכל מביא וקורא? אמאי היא
דאיכא תנא דאמר: שבועצין ושכספניה – אינו מביא, והוא הדין לתמרים שברמים
ושכספניה, ורבי יוחנן דאמר כי היא תנא. אמאי ליה יוחנא וטמא? ראשי משכשים

של מצרים, למשה רבינו כשהתחיל לעשות
האותות לעיני פרעה, שהיו מוכרזים וזוהר – שהיו מוכרזים וזוהר
אותם על ידי כשתה תבן אתה מבנים לעפריים
– עפריים, שהוא מקום דרבה בהואה, אתה
מביא גושן בהואה למכור? בתמיה, כך ארץ
מצרים, שהיא מלאה כשפים, אתה בא לשם
לעסוק בכשפים? אמר להם למתא ייקא ייקא
שקול – לער שגדל שם דיק הרבה, תבא דיק
שליך למכור. לפי שהתקבצין שם הבל לקטו.
הם אמרו לו דרבי לעזות, והוא חשד להם
בעינים. משנה לא מביא חובל – משנה
הצריכה לחבל, ולא מביא חליין – משנה
שיש בו אילנות, לפי שהאילנות עושים לה צל,
ואין התבואה גדלה הפך? כיצד הוא עושה –
לשדה שמביא ממנה סלת? נראה שנה ראשונה
– מנחתה בירד (והרעף) קודם לפסח שבועים
יום – שכבר יש בה לחמה שזורחת עליה. כיצד
הוא בורח – שלא יאכל אבק סלתו? גמרא
בבבב – של אותו מקום, אלמלא שתן ממוכות
לירושלים – הרבה, וכן עומדות בין ההרים,
דכתיב (ותחלים קבוצה) יירושלים הרים סביב לה.
היו מביאין מן – לפי שהן עומדות בדרום.
המורדות – שברדום, שבתן החמה המביא
כל היום. המעניות – חרדושת הרבה לכך.
והרעף קודם לפסח שבועים יום – שכבר מתחלה
החמה לזרוח בקר מחרת צופתה וכשזורחת,
משך העננים מן הדרום, וכל היום היא זורחת
לדרום. כך היו עשן ופגמים סביל – וכך בורק
יפה, שאם יש בה אבק – מירדק בשמן. קתני
מירא ושמן חורש ופחש – מירדק ותפשוט
מירא מתניתא דרבעיה נרי גמרא, ולישעמך –
היכי תפשוט? הא מתניתין לא קתני "ושה" וברייא

אותה ושנה, משום רבי נתן אמרו: גזרין דף דף, ומכנים לתורה עד
שמעלה כל אבקה, קתני מיתת: חורש ושנה! ולשעמך, מתניתין לא קתני ושנה,
ביריא

אלא לרבי יוחנן קשיא! תנאי היא, דתנאי: שפגג
ושפחורבה – מביא וקורא, שפגצין ושפספניה – אינו
מביא כל עיקר. "וכילין אינן באות אלא מן המוכרחה"
כו'. אמרו ליה יוחנא וממרא למשה: תבן אותה
מכנים לעפריים? אמר להו, אמר אינשי: למתא
ירקא ירקא שקול. משנה אין מביאין לא מביא
הגבלים ולא מביא השלחים ולא מביא האילן, ואם
תביא – כשהו צריך הוא עושה? נראה שנה ראשונה,
ובשנה שניה זורעה קודם לפסח שבועים יום, והוא
עושה סולת וזרעה. כיצד בורק? – הגזר מכנים
יד לחוקק, עלה בה אבק – פסולה עד שפגציה. ואם
תחלעה – פסולה. גמרא "כיצד עושה – נראה
שנה ראשונה". איבעיא להו: היכי קאמר? נראה
שנה ראשונה, ושנה נראה וזרעה. או הלמא:
נראה שנה ראשונה, ושנה זורעה בלא נראה?
תא שמע: דתנאי, אמר רבי יוסי: אף חיבי
קרינים וכפר אחים, אלמלא סמוכות לירושלים
היו מביאין מהן, לפי שאין מביאין את העומר
אלא מן השדות המורמות והמגונות לקדש,
שבתן קמה וזרחת ומהן קמה שוקעת. כיצד
זרעה? – נראה שנה ראשונה ושנה חורש, ושנה
זורעה קודם לפסח שבועים יום, קדש שנתא
סמוכה לחמה, ועושה קנה וזרע ושיבולת וזרעים,
וקצר ומעמר ודש וזרע ובורד וטוחן ומקדח,
ומביא אצל גזרה. וגזרין מכנים יד לחוקק,
אם עלתה בה אבק, אומר לו: חזור ונפה

אותה ושנה, משום רבי נתן אמרו: גזרין דף דף, ומכנים לתורה עד

שמעלה כל אבקה, קתני מיתת: חורש ושנה! ולשעמך, מתניתין לא קתני ושנה,

ביריא

ועוד הביא רבינו שמואל מהא דתניא בתוספתא: תמנות את הלחן שבשבעית –
רבי מאיר אומר: טמנו בעצמן, כדי שלא ימנעו, ואף על פי שאין ראיה לדבר, וכך דלבר
(ירמיה לב): "ותנתם בכלי חרס למען יעמדו ימים רבים". ונראה לרבינו דבשל חרס
מהניא נקבה, אבל בשל עץ – אפילו נקב לא מהני מדי. וספיה דרעין (ג) – בשל חרס
ובנקבה, ואין תפיס באין בה, שהיה נדבק ועושה
רבים וסותם את דבק. ואף על פי שיש ראיה לדבר, וכך דלבר
ספיה – כאן – נקבה – כאן – בשאינה נקבה –
משום דהיינו שניא דרעין, ורצה למצוא בספיה
חדושת אחו. ועוד: דמה שחיל לתמנדי בספיה
של עץ, מעמיד. משום דסותם ספיה – לאו דחיס.
והוא השתת בכל הדנו דמש מרח בכלי חרס –
הוא כולח בחרס דחוקא, דמהל של מציא משקה
ובוסת משקה אשכחין גבי חרס, כדתנן פסוק "בא
ססין" (נדה מט.א): כל כלי חרס שהוא מבנים –
מציא, ויש שהוא מציא ואינו מבנים. ואמרין
בגמרא: מבנים – פסול למי טהא, ופסול משום
גיסטרא. מציא – כשר למי טהא, ופסול משום
גיסטרא. וכן מרח דמציא דמי ומציא רשון, תנן
במסכת כלים גבי כלי חרס. אבל של עץ, שיעורו
לעולם כרימונים. כדתנן (פסוק י) משנה א: כל
כלי בעלי בתים שיעורן כרימונים, ומדלו לפירוש
הוא, ומי לא הוי דומיא דאיקר שנינו, דתני רבי
הוא דומיא דמביא וקורא. ותחלה היה לה רבע את
לפרש: דבשל עץ, אפילו נקבה לא בעי, דמתחלה
מן הקרקע יורח משל חרס. ונקט תשואה ברישא
ההוא דמביא וקורא, כמו באיקר. ולכולהו לשני
פרשיותא, הדי וכל לזרין כאן: ספיה אספיה, לא
קשיא – הא – רבי יודנה – הא – רבנן, אי נמי:
כאן – בשושטה – כאן – בשאינה גושטה. ודחם
בגיסין דפרין. תני תנאי: דמביא גט בספיה –
מביא בארץ ישראל, ותניא אידך: דמביא חוצה
לארץ! ומשני: הא – רבי יודנה, הא – רבנן, והא
מציא בשני: כאן – בשל עץ – כאן – בשל חרס.
אי נמי: כאן – בגזרה, כאן – בגזרה אספיה.
ושמאי יש לחלק דההני נמי דהייבא דאניה גושטה
לרבי יודנה. מדחשיבא חוצה לארץ לענין מעשה,
הייבא דמי חוצה לארץ לענין גט – היינו משום
דכיון דשם חוצה לארץ לא פסא, רצין לומר
"כפי תכונתו כפי נתיביו", ואף על גב דרשדכין ומעמד
– כדי שלא תחלוק במידת הים. אבל כשהוא
גושטה לרבי יודנה, אי לתנא קמא אפילו כשהיבא
גושטה – כיון דשם ארץ ישראל על המקום, אף

על פי שמחמת שאין חבלי ניקב (כמו ספיה) אינו חייב במעשר, לא יחשב בשביל כך כחוצה לארץ לענין גט. תנאי היא – תימה! אחי קשיא לרבי יוחנן מנג וחרבה ואין לומר: דג וחרבה
לא דימא לתמנות? – דהא כבולה שמתעין משמע דמנג וחרבה נמי פריך. ומדקאמר "קתני מירא שבגג ושרחורבה" כו', ועוד קאמר "כשלאו לרבי שמעון בן לקיש גט אגג לא קשיא" –
משמע: אבל לרבי יוחנן קשיא. איך מביא? – ככל המנחת קאמרין. אף על גב דזרעה קודם לפסח שבועים יום – היינו משום עומר, דהא קתני "כיצד בורק הגזר במוסד דין לחובד"
– אי בעומר דחוקא, הדי ליה למימר "שלוש דין בדין". לכך אמרין בגמרא "הא חייב בריים וכפר אחים" – משמע דמי ממש, והיינו במנחות. אף על גב דמסיים בה לפי שאין מביאין את
העומר – הדי קאמרין: כי היכי דעומא אין מביאין, כך במנחת יש לחזר ארץ הסמוך לירושלים. וזרע: מדקתני "ומעמר ודש", ובמורא לא שייכא ודש, דהא דתנא (ומנחת ודש) אכל בקנים
ובקלחת ונחשן אוח, כדי שלא יתעמר, ומדק קתנא ברייתא פריש – לאו דמי ממש, אלא עיר אחת ששמה אותה כרימים, ומשום עמר – כל שיתעמר משום אחר (לענין מנחת
מן הקרב לירושלים. מורדות – פירש בקנטרס: בדרומה של ירושלים. ונראה לפרש: דמיידי במשפוחת לצד דרום, שאו חמה וזרחת בהן יותר, ואין לחזש באיוו רוח של ירושלים.
והרעה קודם לפסח שבועים יום – תימה! דברק "המקבל" (בבא מציעא קב.ב) ושם ידבר דמחיל "קיימא" תניא, רבי מאיר אומר: חצי עשירי, מרחשון, חצי סכילי – זרע כו', רבי
יודנה היה מונה מתעשרי, רבי שמעון היה מונה ממרחשון. והשאת מאן מקל כבולוה תנאי רבי שמעון, וכולי האי לא מיקל, ולא משך וזן ורע דע שבוטו ורע לומר: דדני מילי – חישין, רבי
שמעון – משך וזן וריתעם דע אדר. דכתיבא דהם. דפרין מתוך תנאי אריב שמעון בן לקיש דאמר: וזרע ולא עמדה – כל עירן וזרעה עד רח האילן, ועד מנחה אמר בה פסא, עד דאחו
אריסי מדברא, וקיימא כימא לחדי רישיהו. ופירש שם בקנטרס: דהיינו לאחר תשעה שעות ביום, קרב לסוף העשירית. דכמה שהיא בנג הטלה, כדאמרין פסוק "ורואה" (ברכות נח.ב)
קיימא לחדי רישיהו, בראש כל אדם – דהיינו באמצע דרעק, שנהא לכל אדם כאילו על ראשו הוא. וזני אדר. שגולע בקורעו ב שנים עשר מלות, וסדרך שירת, ס"א.ב, מעיק גריה.
ועלמם ששה – עליון, ורשון – וירדן, בגין – לעולם כחחילת עמוד השחר טלה מתחיל לעלות, ומאונים לשקע, ושתי שעות דמול שוה לעלות, לאחר שתי שעות חמה נגמר עמי עלייתו.
ההשקע

קצב מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

רש"י

תוספות

הדשוקע גמר שקיעתה. נמצאו ששה עולין בששים עשרה שעות של יום, וששה בלילה. כל ימי ניסן – ראש טלה מתחיל לצאת, ובאייר – שור, ובסיון – תאומים, וכן הסדר. נמצא באור: מול דגים – מתחיל לעלות בבוקר, ולסוף שתי שעות – טלה מתחיל לעלות. ולבסוף ארבע – גמר עלייתו. ושור – עולה לסוף שש. גמר שור – מתחיל תאומים.

לסוף שמונה – גמר תאומים, ומתחיל סרטן.
נמצא ראש טלה באמצע הרקיע. שחר עבר
שש שעות משהתחיל לעלות, ובשש שעות ראש
מגיע לאמצע הרקיע. שחר מתחיל עליית המול
עד תחלת שיקועו ששים שעות. נמצא
שמעשה שמתחיל לעלות עד שש שעות – מגיע
לאמצע הרקיע, ולסוף שמונה שעות משהעלה. הוי
זנב באמצע הרקיע. נמצא זנב טלה בארץ בסוף
שעה עשירית – באמצע הרקיע. ומשני החם: הא
– בחריף, הא – באפלי, ופירש שם בקונטרס:
"בחרף" – חסין ושיפון, הנורעים בחולות החורף.
– באפלי – שמיים וקטנות, הנורעים בארץ.
ומהו קשיא לפרשד הקונטרס: דבעשר שעות
ביום אין כוכבים נראין, ומול כימה נראה. ועוד
וכי דר פועלים לצאת ממלאכתם בעשרה שעות?
הא אמרין ברית "פועלים" (בבא מציעא פג.)
דפועל "בכניסתו לביתו משל", והיינו בלילה. על
כן נראה: והיינו בשבת, שחול דלי מתחיל לעלות
בבקר, ונמצא דקימא כימה ארשייתו בסוף היום.
בעי' – תנא הקדוש מזה שילקח – שמו י
שום כריכתא. הא דאמיל ומביעיא ליה אבל דר
דחור. ונראה דבעיא דעצם – אליבא דרבי, לעיל
בדיוקנא רבד (בבא דעצם קרבן גמור דא.
השיך בון "לא תקריב". הלך לצור – אין זה
"זר המעשרה". אלא עז אחרת שהיתה בארץ
– ישראל. **עיון** – שם פורשים כמו (שעה ח)
"זנוקתה" – עשה גור סביב יתו. אין יתום
דאז תנא "עוק תחת יתו". ובערוך פירש:
חופר ומשלק אנבים, בדפרישית ברש פירקין.
ואם

ביריתא קתני שוה'ה הא לא קשיא: פאן – בעבדקה,
פאן – בשאניה עבודה. מאי הוי עלה? תא שמע,
התניא: ניר חציה ווורע חציה, ניר חציה ווורע
חציה. אמר רבי יוחנן: אין מביאין את העומר אלא
מן השדות המזרחיות שבארץ ישראל, שבהן חמה
וזרחת ומהן חמה שזקעת. תניא נמי הכי, אבא שאול
אומר: עומר היה פא מבקעת בית מקלה, כבת שלש
סאין היתה, ושרה מזרחת היתה, ובה חמה וזרחת
וממנה חמה שזקעת, ניר חציה ווורע חציה, ניר חציה
ווורע חציה. ר' הלל'ה בר שובי' היה ליה קרנא
דאינא, ניר חציה ווורע חציה, ניר חציה ווורע חציה,
ועבדה על חד תרי, ומוזבין להו לחישי לסמדיא. ואם
התליעה – פסולת. תנו רבנן: סולת שהתליעה רובה
– פסולת, וחושין שהתליעו רובן – פסולות. בעי רבי
ימינה: רוב חמה או רוב סאה? תיקו. בעי רבא:
הקדושן, מהו שילקח עליהן משום בעל מום? פון
דפסול כבעל מום דמי, או דלקא אין בעל מום אלא
בבהמה? תיקו. תנו רבנן: פל גין שגמאז בו תולעת
– פסול לגבי מזהב. אמר שמואל: לא שנו אלא לה,
אבל בש – גורו וכושר. בעי רבא: הקדושן, מהו
שילקח עליו משום בעל מום? פון דפסול כבעל
מום דמי, או דלקא אין בעל מום אלא בבהמה?
תיקו. משנה תקוע – אלפא לשמן, אבא שאול
אומר: שניה לה – רב בעבר החדן. כל האצות היו

וברייתא קתני "שוה". הא לא קשיא – מתניתין דקתני "גרה שנה ראשונה",
קתני "ושניה חרש" ושוה" – היינו, שכבר היתה עבודה שנה ראשונה, ועבשיו ונחה
ליגדל יותר. ובריתא דקתני "חרש ושנה חורשה" – היינו, משום שלא היתה עבודה
קודם שנה ראשונה. אבל מתניתין אם ולא היתה עבודה – לא ידענא אם חרש
ושנה בשניה אם לא, דהא לא קתני "חרש" ושוה
ולא חרשה, ומאי דר עלה ניר חציה ווורע
הציה – כגון שנה כולה בשנה ראשונה וחר
חציה. ובשנה – ניר חציה, ווורע חציה מה שנה
בשנה ראשונה. ובשנה שלישת – וורע מה שנה
בשניה, ונר מה שזווע בשניה. וכן יעשה מבאן
ואילן בכל שנה נר חציה, ווורע חציה. ותפשוט
מנה דבשניה וזוועה בלא גרה. והא דאין זוועה
כולה (בשנה שלישת) – היינו, כגון
בקרע דלחורע כולה בכל שנה. כמין שלשה
באין חרות – גרל בשנה כשעור שחר לקצור
לצורך העומר. קריא דאינא – תחבתה שדה.
כני רבי ימינה – הא דקתני "חשין שהתליעו
רובן פסולין". כיון חשב – שאנה פסולה. עד
שיתלע רוב כל חסה. הקדושן – לצורך מנחות.
מהו שילקח עליון, משום מקריש בעל מום –
דכני אמר רבי במסכת תמורה (ג.) שהמקדוש
בעלי מומין – לוקא. אלא – לפי שלא אין
יכול לחרר ממנו מה שהתלעו חרש, דהקדוש
– לעצמים שהתלעו. **משנה** ולא מן שנוע
ביניהם – מן היתים שנועו ורעים ביניהם. לפי
שהורעים מבחשים לאילנות. אנפקאן – מה
שלא נתבשל יפה. אין מביאין מן השני – של
ויתים שנפלו ונשרו במים ושדו בהם דרבה, או
שנבשרו או שנשלקו, לפי שאין שומנם יפה יפה.
ענין אבאן "מן הגררים שנשרו" – אין מבאן
מאותן ויתים שאין מצריאין שגמא אלא אם
כן נשרו במים, או שצריך לשלוק או לכבושן
קודם שצריאין שומן. **גמרא** פוליספוס –
שליח גור. צור – הוא שכנתה עירית שבארץ
ישראל. עוק – שחופר סביב הית כעין טבעת,
כמו "עוקתא". תפשיל כליו לאחוריו – כמו
שכיר עני. וזהו פסקל – השליך האנבים מן
הפוסל. לקלסו – לשבור על שקה להם כל
כך. יש תמקיש ואין כל – שנוהג בעצמו
בעשה, ואין לו כלום. מרדוש – ויש דוג
בעני. ויש לו דון בר. וזהו עשיר
גדול, והוא עושה עבודת שדו בעצמו כמו עני.

מפני

לצור, אמרו לו: לך לגוש חלב. הלך לגוש חלב, אמרו לו: לך אצל פלוגי לשרה חלו, ונמצא
לך שמן במאה ריבוא שאין צריך? אמר לו: תתן לי עד שאסיים מלאכתי. המתין עד שפסיים מלאכתו. לאחר שפסיים מלאכתו,
הפשיל כליו לאחוריו ויתה מספל ובה בדרה. אמר לו: יש לך שמן במאה ריבוא! כמדימה אני ששחוק שקחתי בי היתורים. פון
שהגיע לעיוה, הוציאה לו שפחתו קוקמקום של חמין, ורחץ בו ידיו ונגילו. הוציאה לו ספל של יתב מליאה שמן, ומכל בו ידיו
ורגליו. לקיים מה שנאמר "ומכל בשמן רגלו". לאחר שאכלו ושתה, מרד לו שמן במאה ריבוא. אמר לו: כלום אתה צריך ליותר?
אמר לו: הן, אלא שאין לי דמים. אמר לו: אם אתה רוצה ליפה – קח, ואני אלק עמך, ואסול דמיו. מרד לו שמן בשמונה עשר
ריבוא. אמרו: לא הניח אותו האיש לא סוס ולא פרד ולא גמל ולא חמור בארץ ישראל שלא שכו. פון שהגיע לעיוה, יצאו
אנשי עיר לקלסו. אמר להם: לא לי קלסנו, אלא לה שגא עמי, שפדד לי שמן במאה ריבוא, והרי נושה בי בשמונה עשרה
ריבוא. לקיים מה שנאמר "יש מתעשר ואין כל מתרשש ואין כל מביאין לא מביט הכולם". ותתנא: אין מביאין אנפקאן,
ואם

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצו

ואם הביא פסול מפני שהוא שרף – מחדל בעלמא ולא שמו, ודחיב חשיב ליה מתניתין בדרי שנגנים פסולין ומכל מקום "שמן" קרי ליה כן פירש בקונטרס. ורבינו חם גרס במתניתין "ואם הביא – כשר". ור"ק ליה – כלומר, לא היה אוכלו. אבל לא דורק ממש, דכסין אותו, משמיר את השיעור ומעזר לא להבשר.

שלשה זיתים – פירוש בקונטרס: שלש פעמים בשנה מלקטין את הזיתים, לפי שאין מתבשלין בבית ארור, וקשיא: דבמסכת פאה (פרק א משנה ד) משמע דדידין בפאה, וכל דבר שאין לקטתו כאחד – לא מצידיא בפאה, כדאיתא בריש "מלך גורל" (שבת סח,א). ומנעט אהניא דלא נלקטין כולן כאחד, אלא שיה מתבשל יותר מזה, כדמפרש ואילי, ובערך פירש בפירוש הקונטרס, בדשלה זמנים לוקט את הזיתים, לפי שאין מתבשלין כולן ביחד. ובגמרא דבעי: "מגורר" תן, או "מגולגל" תן, פירש בערוך: "מגורר" תן – כלומר, לוקט אחד אחד אותן ומבשלין, "או מגולגל" תן – שנושה להם שיעור של ארבעה עשר ארס, ומנעט עד שיתבשל יפה ויתרכב, כ"כ"עא מגולגל". ובמסכת ערוך (פרק ד משנה א) ומיחיל לה בפרק קמא דבימות (טו"ב) כתיב של זיתים ומגולגל, ובפרק "אין מעמידין" (עבודה זרה לט"ב): "זיתו לוקטא ומגולגלי" – פירוש: זיתים הנמקתים לאכילה נקראין "מגולגלי". שוין

וכותש ונותן לתוך הפל. רבי יהודה אומר: סביבות הפל, זה ראשון, חור וטוען בקורה, רבי יהודה אומר: באבנים, זה שני. חור וטוען וטוען, זה שלישי. הראשון למנורה, והשאר למנחות. השני, מנורה בראש הגג וכותש לתוך הפל. רבי יהודה אומר: סביבות הפל, זה ראשון, טוען בקורה, ורבי יהודה אומר: באבנים, זה שני. חור וטוען וטוען, זה שלישי. הראשון למנורה והשאר למנחות. שלישי, עומטו בבית הכר עד שילקה ויגעלו ומגובו בראש הגג, פותש ונותן לתוך הפל, רבי יהודה אומר: סביבות הפל, זה ראשון, טוען בקורה, רבי יהודה אומר: באבנים, זה שני. חור וטוען וטוען, זה שלישי. הראשון למנורה והשאר למנחות. גמרא איבעיא להו: "מגורר" תן, או "מגולגל" תן? תא שמע, דתניא: שמן זית – מציח, מכאן אמר: זית ראשון, מלגלג בראש הזית וכונסו לבית הכר וטוחנו בריחים ונותנו בפסל, שמן היצא ממנו זה היה ראשון, טוען בקורה, שמן היצא ממנו זה היה שני, וחור ופרק כותן וטוען, זה היה שלישי. הראשון למנורה והשאר למנחות. וכן זית שני, וזית שלישי, עומטו בבית הכר עד שילקה ויגעלו בראש הגג, ופוחש ונותן לתוך הפל, עד שיוצבו מימיו, וכונסו לבית הכר וטוחנו בריחים ונותנו בפסל, שמן היצא ממנו זה היה ראשון, טוען בקורה, שמן היצא ממנו זה היה שני, פרק חור וטוען וטוען, זה היה שלישי, הראשון למנורה והשאר למנחות. רבי יהודה אומר: לא היה נותנו בפסל אלא לתוך אילא פותשו במכתש, ולא היה טוען בקורה אלא באבנים, ולא היה נותנו לתוך לכתו סבר לה כותיה בחדא, ופליג עליה בחדא. **משנה** הראשון שבראשון אין למעלה הימנו, השני שבראשון והראשון שבשני שוין, השלישי שבראשון והשני שבשני שבראשון והראשון שבשלישי שוין, השלישי שבשני והשני שבשלישי שוין, השלישי שבשלישי שוין, זה ראשון, זה שני, זה שלישי, עומטו שמן זית זה, מנחות שהן לאכילה אינו דין שישמנו שמן זית זה! תלמוד לומר "זך תהיה למאור", ואין זך תהיה למנחות.

גמרא
דאמרין בגמרא דלעומה בעין "תהיה", ולא היה כתיב אלא ראשון שכלל זית ודמיתין ד"בתש" – רבי יהודה היא, גמרא

שפני שהוא מוחל שרף – בעלמא, ואינו שומן. רבי שמעון דמפסל בית – הדי שמו, ואם הביא – פסול. **בבבא** – שוקרין בלשונא. תניא רבי יהודה [אומר] אנפיקין דרבי במתניתין, היינו שמו דתו וכו'. **שמישי את השעיר** – לפי שהוא סוסר, ויש בו כח, של היה רע – דשמו שריות רע. **משנה** שלשה – לקטות יש בויה, שלוקטין

אחד בשלש פעמים, ובכל לקטתה יש בו שלשה שמים. היות הראשון – דהיינו שלקטן בראשונה. **מגורר בראש זית** – מגורר לתבשיל, ודעשה גרורין בראש הזית באילן, ענין אחר: מלקט בראש הזית, כגובה באילן, במקום שהזיתים קודמין לתבשיל תחילה מפני שהזמה וזרחת שם תדיר. מורר רבי זכרונ לברכה. וכותש – את הגרורים. וטמן בתוך הפל – כדי שיוכל העלול שבשמן מעצמו בלא דוחק חוץ לסל, והפסולת והדמרים שבשמן נשאירין בסל, זה היה שמו הראשון – שבלקטת ראשון, חור ולוקט – מה שכחש הגרורים ששאר הכר – טוענו בקורת בית הכר, ומציא שמו, מה שהוא יצא עכשו – זהו שמו שני. רבי יהודה אומר – לא היה טוענו בקורה – לפי שהוא נטען ביה, וזה השמיני ומנעט ומתערבב בשמן, אלא באבנים טוענו. ומה שירא עכשו – זה היה שמו שני. חור וטוען – הגרורים טוען בקורה, ומה שירא – זה שמו שלישי. **מגורר בראש הגג** – אותם זיתים אין מתבשלין כל צורך באילן, אלא עושין בראש הגג כהנה כדי לירכב, כך שמעתי. ענין אחר: מרחותיו וזרונם לברכה. "מגורר בראש הגג" – כלומר, מלקט זיתים שבאמצע האילן, שאין בראש הזית. כלומר, אותן שיכול לעמוד בראש גג וטוען, שאותן אין מתבשלין במנחה, כמו אותן שבראש הזית והאי דאמר "בראש הגג" – לסימנא קאמר. היות השלישי – לוקט זיתים והתחתונה, לפי שאין זה זרחת עליהן תדיר – אין מתבשלין יפה, ומאור בקליטתן, ומשום הכי "טוענו בבית הכר" – מניחים במעט, עד שילקט – שיתרכב קליפתן וישתנו מראיהן, ויעגבגב בראש הגג" – שכוהניו ביחד מניחין ברוחם יצא מן מוחל ונטשו. **גמרא** מגורר תן – שפניה היות עד שנתבשל הזיתים כל צורכן, או מגולגל תן – דהיינו נמי שמניחו באילן עד שנתבשל יפה, כגון "ביצה מגולגלת" (עוקצין פרק ב משנה ו), שכן זמן זה – דרביה בקרא "שמן זית זך תהיה" (שמות כז), מורה – שהיו הזיתים באילן עד שיהיה בתן שמו, תמיה – כשעשין אותו ודגורתו, ויהי הוצא אותו לא היה טוען – לית ראשון, אלא כותש, כותש – דקטני במתניתין מני? רבי יהודה היא, "חור הסל" דקטני במתניתין – איתאן לרבנן דבריתא, תנא קמא דרבי יהודה. האי תנא – דמתניתין סבר לה כרבי יהודה בחדא – ב"בתש", מפלי עליה בחדא – ב"חור הסל". **משנה** השני שבדש ראשון הראשון שבדש שני שוין – ואף על גב דשני שבראשון הראשון שבשני שוין למנחות,

אפילו הכי, לא אתי בשני שבראשון למנורה – דאמרין בגמרא דלעומה בעין "תהיה", ולא היה כתיב אלא ראשון שכלל זית ודמיתין ד"בתש" – רבי יהודה היא, גמרא

קצת מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פו עמוד ב – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

רש"י

שוין למנחות – אבל למנחה אין שוין, דאין יור' אלא נקי, הראשון לעולם נקי. ופרש' הקונטרס ליקי, דאי בדפרישית – מירשט שמעתי הראשון למנחה והשאר למנחות. לא לאכלה אני צריך ולא לאורח אני צריך – יש מפרשים: מדנותו שלחן בעצמן ומנחת בדרום ולא לצד מערב שניה, וליא – דלא לאפקי' לצד מערב קאתי, וכי משכיב לא לצד מערב, אפשר שנתן זה

לצד צפון זה לצד דרום. ומצינו הבית ולפנים היו

מטוהים. כדאמר לקמן בפרק שחי' ה'הלם" (נחב.)

ואיכא למאן דאמר: מדרה ומערב, ואיכא למאן

דאמר: צפון ודרום מנחתו. ופרש' הקונטרס עיקר

– דרייק מדרשלתו בעצמן ומנחה בדרום ומנחה

היה באמצע, שמע מינה לא לאורח אני צריך ולא

לאכלה. דאם הייתי צריך – הייתי נתון ממנחה

סמוך לשלחן, כגודה שבעולם.

מחזיק – פרבכת העדות עיקר בו – בפרק 'עמה'

מדיקין (שבת כבב.) גרסין: וכי לאורח

הוא צריך, והלא כל אותן ארבעים שנה שהלכו

ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו בו. ומפרש

רבינו חם: דאמרוין קרי' שנה לאורח את צריך –

אחריו, והלא כל אותן ארבעים שנה שהלכו ישראל

במדבר לא הלכו לאורו של עמוד האש

כדאמאי בביריחא ומלאתא ומעשין. מסתכל

בטפח – ורואה בו – בחבית – ורואה מה שבתוכה

ומתורת דברים בפרש' – אבדור אל הכהנים' גרסין

וכי צריכין לה, והלא כל אותם ארבעים שנה

שהלכו ישראל במדבר לא הוצרכו לה, עשאו

'כי ענו' ה' לה' ומשכין. ומיחו סוגיא דשמעתין

משמע: ארבעינא קרי. וקשיא: אורח ליה למינח

'כל העולם כלו לאורו של מקום היו הולכין!'

ממנחה היה מדיק – כלומר, ממנה מחזיק

ההדלקה. שאותו מדיק חלה בערב

ובו היה מסיים – והחבנה בבוקר, שאותו מסיב

אחריו. לפי שבכל בוקר מוציא אותו דולק

השאר מרגא שבה. ופעמים שהיה דולק כל

היום בהו. שיהיה ממנו שני דורות – כדבבוקר

היו בולם כבת חוץ ממנו. ומסיבו – ששנינו מן

השני, כדבתיב: בבקר בבקר בדיטנו את הדורות

וגו'. ודן מערב שדולק כל היום, לערב היה

מדיק ממנו שני דורות. כן פרש הקונטרס. והו

היה קודם שמת שמעון הדנקי. שהיה נר מערב

דולק כל היום בו. כדאמר בריש 'טרף קלפאי'

(יומא טזא.) כל ארבעים שנה ששימש שמעון

הדנקי. היה נר מערב דולק. מכאן ואילך –

פעמים היה צריך ליתן בה

שמן בשחייתו. שחזר דולק עד הערב לדליק

בה השאר. וכן נזכר במסכת תמיד פירא ראשון

'אמר לך העמנה קטא' (לג.) כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות, מרשן את השאר, ומניח את אלו – פירשו: שתי נרות מנחות מניח עד לאור דם התמיד, כדנפקא לן

מקרא בפרק שלשים דיומא (לגא.) סידור מערכה משמיה דגמרא. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

שבה – פירשו: דהיינו יצאנו שמת שמעון הדנקי. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

את השאר. ואחר כך מרשן את השאר – והיינו, הטבת חמש נרות. ובפרק 'החלו עולים' קתני: כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות – מרשן את המנחה, ומניח את המערב

דולק. ששמו מדיק את המנחה בין הערבים. מצאו שבה – מרשנו ומדיקו ממנובה העלה. ובפרק 'עמה מדיקין' (שבת כבב.) פרש הקונטרס: דר מערב היה מסיב בין

הערבים. ואותו את הישנה בידו, או היה מניחה בבלי, עד שורה נותן שמן ופתילה ומדיקו. ומדיקו ממנה את השאר. וקדשה רבינו חם: אם אפשר לעשות כן, מאי קפריך

התם: הוא הבא בין קרבני נרות לאו שני דלא למישקל ואדולק, וקשיא למאן דאמר (שבת כבב.) אין מדיקין מנר לטו מאי קשיא? הרי באותה שעה יצא הדלק לידהא כל מלך,

דנאראי שדוציא פתילה ישנה מן הדג שבמנורה. איו בו משום מצוה ויש לומר: דלא אפשר לעשות כן, משום דדרשנין בתורת כהנים: 'לחלול נר תמיד' – שצריך שיהא נר

בשעת הדלקה. אין נרות. ואיזה זה? נר מערב. ורבינו יצחק בן אבדורס פירש: דבעד שדושיה דולקת בגר טעמי, הרי מדיקו ממנה את השאר. עד די פתילה אירוכתו, ושוב

קדש את דף. ואז נותן בה שמן ופתילה חדשה אירוכה, ומדיקו את השאר. והיינו 'זבה היה מסיים' – שהיה מדיק ממנה נאמרת, נאמרת פתילה אמש, את

השאר כל ימי שמעון הדנקי. ולישאנו ומתניתין דתמיד משמע כדבריו, מדנקי' 'שמנו מדיקו המנחה בין הערבים'. ואפשר במה שמדיקו שחיתו ממנובה העלה, ואין ממתיקין

עד הערב שילדיקו ממנובה העלה ואחר כך יליק ממנה את השאר, משום דכתיב 'תמיד' – דבענין שהיה המנחה דולקת תמיד. ואם התענה תלוי בכך, אם כן, לפרוש

הקונטרס קשיא: דבשעה שאותו הישנה בידו, אין שום נר דולק במנורה ושמה הא דנקן הכי, היינו טעמא שלא לשנות ממנובה שהיה בשעה שהזק קיים שמעון הדנקי.

לפיכך נשנו – שישנו שמעון הדנקי

גמרא שוין? והא אמרת: ראשון למנחה והשאר

למנחות! אמר רב נחמן בר יצחק: מאי "שוין"? שוין

למנחות. אף [קל] המנחות היו בדיון [וכו.]. תנו

רבנן: "וזה" – אין "וזה" אלא נקי. רבי יהודה אומר:

"פתית" – אין "פתית" אלא פתחו. יכול יהא נדך פתית

פסול למנחות? תלמוד לומר 'ועשרון סלת בלול בשמן

פתית'. אם כן מה תלמוד לומר 'למאור?' אלא מפני

החפיסון. מאי חפיסון? אמר רבי אלעזר: החוליה הקסה

על ממונן. מאי ישראל. 'צו את בני ישראל ויקחו

אליהם שמן זית וזה" – אמר רבי שמואל בר נחמני:

"אליהם" – ולא לי, לא לאורח אני צריך. שלחן בצפון

ומנורה בדרום. אמר רבי ירמיה אמר רבי אלעזר: לא

לאכלה אני צריך, ולא לאורח אני צריך. 'ונעש לבית

חלוצי שקפים אטמים" – תנא: שקופין כמפנין ואטמים

מביאין, לא לאורח אני צריך. "מחזיק לפרכת העדות

באהל מועד" – עדות הוא לכל באי עולם שהשכינה

שורה בישראל. ואם תאמר: לאורח אני צריך – והלא

כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר לא הלכו

לאורח! אלא עדות הוא? לכל באי עולם שהשכינה

שורה בישראל. מאי עדותה? אמר רבא: מה נר מערב,

שנותנין בה שמן כנגד הכרותה. ומפניו היה מדיק

ובה היה מסיים. מושנה מאן היו מביאין את התין?

קדוחים וצטולין – אלאף לין, שניה לון – בית ירמיה

ובית לבן ברה, וכפר סינגא בבקעה. כל ארצות היו

בשורות, אלא מיכן היו מביאין. אין מביאין לא מבית

ההכלב ולא מבית השלחים ולא מפה שגורע ביניהן,

ואם הביא – כשר. אין מביאין הלספסין, ואם הביא

– כשר. אין מביאין ילון, דברי רבי, ויחכמים מכשירין.

אין מביאין לא מתוק ולא מעושן ולא מבושל, ואם הביא – פסול. ואין מביאין מן הדלילות,

אלא מן הרגילות ומן הקרמים העבודין. ולא פוסין אותו בהצנין גדולים אלא בהבזית

קטנות. ואינו כמלא את הקבית עד פיה, כדי שיהא ריחו נודף. אינו מביא מפה, מפני

המקומן

אמר לך העמנה קטא' (לג.) כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות, מרשן את השאר, ומניח את אלו – פירשו: שתי נרות מנחות מניח עד לאור דם התמיד, כדנפקא לן

מקרא בפרק שלשים דיומא (לגא.) סידור מערכה משמיה דגמרא. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

שבה – פירשו: דהיינו יצאנו שמת שמעון הדנקי. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

את השאר. ואחר כך מרשן את השאר – והיינו, הטבת חמש נרות. ובפרק 'החלו עולים' קתני: כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות – מרשן את המנחה, ומניח את המערב

דולק. ששמו מדיק את המנחה בין הערבים. מצאו שבה – מרשנו ומדיקו ממנובה העלה. ובפרק 'עמה מדיקין' (שבת כבב.) פרש הקונטרס: דר מערב היה מסיב בין

הערבים. ואותו את הישנה בידו, או היה מניחה בבלי, עד שורה נותן שמן ופתילה ומדיקו. ומדיקו ממנה את השאר. וקדשה רבינו חם: אם אפשר לעשות כן, מאי קפריך

התם: הוא הבא בין קרבני נרות לאו שני דלא למישקל ואדולק, וקשיא למאן דאמר (שבת כבב.) אין מדיקין מנר לטו מאי קשיא? הרי באותה שעה יצא הדלק לידהא כל מלך,

דנאראי שדוציא פתילה ישנה מן הדג שבמנורה. איו בו משום מצוה ויש לומר: דלא אפשר לעשות כן, משום דדרשנין בתורת כהנים: 'לחלול נר תמיד' – שצריך שיהא נר

בשעת הדלקה. אין נרות. ואיזה זה? נר מערב. ורבינו יצחק בן אבדורס פירש: דבעד שדושיה דולקת בגר טעמי, הרי מדיקו ממנה את השאר. עד די פתילה אירוכתו, ושוב

קדש את דף. ואז נותן בה שמן ופתילה חדשה אירוכה, ומדיקו את השאר. והיינו 'זבה היה מסיים' – שהיה מדיק ממנה נאמרת, נאמרת פתילה אמש, את

השאר כל ימי שמעון הדנקי. ולישאנו ומתניתין דתמיד משמע כדבריו, מדנקי' 'שמנו מדיקו המנחה בין הערבים'. ואפשר במה שמדיקו שחיתו ממנובה העלה, ואין ממתיקין

עד הערב שילדיקו ממנובה העלה ואחר כך יליק ממנה את השאר, משום דכתיב 'תמיד' – דבענין שהיה המנחה דולקת תמיד. ואם התענה תלוי בכך, אם כן, לפרוש

הקונטרס קשיא: דבשעה שאותו הישנה בידו, אין שום נר דולק במנורה ושמה הא דנקן הכי, היינו טעמא שלא לשנות ממנובה שהיה בשעה שהזק קיים שמעון הדנקי.

לפיכך נשנו – שישנו שמעון הדנקי

אמר לך העמנה קטא' (לג.) כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות, מרשן את השאר, ומניח את אלו – פירשו: שתי נרות מנחות מניח עד לאור דם התמיד, כדנפקא לן

מקרא בפרק שלשים דיומא (לגא.) סידור מערכה משמיה דגמרא. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

שבה – פירשו: דהיינו יצאנו שמת שמעון הדנקי. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

את השאר. ואחר כך מרשן את השאר – והיינו, הטבת חמש נרות. ובפרק 'החלו עולים' קתני: כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות – מרשן את המנחה, ומניח את המערב

דולק. ששמו מדיק את המנחה בין הערבים. מצאו שבה – מרשנו ומדיקו ממנובה העלה. ובפרק 'עמה מדיקין' (שבת כבב.) פרש הקונטרס: דר מערב היה מסיב בין

הערבים. ואותו את הישנה בידו, או היה מניחה בבלי, עד שורה נותן שמן ופתילה ומדיקו. ומדיקו ממנה את השאר. וקדשה רבינו חם: אם אפשר לעשות כן, מאי קפריך

התם: הוא הבא בין קרבני נרות לאו שני דלא למישקל ואדולק, וקשיא למאן דאמר (שבת כבב.) אין מדיקין מנר לטו מאי קשיא? הרי באותה שעה יצא הדלק לידהא כל מלך,

דנאראי שדוציא פתילה ישנה מן הדג שבמנורה. איו בו משום מצוה ויש לומר: דלא אפשר לעשות כן, משום דדרשנין בתורת כהנים: 'לחלול נר תמיד' – שצריך שיהא נר

בשעת הדלקה. אין נרות. ואיזה זה? נר מערב. ורבינו יצחק בן אבדורס פירש: דבעד שדושיה דולקת בגר טעמי, הרי מדיקו ממנה את השאר. עד די פתילה אירוכתו, ושוב

קדש את דף. ואז נותן בה שמן ופתילה חדשה אירוכה, ומדיקו את השאר. והיינו 'זבה היה מסיים' – שהיה מדיק ממנה נאמרת, נאמרת פתילה אמש, את

השאר כל ימי שמעון הדנקי. ולישאנו ומתניתין דתמיד משמע כדבריו, מדנקי' 'שמנו מדיקו המנחה בין הערבים'. ואפשר במה שמדיקו שחיתו ממנובה העלה, ואין ממתיקין

עד הערב שילדיקו ממנובה העלה ואחר כך יליק ממנה את השאר, משום דכתיב 'תמיד' – דבענין שהיה המנחה דולקת תמיד. ואם התענה תלוי בכך, אם כן, לפרוש

הקונטרס קשיא: דבשעה שאותו הישנה בידו, אין שום נר דולק במנורה ושמה הא דנקן הכי, היינו טעמא שלא לשנות ממנובה שהיה בשעה שהזק קיים שמעון הדנקי.

לפיכך נשנו – שישנו שמעון הדנקי

אמר לך העמנה קטא' (לג.) כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות, מרשן את השאר, ומניח את אלו – פירשו: שתי נרות מנחות מניח עד לאור דם התמיד, כדנפקא לן

מקרא בפרק שלשים דיומא (לגא.) סידור מערכה משמיה דגמרא. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

שבה – פירשו: דהיינו יצאנו שמת שמעון הדנקי. וקא סבר איהו תנא כמאן דאמר לקמן בפרק 'הלם' (נחב.) מדרה ומערב היו מנחות. והדר קתני: מצאו

את השאר. ואחר כך מרשן את השאר – והיינו, הטבת חמש נרות. ובפרק 'החלו עולים' קתני: כנס ומצא שתי נרות מנחות דולקות – מרשן את המנחה, ומניח את המערב

דולק. ששמו מדיק את המנחה בין הערבים. מצאו שבה – מרשנו ומדיקו ממנובה העלה. ובפרק 'עמה מדיקין' (שבת כבב.) פרש הקונטרס: דר מערב היה מסיב בין

הערבים. ואותו את הישנה בידו, או היה מניחה בבלי, עד שורה נותן שמן ופתילה ומדיקו. ומדיקו ממנה את השאר. וקדשה רבינו חם: אם אפשר לעשות כן, מאי קפריך

מנחות. פרק תשיעי – כל קרבנות הציבור דף פז עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רא

תוספות

הליסמיון – אין ענינם שנתמקו בשמש, כדמוכח בגמרא, דמוק לה בחוליא דשמשא, ומיהו לא כמו שפירש בקונטרס שתולץ העניבים לשמש, דהא בפרק "המזכר פירות" (בבא בתרא ג'ה) קתני בביריתא "אין הליסמיון ושל צמחק", אלא במחזור, בערך בפנפנ מתקו בשמש.

מתוק – לא שזון אדיר פירש בקונטרס: תירוש, שלא עברו עליו ארבעים יום, ולא חזק, דהא הבא קתני "ואם הביא – פסול", ובפרק "המזכר" (שם)א, תני רבי חיאי: אין מניחו – לא ביא, ואם הביא – כשר. ונראה כלשון אחר: שפירש: מתוק, היינו, מנאלי, ולא מחמת השמש. **כרין** חתני – להבדיל קאמר, כדמוכח סוגיא ד"המזכר פירות" (שם)א, והליסמיון כשר, ואף על גב דאיצטריך ליה לתנא למיחוץ הליסמיון ומתוק – לא נשמע ליה לרבינא לחלק בין זה לזה.

כשם שהדיבור יפה לכשמים כי – בפרק קמא דברכות (ו'ה) קאמר רבי יוחנן איפכא גבי קטורת, דתניא: כשהוא שוחק אומר "היטב דחק, וקאמר: מסילע ליה לרבי יוחנן, דאמר: כשם שהדיבור ער לין כך דיבור יפה לכשמים, משום דרבי קאמר רבי יוחנן בסבבים – קאמר ליה: כי הדיב דקסין לן בקטורת שהדיבור יפה לכשמים, כך הדיבור ער לין. וכי קאי בקטורת – קאמר ליה: כי הדיב דקסין לן בסבבים שהדיבור ער לין. **הדיבור יפה** לכשמים. **שנובחת** רחבים גסיון – ולא "שנובחת כרחק", כדאשכחן רחובי מייח קרא כדתיב "כר רחב", ובבבאשית רבה אמר: דרבבשיל על תמיה, דהוי כל כך גבוהים, שאוכלים על גבי ארום, וכשהו מרכיבין אתון על הגמלים – וגליה הבבשין נגדירן לארץ.

הדרן עלך כל קרבנות

שתי מדות, אחד גרש ואחד מתוק – תימה גדול, דרבי מאיר דרש לא מקרא דכתיב "עשרון ששון לכבש האזר", וקונטרס פירש דרבי מאיר סבדא ליה גמרא דשתי עשרונות בבצור. **גרש** שבו היה מודד לכל המנחות – איפכא לא רצו לעשות, למודד בגרש לחביתו כזן גדול – שלא ישפוך הסלת לארץ כשהזרחה. מודד

קבוצים – שקי"ש, כיצד בורק – לידע אם היין יפה, נזכר יושב וקנה בידו – ורואה כשהו מוציא היין מן נקב החבית, ויין תגיר – שהתחיל לצאת אותו לבן שתחת היין שצף על השמרים, הקיש – הגובר על גבי הכד, וסותם וזה מיד, וזה היה סימנו שלא היה רוצה לדרב כל זמן שמצויין היין, **שנאמר תמימים** יהיו לבם – ואם היו בו קמחים – היו כבעל מום.

גמרא ירד ותי – אין מביאין הליסמיון לפי שאין מביאין לא מתוק ובר ואם הביא – פסול, רב אשי אפר – לא הכריז, הליסמיון – כשר, דהויא חוליא דשמשא ולא מאיס, אבל מתוק מחמת הפיר – מאיס דהויא דקתני "פסול", מאן שמעת ליה דאפר לא יביא רבי – דקתני במתניתין "דבר רבי", דהא ביריתא דקתני "לא יביא ועל כרחי", רבי, וקתני (בבא ברייתא) "אם הביא – כשר", והדיב מצי למיחזי כשרי נמי פסול? היינו **קמחא** שאין מביא שן – דכתיב "אל תרין לא יתארים", דלא היה חשוב לן אלא אדום, ושנה ראשונה יש בו עיקר אדמומיה, ספ – לא, ולא משום הלבבש דמי יין העבורים – חפורים פעמים, רפי ליה ספי ריפא – שחפור פעמים, ורבי מצי על חד תרין – שהיה יכול למחות במים כפלים מין אחר, דין דעלמא דרי על חד חלתא, וזה מקבל על חד ששה, והיינו "על חד תרין" דין אחר, כדיות לדיות בינוניות – כדים בינונים של לוד, אין מניחין את הדיבם שתי – זו על גב זו, שנובחת כרחבן – שהיו רחבים מרוב שמנות, כמו שנובחים, והיינו "כר רחב", שומרים = מלאכים, הסיד לא יחשו – מאי אמרי הך שומרים? ופסקיקא – קדם שחבר, הווי אמרי כי בחר ה' בציון – אף לעתיד לבא עתידים המלאכים לדחות שומרים, ולומר "כי בחר ה' בציון".

הדרן עלך כל קרבנות

משנה שתי מדות, רבי מאיר אומר עשרון עשרון – דשני כלים היו שם, כל אחד מחזיק עשרון, ולא היה מודד – לפי כבלי מחזיק שלש עשרונות, אלא מודד שלש פעמים בעשרון. **גמרא** אחר גרש – שלא היה בו עשרון אלא אם כן גרשה, ואחד מתוק – שהמזבח היה גדול כל כך, שכשהיה מתוק היה

אומר וכו', **בעי רבי יוחנן** הקדושו, מהו שילקה עליו משום בעל מום? פיון דפסול – כפעל מום דמי, אין פועל מום אלא בבחקה? תיקו, תנו רבנן: אלים – ממוזב, כבשים – מבחרין, עגלים – משרון, גזולות – מהר המלך, רבי יהודה אומר: מביאין כבשים שנבחרו ברחבן, אומר רבא בר רב שילא: מאי מעמא דרבי יהודה? דכתיב "ירעה מקנה פיום ההוא פר גרוב", פתיב "על חומותיו ירשלים" הכפיקתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המוצרים את ה' אל דמי לבם" – מאי אמרי? הכי אמר רבא בר רב שילא: "אתה תקום תרבה ציון", רב נחמן בר רבא אמר: "בונה ירושלים ה'", ומעיקרא מאי הווי אמרי? אמר רבא בר רב שילא: "כי בחר ה' בציון אזה למחשך לו".

הדרן עלך כל קרבנות הציבור

שתי מדות של יבש היו במקדש, עשרון, וחצי עשרון, רבי מאיר אומר: עשרון, עשרון, וחצי עשרון, עשרון מה היה משמש? – שבו היה מודד לכל המנחות, לא היה מודד, לא בשלשה לפי, ולא בשלש שנים לאלי, אלא מודדן עשרונות, חצי עשרון מה היה משמש? – שבו היה מודד חביתי כזן גדול, מחצה בפקר ומחצה בין העפרים. **גמרא** תניא: היה רבי מאיר אומר, מה תלמוד לומר: "עשרון עשרון לכבש האזר"? – תלמוד ששתי עשרונות היו במקדש, אחד גרש ואחד מחוק, גרש – שבו היה מודד לכל המנחות, מחוק

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף פז עמוד ב - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

מודד ורמינהו חביתו כהן גדול בר - מזה דקאמר רבי מאיר 'ומחוק' שבו מודד לחביתו
 כהן גדול לא בעי לאקשוי - ודילקא דעתך: שפעמים מודד בזה, ופעמים בזה.
במה מחלקה לחלות - פירש בקונטרס: שמהלכה לעיסה, ואי אפשר לומר כך, דהא
 אמרינן לקמן (תפ"ב): דרביעית נמשחה, שבו היה מודד לחביתו כהן גדול רביעית שמן לכל
 והזה חלות, וקודם לישע צריך לבלול, כשדא
 סלת, ומכל מקום לא אפשר לעשות בו טורטני -
 דמשקלת ומאונס סימן לקלה כלה, כמו
 בעיסה, ומזה קטנה כל כך של אחר משנים עשר
 בעשרון לא רצו לחקק, ואפשר דקטנה כל כך -
 גם היא אינה סימן ברבה.
מהו שיקדש קמציס בגורש שלו - פירש
 בקונטרס: שני קומץ לבונה בלא בויבין
 וקשיא: דהוה ליה למיער 'לבונה' בהדיא ועד:
 כיון דגם שולחן נמי בעי בויבין, כדכתיב 'בפתו',
 ותניא לקמן בפרק 'שתי הלחם' (נ"א): 'בפתו'
 - אלא כבויבין, והאן חזיק קטרתוהו למעט ומט
 בלא בויבין? ונראה לפרש: דמיייר בקומץ של
 מנחה, דכאמרינן בפרק קמא (מנחות א') ומנחה
 שנקמה בדיכל - כשרה, ומזה דא דמיסק 'אני'
 מקדש ליקרב, אבל מקדש ליפסל, לפרוש
 הקונטרס נחת מדרש ליפסל - בטבול ויס
 ובלעיה דלא לאו שולחן - לא מפיסל, דעדיין לא
 נתקדשה בכלי שרת, כיון דלא נתנה בדיכין,
 אבל למאי דפרישית - דא מוקמי הכי כבר
 נתקדשה כולה מנחה בבלי שרת, ומפיסל בטבול
 ויס ובלעיהו נמי לפרשי: כי דהוא דפרק קמא (שם)
 (ג.ב.) גבי 'חז' שקמי' מדרשין ליפסל - לענין דלא
 מצינו חז חזרה, מאחר שנתקדש הקומץ על
 שולחן, **שנאות** היו בהן - בפרק 'המזכיר את'
 הספיעה (בבא בתרא פ"ב) אמרינן: כדאמר רבי
 כהנא, שנתות היו בהן, הכי נמי שנתות היו
 במדות, ופירש שם רבנו שמואל: ומלתא דרב
 כהנא בעינן 'שתי מידות', ואנחנו כאלא משנה
 לשליש פתחא שפיר מוסחא שנת פתחא
 י"ד (פ.ב.) גבי 'אנדיפרי', מפרש שם כהנא: שנתות,
 כדנתן שנתות היו בהן, והשאת רבי קאמרין
 דהם 'כדאמר רבי כהנא' על תירוצא אורי: שנתות
 היו בהן, והכא נמי נהירי: שנתות היו במדות.
פתח, לאו אורח ארעא. בעא מצינה רמי בר
 גודש' שלוי? מדמקדש להם, קמציס נמי מקדש, או דלמא: דהוה ליה - מקדש, דלא הוה
 ליה - לא מקדש? אמר ליה: אינו מקדש. - אינו? והאמר רבי יוחנן: דלרבי האומרין ספחים קורבן
 ומנצא שולחן מקדש חמש עשר טפה למעלה, דלרבי האומרין ספחים קורבן
 - ומנצא שולחן מקדש שנים עשר טפה למעלה! אמר ליה: אינו מקדש ליקרב, אבל מקדש
 ליפסל. **משנה** שבע מדות של לא היו במקדש: חין, וחצי חין, ושלישית החין, ורביעית
 החין, לוג, וחצי לוג, ורביעית לוג. רבי אליעזר בר רבי צדוק אומר: שנתות היו בהן: עד
 כאן לפר ועד כאן לאיל, עד כאן לפכש. רבי שמעון אומר: לא היה שם חין, וכי מה
 היה חין משמש? אלא מדה יתירה של לוג ומחצה היתה שם, שבה היה מודד למנחת
 בתן גדול, לוג ומחצה בפוקר לוג ומחצה בין הערפים. **גמרא** חנו רבנן, שבע מדות של
 לא היו במקדש: רביעית לוג, וחצי לוג, ולוג, ורביעית החין, ושלישית החין, וחצי חין,
 וחין, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: חין, וחצי חין, ושלישית החין, ורביעית החין, ולוג,
 וחצי לוג, ורביעית לוג. רבי שמעון אומר: לא היה שם חין, וכי מה היה חין משמש?
 אלא חין בלבד ושנתות סימנין היו: עד כאן לפר רבי, וכי נמי היו בו שנתות ללוג חצי לוג, וכי מה היה חין משמש?
 מימי משה למנחת ומנחה, דכתיב 'שמן יחד' (שמות ל'). מזה יתירה - להשלים חשבון מדות. שבו היה מודד שמן לחביתו כהן גדול - שדחה צריכה שלשה לוגין, כדאמרינן לעיל
 (נ.א.) 'בשמן' - להספיק לה שמן, **גמרא** רבי יוחנה - קחשיב מנחה למעלה, ורבי מאיר קחשיב מנחה למטה.

מחוק שבו היה מודד חביתו כהן גדול - לפי שיש לו חלק בשני חצאי עשרון, והא היה
 גורש - כשרה מטלטלו לחצותו, היה חתופר על גבי קרקע. מוירי וועשין - נפקא ליה.
 מנקוד - שאותו נקוד שעליו אתי למעט, דכל נקודה, אתי למעט. שבו היה מודד חביתו
 כהן גדול - השואר משמע: שמודד חצי עשרון בביתו ומביא, והיינו דקא פריך 'ממודד'
 שחיל - שדחה מביתו מביתו שלם לעזרה, ואור
 כך חצוהו בחצי העשרון, ותיבעי לך לרבנן -
 דלרביי אבל צריך חצי עשרון, מביא רבי
 מאיר עשרון שבו מודד לחביתו כהן גדול מחוק
 חצי עשרון נמי מחוק - דהא היה נמי
 לחביתו כהן גדול, ומדריב מאיר - דאמר
 שניהם עשרון היו, אותו עשרון של כהן גדול
 והוציאו עשרון נמי, ולכן לא היה בו חלק
 עשרון אחד, וזה היה מודד לחביתו כהן גדול,
 הכי נמי דמחוק היה זה חז, דלרביי הכל של
 כהן גדול, מחוק היה. דרביי פליגי בביריתא רבי
 מאיר אומר, מחוק שבו היה מודד לחביתו כהן
 גדול, וחכמים אומרים: לא היה בו חלק עשרון
 אחד מחוק, חביתו כהן גדול - אותו שנים עשר
 הלוח עשיתה ששה בבקי וששה בערב, כהן
 מחלקן - לחלות, 'וכי לא בבלי' - שער דיהו,
 או דילמא בבלי? ובי' טורטני יבויס - אם היה
 צריך להביא משקלתו: כיון דבבליה בתים -
 'וחשבונו לחסובו במשקלי' (תק"א ב.) שולחן מוה
 שיקדש קמציס בגורש שלו - כגון שאם הניח
 קומץ של מנחה, או (של) לבונה בלא בויבין,
 שדחה לו לקדשו בבלי, והצחין על שולחן שבו
 להם, ולא קידשו בבלי אחר, והיינו עשרה
 שלי - שלא תצוהו בבויבין, אלא למעלה, כן
 להם ללחם, שחבל היה בגורש, שלא תצוהו
 בתוך כלי. ענין אחר: 'בגורש שלי' - ושלחן
 לא היה לו בית קיבול כלל למעלה, וכל מה
 שנתנין עליו היו נמי משנתה בגורש, כך
 שמתנין. דלא הוה ליה כגון קומץ ולבנה בלא
 בויבין, אינו מקדש - שאין דרכו לקדש כי אם
 להם. לרביי האימרי טפחים ומחצה קופל -
 כדאמרינן בפרק 'שתי הלחם' (נ"א):
 דאורינן שכל של להם, שאור צריכה טפחים,
 כנגד רבנו של שולחן, שדחה עשרה טפחים.
 נמצא איכוי של להם יותר מרבנו של שולחן
 חמשה טפחים. נמצא קופל כל להם ולחם
 טפחים, ומחצה מנחת, וטפחים ומחצה שכל
 נמצא ששה קופלין של טפחים ומחצה. שכל
 מערכה, של שלהם להם, גבוה חמש עשרה
 טפחים, 'נמצא ששה קופלין מקדש עשרה
 טפחים למעלה' - כלומר, דקידשו של שלוחן
 היה עולה חמשה עשר טפחים, והיה מקדש כל
 דין להם בין קמציס חמשה עשרה טפחים,
 דהיינו 'גורש' שלו, ובמאי אמרת אינו מקדש?
 אמר ליה - דהא דאמרינן 'אינו מקדש מאי דלא
 חין ליה' - היינו ליקרב, שאין הקומץ מתקדש
 שם, שעדיין יש לו לקדשו בבלי אחר קודם
 שיקטירוהו, אבל מקדש הקמציס ליפסל, דקדשה
 ליפסל בליה נמוצא, ענין אחר מפי רבי יוחנן
 לרביה: 'אבל מקדש ליפסל' - ששפוסלו
 והנחתו, ודאורינן שלא במנחתו, וכן אפי'
 יכול להחזיק לעשרון. **משנה** רבי אליעזר
 ברי צדוק אומר - לא היה שם ארבע מדות,
 והלא לא הוצרכו בו משמש - והלא לא הוצרכו בו משמש -
 מימי משה למנחת ומנחה, דכתיב 'שמן יחד' (שמות ל'). מזה יתירה - להשלים חשבון מדות. שבו היה מודד שמן לחביתו כהן גדול - שדחה צריכה שלשה לוגין, כדאמרינן לעיל
 (נ.א.) 'בשמן' - להספיק לה שמן, **גמרא** רבי יוחנה - קחשיב מנחה למעלה, ורבי מאיר קחשיב מנחה למטה.

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף פח עמוד א - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

הרסות
תוספות

את מי אביא תחתיו - להאשיר שבעה מדות? ואפשר לשער בחצי לוג - שלשה חצאי לוגין בבוקר ושלשה ערב. ואפשר לשער ברביעית - דארבע רביעיות הוו לוג. אלא - לפיכך לא היה משער להתיקן שלשה חצאי לוג, ולא לחצי ברביעית, דזה הכלל היה במקדש וכו'. ורבי אלעזר בר רבי עזקא לית ליה זה הכלל. בירוצי המדות - דכשנמלאים את הכלל יתקדשו, נופל מן המסקה שבתוכו לדופני הכלל אינך ואינך. וכשמערין אותו מהדרה לתוך כלל אחר - נופל המשקל בתוכו, ואם לאל - נופל לארץ. איבא בנייהו - לרבי יהודה דאמר בירוצי המדות - קסבר בירוצי המדות נקדשו. כיצד? דרביעיות יחיד ליה רחמנא למשה מסיני, ואמר ליה שר ברביעית את האחרים. וימדוד שני רביעיות, ויפסד מום חלו לוג ושוב לוג וכו' עד הך. ושער אותו חל כל כך גדול שיכנסו בירוצו של כל אלו מדות. דבירוצו נקדשו. וכשארם מידה שני כלים קטנים בכלל המוצק שבהם - שיהו לשפוטו לאלתר חלו בגדול עם הברירצו, וכן השני. הלכך צריך הגדול, המקבל שניהם, להיות גדול כל כך שיכיל אותם ואת בירוציהם. והלכך נקדשו. ואם לא מפעלה לפסח - קסבר בירוצי המדות לא נקדשו. והן יחיד ליה רחמנא למשה, ואמר ליה שר ממנו את האחרים חצי הדין ושלשית הדין ורביעית הדין - וכן רצין לשפוך ממדה גדולה לחלקם לשני כלים - אין יכול לשפוך בבת אחת עם הברירצו. לפי שזה כלי גדול, וזה כלי קטן, ורצין לשפוך על די. ומתוך שמשפיעו חסרין הברירצו - מה למד שצ"ל הכלל כלי שעה. ולא הוה שם בירוצין, והיינו, דנפק בירוצין, ויכין דלא הוו חתם בירוצין - לא כלל נקדשו. איבא למישר נקדשו. איבא למישר לא נקדשו בו - דכמפרשין תתם. כמלאים קיפילי - דרבינן (במדרב"ו) שניהם מלאים סלת, והוא הדין בשאר כלי ולחן. נאן דאמר ממעלה למטה - קסבר מלאים דחוקא דהא קרא במדבר, שהוא כלי לח, שלא יחסר ולא יתיר. אלא הדין מולק בתוך שני חצאי הדין מוצמדות במים - כן כלם. ומאן משפח למעלה קסבר שלא יחסר אבל יתיר - שיעשה הגדול שיעור שני קטנים. דכשינן דאנאן וכו' יתיר כל שהוא ממשלם. כדאמרין (שקלים ב.א.) לענן שנים ששוקלים שקל שלם ביניהן - שדחיבין בקלמן, משום דהרע דשני חצאי שקל. כשנן מניחין - אבל אפשר לעשות כולם בכלל אחד. מניחין רביעית מה היתה משמשת והשתא קחשיב ממטה למעלה (דרבינן) ב' - 'מים חיים'. חצי לוג - דהיינו, שתי רביעיות. רביעית מים למצורע - דרבינן (ויקרא ד') על מים חיים - במים - שיהא גם צפור ניכר כן שיעור חכמים רביעית. שכן לניד - משום דניד היתה באה שני יתיר, מניח שבתורה חלות ורסקין, ולא היה צריך אלא רביעית לוג. חצי לוג ושלשה - דלכאנת אמרי ליה. **גמרא** בירוצי לפח נמשחה - שכל כלי המקדש נמשחו בשמן המעשה. אם כשכיל רביעית מים - למצורע - וחלא

את מי אביא תחתיו? אלא מדה יתירה של לוג ויתרה היתה שם, שבו היה מודד לקביתי כהן גדול: לוג ויתרה בבקר, לוג ויתרה בין הערבים. אמרו לו: חצי לוג היתה שם, ואפשר לשער בחצי לוג. אמר להם: אף לדבריהם, חצי לוג ולוג לא יעשה. רביעית היתה שם ואפשר לשער ברביעית! אלא היה הכלל היה במקדש: שני שמשמש מדה זו, אינו משמש מדה אחרת. **דבי** אלקעזר ברבי עזקא אומר שנתות היו בחין? וכו'. מאי איבא בין רבי מאיר לרבי יהודה? אמר רבי יוחנן: בירוצי מדות איבא בנייהו. למאן דאמר ממשלה למעלה - קסבר: בירוצי המדות נקדשו, ורביעית יחיד ליה רחמנא למשה, ואמר ליה: שער, דקא גיילי ליה בירוצין. למאן דאמר ממעלה למטה - קסבר: בירוצי מדות לא נקדשו, והן יחיד ליה רחמנא למשה, ואמר ליה: שער בהא, דקא נפקי בירוצין. **אבי** אמר: דכולו עלמא - בירוצי המדות, איבא למישר נקדשו ואיבא למישר לא נקדשו. והא, ב"מלאים" קא מיפלי: מאן דאמר ממעלה למטה קא סבר: "מלאים" - שלא יחסר ויטל יתיר. ומאן דאמר ממשלה למעלה למטה - "מלאים" - שלא יחסר, אבל יתיר - "מלאים" קרינא ביה. אמר כר' רבי שמעון אמר לא היה שם חין. שפיר קאמר להו רבי שמעון לרבנן! ורבנן? - הוה חין דעבד משה לשמן המשיחה, דרבינן: "שמן וית חין". כר' סבר: מין דלירות לא הוה צריך - לפי שעה הוא דעבדיה, ואינו. ואידך - מין דהנה הוה. אמר כר' ואת מי אביא תחתיו. לא סגינא דלא מעלי? - דאמר רבינא: גמור שתי סמיכות בצבור, הא נמי גמירי דשבע מדות של לח היו במקדש. **דבי** אלקעזר ברבי עזקא אומר שנתות היו בחין? וכו'. וכו' ליה שבע מדות? לית ליה. ווי געית איבא: מאי שבע מדות? שבע מדידות. **משנה** רביעית מזה היתה משמשה? רביעית מים למצורע, ורביעית שמן לניד. חצי לוג מזה היה משמש? חצי לוג מים לסוטה, וחצי לוג שמן לתורה. וכלוג היה מודד לכל המנחות, אפילו מנחה של ששים עשרון נתן לה ששים לוג. רבי אלקעזר בן עקיבא אומר: אפילו מנחה של ששים עשרון אין לה אלא אזהרה, שאמרו "למנחה וכן שמן". ששה לפח, וארבעה לאלל, ושלשה לכבש. שלשה מנחה למנורה, ורבי רבי יקא קשיא ליה: רביעית למח נמשחה? או מצורע, חין

גבי "שער רביעית" ורביעית מים למצורע ופריך: דלא חשב רביעית מים לסוטה ומשני: דבפלוטא לא קימרי. אלא, דמצורע לא מיליפלוטא הוא! ופלוטא אר' דפלוטא אר' לא חשיב לה לפלוטא. דחוקא בסוטה פליגי, דרבי יהודה כשם שמשמע בכתב, כן ממשע במים, דלא היה ניכר בחצי לוג אבל במצורע, אף על גב דכלולי עלמא ודי רביעית פליגי דכר - בעי ארומותים דם גמור, וכו' - לא חיש, אלא אפילו נתבטל במים, וליבא אלא חוחא בעלמא. שיש בו קצת ארומותית. **א**

את מי אביא תחתיו - להאשיר שבעה מדות? ואפשר לשער בחצי לוג - שלשה חצאי לוגין בבוקר ושלשה ערב. ואפשר לשער ברביעית - דארבע רביעיות הוו לוג. אלא - לפיכך לא היה משער להתיקן שלשה חצאי לוג, ולא לחצי ברביעית, דזה הכלל היה במקדש וכו'. ורבי אלעזר בר רבי עזקא לית ליה זה הכלל. בירוצי המדות - דכשנמלאים את הכלל יתקדשו, נופל מן המסקה שבתוכו לדופני הכלל אינך ואינך. וכשמערין אותו מהדרה לתוך כלל אחר - נופל המשקל בתוכו, ואם לאל - נופל לארץ. איבא בנייהו - לרבי יהודה דאמר בירוצי המדות - קסבר בירוצי המדות נקדשו. כיצד? דרביעיות יחיד ליה רחמנא למשה מסיני, ואמר ליה שר ברביעית את האחרים. וימדוד שני רביעיות, ויפסד מום חלו לוג ושוב לוג וכו' עד הך. ושער אותו חל כל כך גדול שיכנסו בירוצו של כל אלו מדות. דבירוצו נקדשו. וכשארם מידה שני כלים קטנים בכלל המוצק שבהם - שיהו לשפוטו לאלתר חלו בגדול עם הברירצו, וכן השני. הלכך צריך הגדול, המקבל שניהם, להיות גדול כל כך שיכיל אותם ואת בירוציהם. והלכך נקדשו. ואם לא מפעלה לפסח - קסבר בירוצי המדות לא נקדשו. והן יחיד ליה רחמנא למשה, ואמר ליה שר ממנו את האחרים חצי הדין ושלשית הדין ורביעית הדין - וכן רצין לשפוך ממדה גדולה לחלקם לשני כלים - אין יכול לשפוך בבת אחת עם הברירצו. לפי שזה כלי גדול, וזה כלי קטן, ורצין לשפוך על די. ומתוך שמשפיעו חסרין הברירצו - מה למד שצ"ל הכלל כלי שעה. ולא הוה שם בירוצין, והיינו, דנפק בירוצין, ויכין דלא הוו חתם בירוצין - לא כלל נקדשו. איבא למישר נקדשו. איבא למישר לא נקדשו בו - דכמפרשין תתם. כמלאים קיפילי - דרבינן (במדרב"ו) שניהם מלאים סלת, והוא הדין בשאר כלי ולחן. נאן דאמר ממעלה למטה - קסבר מלאים דחוקא דהא קרא במדבר, שהוא כלי לח, שלא יחסר ולא יתיר. אלא הדין מולק בתוך שני חצאי הדין מוצמדות במים - כן כלם. ומאן משפח למעלה קסבר שלא יחסר אבל יתיר - שיעשה הגדול שיעור שני קטנים. דכשינן דאנאן וכו' יתיר כל שהוא ממשלם. כדאמרין (שקלים ב.א.) לענן שנים ששוקלים שקל שלם ביניהן - שדחיבין בקלמן, משום דהרע דשני חצאי שקל. כשנן מניחין - אבל אפשר לעשות כולם בכלל אחד. מניחין רביעית מה היתה משמשת והשתא קחשיב ממטה למעלה (דרבינן) ב' - 'מים חיים'. חצי לוג - דהיינו, שתי רביעיות. רביעית מים למצורע - דרבינן (ויקרא ד') על מים חיים - במים - שיהא גם צפור ניכר כן שיעור חכמים רביעית. שכן לניד - משום דניד היתה באה שני יתיר, מניח שבתורה חלות ורסקין, ולא היה צריך אלא רביעית לוג. חצי לוג ושלשה - דלכאנת אמרי ליה. **גמרא** בירוצי לפח נמשחה - שכל כלי המקדש נמשחו בשמן המעשה. אם כשכיל רביעית מים - למצורע - וחלא

למנורה, חצי לוג לכל נר. **גמרא** יתיר רבי יקא קשיא ליה: רביעית למח נמשחה? או מצורע, חין

א לטוסה חולק הוא – בתמיכה, וכי חולק זהו בזים, שיחא צריך לקדשן; והא 'מים קדושים' כתיב (במדבר ד), ואמרין בספרי: אין 'קדושים' אלא שנתקדשו בכיור, אלמא כבר קדשו להו; ואם תאמר: והא פרישית בפרק קטא (מנחות ח.א), דארו שנתקדשו בבלי שרה, לא משימין להו בבלי חול משום דמינאי מלתא; ויש לומר: דהני מילי דבר הקרב

חוצ' הוא! ואי נוד - לָחֵם נוד בַּשְּׁחִיטָה אֵיל
הוא דְּקָדֵשׁ! אָמַר לִיה רַבִּי חֵימָא: שְׁבֵה הֵיךְ מוֹדֵד
לְחִבְיִתִּי כְּהֵן גָּדוֹל, רַבִּיעִית שְׁמֹן לְכָל חֵלֶה וְחֵלֶה.
קָרַי עֲלֵיהּ "מֵאֲרֵץ מִרְחָק אִישׁ עֲצִיב". "חֲצִי לֹאז מֵה
הֵיךְ מִשְׁמֶשֶׁשׁ". יְחִיב רַבִּי וְקָא מְשַׁאי לִיה: חֲצִי לֹאז
לְמֵה נִמְשָׁשׁ? אִי מֵסִיחָ - וְכִי חוֹלִין הוּא, דְּצָרִיכִי
לְקוֹדֵשׁ? "מֵיִם קְדוּשִׁים" כְּתוּב! אִי תוֹרָה - לְחֵמִי
תוֹרָה בַּשְּׁחִיטָה תוֹרָה הוּא דְּקָדֵשׁ! אָמַר לִיה רַבִּי
שְׁמוּעוֹן דְּבַרְבִּי: שְׁבֵה הֵיךְ מִחֲמַל חֲצִי לֹאז שְׁמֹן לְכָל נֹר
אֵיל וְחֵלֶה וְחֵלֶה כְּהֵן גָּדוֹל, רַבִּיעִית שְׁמֹן לְכָל חֵלֶה וְחֵלֶה.

אמר רבי: גר ששבתה, נידשן חשמן נידשנה הפתילה. ביצד עושה? מטובה, וגו' (נחמן שמו) ומדלקתה. ותיב רבי וירקא וקא מיפצאי ליה: פשהא גו' בה שמן - כמדה ראשונה, או כמו ששכר? אמר רבי ורמיה: פשיטא דכמדה ראשונה, דאי כמה ששכר - מנא ידעינן מאי חסר? וכי תימא דמשער ליה - אם כן שבע מדות, נפיש ליה מדות טובא. גרי עליה "והדרך צלח רכב על דבר אמת ועונה צדק". איחמור נמי: אמר רבי אבהו, אמר רבי יוחנן, ואמר לה אמר רבי אבא, אמר רבי חנינא, אמר רבי: גר ששבתה, נידשן חשמן נידשנה הפתילה. ביצד עושה? מטובה, וגו' (נחמן שמו) כמדה ראשונה ומדלקתה. אמר רב הונא בריה דרב יהודה, אמר רב ששת: גר שבמקדש של פרקים הוה קסברי: כי פתיב "כפר" ו"מקשה" - אמנורה וגרותיה פתיב. כיון דמיפצאי הקבה - אי לאו דפרקים הוי, לא הוה מטיבא ליה. מיתבי: ביצד עושה? - מסלקן ומינחין באוהל, ומקנחין בספוג, וגו' (נחמן שמו) ומדלקין! - הוא דאמר כי האי תנא. דתניא, חכמים אומרים: לא הוי מוין אוחתה ממקומה. מפלל דאיפצאי לא לאוזה - מצי מוז לה? אלא אימא: לא היתה מוין ממקומה, ומאן "חכמים"? רבי אלעזר הוא. דתניא, רבי אלעזר ארבע דקור אומר: כמין מס של דבר הוה אל גבה, פשהא מטובה - דוחקן כלפי פיה, פשהא גו' בה שמן - דוחקן כלפי ראשה. ובפלוגתא דרבי תנאי, דתניא: מנורה וגרותיה באות מן הכפר, ואין מלקחיה ומחתותיה מן הכפר. רבי נחמיה אומר: מנורה היתה באה מן הכפר, ולא גרותיה ומלקחיה ומחתותיה באות מן הכפר. במאי קא מיפלגי? - בהאי קרא, דתניא: "כפר והב טהור יעשה אתה" - למדנו למנורה שפאה מן הכפר. מנין לרבות גרותיה? תלמוד לומר: "את כל הכלים האלה". יכול שאני מרבה אף מלקחיה ומחתותיה? - תלמוד לומר: "אתה", דברי רבי נחמיה. - קשיא דרבי נחמיה אדרבי נחמיה! - תרי תנאי ואליבא דרבי נחמיה. רבי יהושע כן קראה אומר: מנורה באה מן הכפר, ואין מלקחיה ומחתותיה וגרותיה באה מן הכפר, ואלא מה אני מקיים "את כל הכלים האלה"? שהיו כלים של זהב. - והב, בהראי פתיב בו "ועשית את נחתיה שבעה והעלה את נחתיה ותהאיר אל עבר פניה. ומלקחיה ומחתותיה והב טהור!" - לא נצרכא אלא לפי גו' (נחמן שמו) סלקא דעתך אמינא: הואיל ופי גו' (נחמן שמו) נרות אשחורי משה, התורה חסה על ממונן של ישראל, ולשבר

לכופפה ולזנוט ולזקופה ולפנות את הדרשן – לא היות מתייטב. מסלקן – תהרות וטובת טעם מן המדרגה, ומניחן באתל – היתר. רח וטוב יאמר כי הן את האם אומיים לא מן מיתות אותן לרם מן המעשה – ומתחבריהן מן המעשה. מן המעשה – רח ומקפיהן – דמקשה ודקתה, שם של הן היות על גבה – על כל רח נר, קעין כח, באתון עששיון מלמבין. שמכסכת את הער, מקום שפתילה דולקת. דוחקן – לסע שעל גבי הער כלפי פיה, ודולפת השמן לחיצו, וכשדוח נותן בה – לפיה ראשה ודוקפת, אבל לא היות מיוחד מקשהו. נריות באתון מן הכבד – שאף קרן מקשה, דחיקי, כר בשע יאמר: כי אומר כי את נריותה אתה, הכבד, לא עלה מן חבורין בנחיה, הידוע, כי את האם נאמר מקשה ומתקן. תלמיו לרם – מן הכבד, ולא מלקיהו. ותאם קמא, ופליגי עליה דרבי נחמיה, דריש לקרא הכי: "כבר חזב טהור יעשה אותה" למדנו לומר: וכן יאמר: "אחת" – לא נריותה, כדדרשיה ליה. ויחושע קרן דרחל קמא, קשיא – דרבי נחמיה דריתו – נחמיה – וכן יאמר: "למדנו מנחת" – פ' נרות. במשום שפתילה דולקת. וליעבד בה כח – לא ראותם פני רוחי, לא ליבעי – וכן יאמר: "למדנו מנחת" – פ' נרות.

[illegible]

מנחות. פרק עשירי - שתי מידות דף פט עמוד ב - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
תוספות

בללן אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ונתערבו כשרות - כרבנן דרפליג עליה דרבי
יודנה ב'הקומץ רבה' (מנחות כגא). דאמרי: דרב שנתערב בבלול - יקרב. ואלו
עד שלא בלל נתערבו פסולות - דבעינן ראוי לביילה.
והא מדקתני סיפא דללן אלו בפני עצמן ב' - דתמה מאי קשיא? דלעולם אין מערבין,
אפילו נתערבו נמי לא. ובגון שלא בללו ונתא
דלא מייתי דחזא דאין מערבין אלא משום
דסיפא דרללן אלו בפני עצמן ב' עלה קאי
אנסיכא בבשמי בנסכי פרים ואילים, אבל לא דייק
כלל אלא מאד מדקתני סיפא 'ונתערבו' בלשון
דיערב, מכלל ד'מערבין' דרשא - לכתחילה
קאמר.
שאם אי אהא חזק כן פסולת - תמה: אם כן
בכשי עצרת ששטון שלא לשמן, דהנאי
בפרק 'החבטלי' (מנחות מטא.) הדין - ויקר,
ההשר - יאכל, ואמאי? אי כיון דבעי לחם, ולא
קדש שלחם - וזו חרבה ששטתה שני
לשמה - תיפסל, כיון דלא קדש הלחם. ושלמי
נזיר ששטון שלא במצותו, דקאמר דאין טענין
לא לחם ולא דורי. וכן מפרש מעה לנזירותו
ומה. דאמר בפרק קמא (מנחות דב.) דמי שלמי
- יביא בזה שלמי, ואז טענין לחם. ולרבי
ניחא. דמשני: בשלמא הך שולח נידה, אי
חזו לעלה חובב, וזו לעלה נדב - אבל הנני
שלמי נידה, אי לא חזו לשלמי חובב, חזו לשלמי
נדב. אלא לאבי קשיא. ואפילו לרבנן נמי קשה
דאא ציבור לא מיהו שלמי נדב. וזו לומר:
לדלח לא דמי לנסכים. נסכים - חשיבי טפי
בגוף הקרבן, משום דקריב למזבח, אבל לחם -
לא חשיב כגוף הקרבן, משום דאין בו למזבח.
חרוץ בשלח נמי, אף על גב דרשאי דרבי חזא
- אין לחוש בך, דרשמי נזיר נזיפהו אפילו
- לא היה מקיים בתן מצות דורע בשילה, לא יהו
פסולין בך, דחילי ונעשו העבודות במצותן.
תמירי של שחר שני בנזיר - בבא אחר.
אורי סידור כל העשרה. ושל בין הערבים -
בשני בתים ושני גזירין. כדמפרש בפרק שני
דמסכת יומא (כב.), כן פירש בקונטרס. והבי
תנן דהוא שני (שם) דלעיל קריב בתוספת.
בעשרה, באחד עשר, לא פחות ולא יותר. עצמו
- בתשעה, בתן, ביד אחד לזולתו של שם -
הדין כאן הערבים - באחד עשר, עצמו
בתשעה ושנים בידן שני גזירי עצים. והשתא
תימא: אי גזירי עצים דתמירי של שחר בבאן אחר
- דהו ליה עצמו בעשרה, או באחד עשר -
אי טענין שני בתים וזכיר לומר: ולא תשאבי
שני

וכן נמי מערבין נסכי בכשים של היום בנסכי בכשים של אמש, דאמרינן (מנחות טו.ב.)
מביא ארס ובזח היום, ונסכי מביאן עד עשרה ימים. אבל אין מערבין רבי - משום
הדללו בלילתן רבה, והללו בלילתן עבה. בללן - לנסכי פרים בפני עצמן, ולנסכי בכשים
בפני עצמן, ועוב נתערבו - שריין. ואם נתערבו, עד שלא בלל - פסולת. גמרא
שלא יקריב חלבין - דבז נמי לא יקריב נסכים
אמר רבי יוחנן - לא תימא 'מערבין' לכתחלה,
אלא 'אם נתערבו' קאמר. דהא דקתני 'וחקשיה'
שלא יעריב' - לכתחלה מיירי, אי הכי -
דקתני במתניתין 'אבל אין מערבין אלא בנסכים'
בנסכי פרים, דאפילו נתערבו דיערב - נמי לא.
והא מוקמינן סיפא דתקריב כשרות - דהיינו
דיערב. ודלא דרשא אין מערבין לכתחלה
- והא דחזי דרשא נזיר דרשא נמי 'מערבין' -
לכתחלה. ודריש קשיא לדוכתה. שלא יעריב
חלבין בחלבין. אמר אביי - ודאי רישא
דמתניתין דהני 'מערבין' - לכתחלה היא. וליא
תיקשי לך, ד'נתערבו נסכים' דמתניתין - בימות
קביירי. והבי קאמר מערבין יין של נסכים
פרים ואילים לכתחלה, אם נתערב בין סלון
ושמן ומליחין. דהואל והתחול לערב, לביא
משום 'לא יעריב חלבין'. והא דהני 'אבל אין
מערבין נסכי בכשים בנסכי פרים' - אפילו הויא
נתערבין סלון ושמן. אין לכתחלה לא - אפילו
דאילים ופרים, אם לא נתערב סלון ושמן.
הא תניא: במה דברים אמורים דאין מערבין
נסכי בכשים בנסכי פרים ואילים בסלת ושמן,
אבל בין מערבין לכתחלה. וזו נתערב סלון
ושמן, בין לא תערב. אלא אמר אביי הויא
הוקשרי כבי סלון ושמן - של פרים ואילים
במצותן. מערב נפי יין - לכתחלה, דליא
למחש דילמא אתי לערובי סלון ושמן דבני
הקשרה נידה, ויאביא משום 'וחקשיה' שלא
יעריב חלבין בחלבין - שדרי כבי משורין
ועומדין. ואם לאו, דלא הוקשר סלון ושמן
- אין מערבין. דדישיקין, דלמא אתי לערובי
סלת ושמן לכתחלה. דאמר שלא יעריב חלבין
בחיבתו, והא דקתני ברייתא 'אבל אין מערבין'
דדיינו, אם הוקשר סלון ושמן, דלא דקתני
מצימא דמתניתין 'אבל אין מערבין' - דהיינו
בשלא נתערבו סלון ושמן. ואף על פי שסמחתי
בפולחן דכתיב 'ונתחתו שני עשורונים', ושאר
בכשים אין להם אלא עשורון לכבש. לא הו
נסכי בפולחן - אלא שלשה לוגין פל שלשה
לוגין שמן. לומר עד בכש - כלומר, דלמי
בזבח זה שני שלא בלול בבזבח. שגבלי
עם מנחתו - וסלחו בפולחן, דאין כן ראי שטח
כפול. מאי לתאורא - הדין משמע מן 'ונסכר'
שאין שטח בפולחן נסביל של מנח - דהיינו
שמן, 'בנסכו של בכש' - דהיינו יין. מוקין נסכים
- במי שאם שחטו לשמן, ולרבי נקט 'אשם'
מצורע' - דאילו אשם דעלמא, אם שחטו שלא
לשמן - קריב בלא נסכים כדמערקא. אבל אשם

מצורע, דטען נסכים - איצטקין למיזר דבי שחטו שלא לשמן, טען נסכים. שאם אי אהא אומר בן
המנחת. ולמיערב לא חזי - שדרי נשחט שלא לשמן, ולעלה לא חזי - שדרי לא ניתק לרעייה. ואין ראוי לנדבה - דאשם לא אתי בנדבה. אבל נסכים אתי למנחת
ואשם - לנדבה. וקריא אשם אחר לכדשיה. בבש האם עם הקושר - דהוא דאשם מצורע. ודאי הכי נאשחט דאשם טען נסכים, ואין אשם אשחוט טען נסכים - כן בשב
הבא עם העומר, ונשתית מנחתו משאר מנחות בבשמי. דאילו שאר בכשים - אין טענין אלא עשורון, וזה - טען שני עשורות. דלכי נקט 'כבש הבא עם העומר'. תמירי של שחר
יהא מוקין שני גזירין בבאן אחר - כדמפרש במסכת יומא (כב.), 'זכר עליה הבאן עצים', אבל בין הערבים - שני גזירין בשני בתים. דכתיב 'זכר וערבי'. אין הכי נמי -
ד'דריך למיערב' דהו דיידיהו כאילו נשחטו לשמן, כמו אשם מצורע. אלא אמר אביי - הא דלא אמרי אלא באשם מצורע, ודא מיידיהו נקט. בשלמא תנן - בבשמי דעומר
ותמיש ששטון שלא לשמן - לעיל איתנא. לך דלא צריכי ולכתחיה כדמערקא. לא גזירין ולא מנח בפולחן. ואפילו הכי לא מפיסלו למיקריב למזבח - משום דרמזי נידה

מנחות. פרק עשירי – שתי מידות דף צ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" ריג תוספות

ואי לא חזו ובי. אשם נביא מי איבא – הילכך, לא הוה ליקרב למזבח אלא על ידי נסכים. משנה שהיו נושפה בתוכה – שיהיה גדולה כל כך, שכשהיתה נמוקת היה בה עשוק. מרת הובב בירוציקן חול – מה שנופל מן הכלי לאחר שנתמלא. היינו בירוציקן. אלא שהלח נקשר – שהבירוציקן נכנסו בכלי ותקשרו בו, ושוב נעקרו ממנו כשנפלו חוץ. לפרש תן קדש – ונבנסו בכלי

ותקשרו בו. ובירוציקן של יבש אינו נקשר – מתוכו של כלי, שלא נכנס בתוך הכלי אלא נתקשר בו. לפיכך הוא חול. גמרא – מני – דקדונו כלי המדות היו גדרשות? ואי רבי מאיר – דאמר לעיל (פאג) גדרש – שבו היה מדרד לכל המדות, מחוק – מדרש של כהן גדול, שהיה גדולה כל כך שהיה בחובה. ומאן – הוי – ואפילו חד גדרש לא הוה ומאי כל מידת – דלא תימא: כל המדות שהיו שם היו גדרשות. דלא היתה אלא אחת גדרשה. אמר הכי רבתי – מנתיין כל מידות – שהיו מדרות. ואמר רבי הוה גדרשות. לא נפשחו בחין – לפיכך בירוציקן חול. רבי עקיבא מבר מדר יבש לא נפשחה כל עיקר – וחול הוא. לפיכך מה שבפנים בכלי – קודשת כל הוא. ומקדש ליה. הילכך, מה דאמרינן ליה – מקדש. בירוציקן. דלא צריך ליה – לא מקדש. לפיכך בירוציקן חול. היינו נכמא – דלא בירוציקן קדש – שבירוציקן שלה נעקר מתוך הכלי. ומנהו דמאן קארי – מן הקדש. לחבי דין קדש. לפאי דצריך – למאן שבתוך הכלי איכיון למקדש. ולא לבירוציקן, ואמאי מקדש הבירוציקן? אלא מדרת – שאק על פי שלא נבחין להקדש – הבירוציקן קדשין כליו שרת. גידה שאק יאמר – דמאן דחיו דהך בירוציקן? אלא עב על גב דאנתו מנהיה דמאן, אמר: הכי נמי מוציאין מכלי שרת לחול. אבל יבש, דלא אתי מנפשה דמאן, לא אתו למעור ביה מוציאין מכלי שרת לחול. סידר אתו הלחם את הבובין לאיך השבת – שלא נכמטו. דמעותו היה לסדרו בשבת. פסולה – שפי שצריך שיהא הלחם על השולחן שתי שבתות. כיצד יעשה – שהיה כשריו הלחם הבובין? ינתנו – שלא יקשרו הבובין, ולא יסלק הלחם עד לשבת שניה הבאה. ונמצא הלחם הבובין על השולחן חששה עשר ימים ונני שמי שבת. שאפילו הוא על השולחן אותו שבעה ימים שעד לשבת יותר מדינו – אין בכך כלום. אמר נמי, גידוה שיהא הלחם ינתנו לשבת הבאה. שמי יאמר: שאלו אין נפסלין, אלא על פי שהיו שם יותר מדין – כן מפקדין בכלי שרת כל זמן שרונה. ואין נפסל בלינה פנים – לחם תפנינו הוא בדוכל, אמדור קרמית שתן דחך בעוררה? דאם כלי עלמא ידעי – שכן איער בזה הלחם, אלא הכהנים ובתנים – ידעי טעמא דמלתא, דבתיבין דייקין, וליבא למעור. חוץ כולי עלמא ידעי – ואיכא למעור, שמי יאמר ובי. ליקין חפז – שקונין מן עלות ומקרינן בתן את המזבח. כשאין שם קרנותו, רבי שלא ידע המזבח בטל. המקביל עליו לספק סלחות – שקבל מעות מן הגורר כדי לספק סולת כל השנה, וקבל עליו לתת ארבעה סאין בסלע, ודוקדק. ועמדו שלשה סאין בסלע – נתן ארבע סאין כמו שקבל. קבל עליו לתת שלש סאין בסלע, ודחול.

אי לא חזו לעולת חובה – קרבי לעולת נדבה, אלא הכא, אי לא מוקמית ליה במויתיה – אשם נדבה מי איפא? תניא פותיה דרבי יוחנן: אשם מצורע ששחטו שלא לשמו, או שלא נתן מדימו על גבי כהנות – הרי זו עולה לגבי מזבח, ומקעון נסכים, וצריך אשם אחר להחיותו. משנה כל מידת ששקדש חוץ גדרשות, חוץ משל כהן גדול, וזהו גדרשה ליה. מרת הלח – בירוציקן קדש, וזהו הקדש – בירוציקן חול. רבי עקיבא אומר: מרת הלח קדש, לפיכך בירוציקן קדש. מרת הקדש – חול, לפיכך בירוציקן חול. רבי יוסי אומר: לא משום זה, אלא שהלח נקשר, והקדש אינו נקשר. גמרא מני? אי רבי מאיר – חד גדרש הוה! אי רבנן – חדא ונחוקת הוה! – אמר רב חסדאי: לעולם לא מאיר, ומאי "כל מידות"? כל מידות. "מרת הלח בירוציקן קדש". במאי קא מופלגין תנא קמא סבר: מרת הלח – נמשחה בין מפפנים בין מבחוץ, מרת יבש – נמשחה מפפנים ולא נמשחה מבחוץ. ורבי עקיבא סבר: מרת הלח – נמשחה בין מפפנים בין מבחוץ, מרת יבש – לא נמשחה כל עיקר. ורבי יוסי סבר: אידי ואידי – נמשחה מפפנים ולא נמשחה מבחוץ, והכא תיגון מעמא: דלח – נקשר, ומנהיה דמאן קא אתי, והיבש – אינו נקשר. וכי נקשר מאי הוי? נקרא למאי דצריך קא מכין! אמר רב דימי בר שישנא משמיה דרב, זאת אומרת: כלי שרת מקדשין שלא מדרת. רבינא אמר, לעולם אימא קל: כלי שרת אין מקדשין אלא מדרת, וגורה שפא יאמר מוציאין מכלי שרת לחול. מותיב רבי יודא: סידר את הלחם ואת הבובין לאחר השבת, והקמיר את הבובין בשבת – פסולה. כיצד יעשה? ינתנו לשבת כלי שרת, ושאפילו הוא על שולחן ימים רבים – אין בכך כלום. ואמאי? התם נמי לימא: גידיה שפא יאמר מפקדין בכלי שרת! – פנים אחין קא רמי? פנים – לאו כולי עלמא ידעי, חוץ – כולי עלמא ידעי. תנן התם: מותר נסכים לקיין המזבח. מאי "מותר נסכים"? רבי תיאי בר יוסף אמר: בירוציקן מדרות. רבי יוחנן אמר, פאותה ששנינו: המקביל עליו לספק סלחות מארבע, ועמדו בשלש – לספק מארבע, משלש

מארבע ועמדו משלש ספק מארבע – פהר "חובי" (שטיינזליץ). דהאי "רביה הקדש" היכי דמי? כגון שקבל עליו לספק סלחות מארבע, ועמדו משלש – ומספק מארבע. בהבדלה, כי יאזי גונא – אסור. תימנה דמי? אי דאית לי סלחות או דתיין שיתחלה לקח מעת הקדש – אפילו בחיזוי שמי

דאפילו על הגרש תנן (שם ע"ב): פוסק עמו על הגרש. ובי תימא: הא דרשי פסוק עמו על הגרש – דהיינו פוסק לפי השער, (אין) אפילו בשער המקלות. אבל אי מוילי טפי – אסור אפילו ביש לו. והבא גבי הקדש, שרי – אי אפשר למרן כן, דהא בריש "חובי" (שם מ"א): תניא: הוי תמרו ופועלי תובעים אותו, ואמר לשלוחי? יתן

שני גורין של שחרית – משום דלפני שחיתו תמיד השחר? חן משמיין לסדר הערבה, לא חשיבי אלא העוסקין בשעת התמיד. וסידור שני גורין היה אפילו קודם תרומת הדשן. דכאיתא סידור הערבה דאביי בפרק "אמר לון דעמנה" (ומאן ל"א). והיינו דאמר בירושלמי בפרק שני דמאן רבי יוחנן, לא מר על שני גורין ששחרית – פרשה: שידו בשעת הקטרת איכרים. אמר רב אסי: מתניתין אמרה כן – בבל יום קרב בין הערבים באחד עשר, לא אמר בשחרית כלום. ומתשאה ליבא למידק מדרם כלל, אי הויא בבון אחד או בשני בתנים. ומיחו וזי לוקדק מדרם דחתיא רתם בגמרא בימא (כ"ב), מנין לחמדי של בין הערבים שטען שני גורין בשני בתנים? שטען: שטען: צעם של האש – אם אינו עני לחמדי של שחר, שנאמר "ובער עליה הבון עצים בבקר", תניחו עני לחמדי של בין הערבים. ואמאי: אידי אידי – בתמיד של שחר, וקאמר דתנא ניעבד בחד, והדר נעבדי בתריה במזבח משמע ביראיה ושל שחר – בחד, משום דרבינו "וביער" לשון יחיד, ושל בין הערבים – בתרי, משום דרבינו "ועברו" ושל בין רבים. ועד תניא דתם (כ"ב) בסוף פירקא: מן שובה בתרומת הדשן – יזכר בסוף פירקא: ובשני גורין צעם.

ביצה יעשה – שלא יבא דבר לפסול: ינתנה עם הבובין לשבת ביצה, אי נמי: מה יעשה מן הלחם אחד שהקדשו הבובין? שאפילו הוא על השולחן ימים רבים) אין בכל כולם – תימנה דבפרק "המזבח מקדש" (ובחיים פ"א) בעא מניה דאמר מרבה: ליעה מומלת בראש של מזבח או אינה מומלת? הוי דמי אי דלא ידו – השתא לנו בעורה אמרת "לא ידו", בראש של מזבח מביצא? אלא ידורו לשולחן דמדינן לה, דתנן: שאפילו הוא על השולחן ימים רבים) אין בכך כלום. והשתא, הא לא דמי לשולחן, דהא אסידור באחד בשבת קאי, משום דכלי שרת אין מקדשין שלא במזבח, דבמזבח בפרק "שתי הלחם" (מנחות ק"א) דדייקין מהבא, וזי סלקא דעקר כללי שרת מקדשין שלא במזבח – וליסלק, אסור דחין שבת – הכי נמי, דאם לא סילקו לשבת ארית, הוה נפסל בלינה, ואדך נפח דאדור שבת מקשי תחם, דאי לילה אין מחדסו ומן, בי מטי לילה רבי שמש – תיקדשו ותפסלו ומשני רבא: בשקדו סילקו. ורב אשי משני: אפילו בשלל קדם סילקו – נעשה מבי סידורו הקדש, ואם כן גבי מזבח, אפילו מדמית ליה לשולחן, מן תעבי בי ליהנה ולי לומר: דלש "שאפילו הוא על השולחן" משמע דלא נתינת שום אדאור לסידור אחר השבת, ולכך לא חישינן עליה, משום דבכל הלחם הפנים מבי תניסר דמאן אפילו הוא על השולחן ימים רבים) – אין בכך כלום. ומיחו עד כריון לאו טעם עמד הוא. דהבא היינו טעמא: ששום דכלי אק על גב דתקדשו, לוקדק חוץ מן כבשביה לעולת קיין, בדפרישתי בריש פירקין (פ"א): דכל בית דין מתנה עליהם.

מארבע ועמדו משלש ספק מארבע – פהר "חובי" (שטיינזליץ). דהאי "רביה הקדש" היכי דמי? כגון שקבל עליו לספק סלחות מארבע, ועמדו משלש – ומספק מארבע. בהבדלה, כי יאזי גונא – אסור. תימנה דמי? אי דאית לי סלחות או דתיין שיתחלה לקח מעת הקדש – אפילו בחיזוי שמי

1 ל בדינר מעות ואפרנסם, ואני אעלה כל יפה דינר וטרסית. אי ש'לו – מותר, כפרשיסת
2 טעבטע נעשה חליפין, או כפרוטעות. דכין ויש לו – אחולי אחיל גביה, ואן כאן אגר נטר
3 ליה. און אן לו אפילו גרש – אם נה, קח מריווה הקדמות טעבטע ויר א' וכלי להטעבש
4 בהן, דאן לזם עז מה שיחולקו, ואל נפקי חוליקין ויר לומר: דלעולם בדילת ליה אפילו
5 רשון, ודלעולם חוליקין ויראלי נחוליקין.

משלש ועקדו מארבע - מספם מארבע, שד הקדש
על העלוינה. תנא פותיה דרבי חיאי בר יוסף, תנא
פותיה דרבי יוחנן. תנא פותיה דרבי חיאי בר יוסף:
בירוצי מידות הללו מה היו עושין בהן? אם יש ובה
חר - יקריבו עמי, ואם לנו - יפסלו בליה. ואם לאו -
מקניצו בהן את המזבח, וקין זה מהיו? עולות, הכשר
לשם, ועזרות - לפתנים. תנא פותיה דרבי יוחנן.
המקבל עליו לספק תולדות מארבע, ועקדו משלש
מספם מארבע. משלש ועקדו מארבע - מספם
מארבע, שד הקדש על העלוינה. וזהו ששנינו: מותר
נסכים לקין המזבח. **משנה** כל קרבנות הציבור
והיחיד מעניין נסכים, חוץ מן הכבוד והמעשר והפסח
והחמאת והאשם, אלא שחמאתו של מצורע ואשמו
מעניין נסכים. **גמרא** תנו רבנן: "בעשרתם אשה לה"
- יכול כל העולה לאישים היא מענין נסכים, אפילו
מנחה? תלמוד לומר "עלה". שלמים מענין? תלמוד
לומר "נבח". תלמוד מענין? תלמוד לומר "ואבח". יכול
שאינו מביא אף כבוד וקדוש ופסח וחמאת ואשם?
תלמוד לומר "לפלא נדר או גנדרה", בא גנדר וקדוש
מענין נסכים, שאינו בא בגנדר וקדש - אין מענין
נסכים. משמע להוציא את אלו, אוציא את חובות
הבאות מחמת הרגל ברגל, ובאי ניהו? - עולות
ראיה ושלמי חגיגה? תלמוד לומר "או במעריכם",
כל האם במעריכם מענין נסכים. משמע להביא את
אלו, אביב שעירי חמאת חואיל ובאין חובה ברגל?
תלמוד לומר "וכי תעשה בן בקר". בן בקר בכלל היה,
ולא יצא להעשה אליו מה בין בשר עמידה - וזה

בְּנֵי וַיְנָכְהָ אֶף כֹּל – כא בְּנֵי וַיְנָכְהָ. "לעשות רית" מה תלמוד לומר? לפי ששׂאמר "עלה", שומע אני אם "מן התקן או מן הצוא", דבר רבי יאשיהו. רבי יוחנן א ועוף אינו זבה, אם כן מה תלמוד לומר "מן התקן יקריב מכס כרדן לה' מן בהמה מן התקן ומן הצוא משניהם? תלמוד לומר "מן התקן או מן הצוא". רצה יוחנן לומר לי קרא? האומר: עד שיפירוש לך הכתוב ("ו")

1 בָּרִים שֶׁנֶחֱנֹק לִי יוֹתֵר מֵאֲרֻכָּה אֶסְקֶן, וּמִדֹּחַ הַחֵת.
 2 וְזֶה שֶׁאֵין נֶחֱסֵן לִקְדֹשׁ אֹתוֹ הַעֲדָה, מִיֵּד דְּהֵחָ
 3 אֲמַשְׁלֵשׁ וְעִמְדוֹ אֲרֻכָּה – מִשּׁוֹם לֵאמֹר יֵדֵב
 4 לִקְדֹשׁ אֶלֶף הַשָּׁעַר, וְהַשְׁעַר אֶלֶף מֵאֻבָּה
 5 מִיּוֹד לִפִּי טַעַם הוּא, וְהוּא מִתּוֹר לְהוֹלִיץ מַעַת
 6 קֶדֶשׁ לַסְּחֵרָה, כִּי הַשְׁחֵרֶבֶת בָּהֶן, וְזוֹת תִּמְנָה,
 7 כֵּן, אֲמַנִּי לֵאמֹר אֲשַׁכְּחֶן רִבִּית בְּהַקְדָּה בִּלְבָב
 8 גִּוְנָה, בְּפֶקֶד 'חֹזֶבֶת' (כֵּבָב מִצִּיעַת מ.ג.ב.) כִּי אֵין
 9 נִרְאָה דָּאֵן כִּן לַעֲשׂוֹת – כִּן אִם שְׁמוֹס כִּוִּין
 10 קֶדֶשׁ, אִם שְׁמוֹס שֶׁאֵין יָכָא לִידֵי מַעֲלִילָה. וְהָא
 11 הַדְרִישׁ אֶלֶף בְּהַקְדָּה אֲסוּדָה בְּרוּיֹט – שֶׁנֶּחֱסֵן כִּי
 12 הָדִיא דְּסוֹף 'אִיחוּז נָשׁ' (שֶׁנֶּחֱסֵן ע.ג.א.) אֲמַר, אֲבָר
 13 מִחוּסֵר – שְׁחִים – פּוֹסֵק, שֵׁלֵשׁ – אִינוּ פּוֹסֵק,
 14 שְׁמוּמָל אֲמַר: כִּי דָאֵן, אִינוּ מִנָּה – פּוֹסֵק,
 15 דְּכִי, בִּשְׁמוֹס, אִפְלוּ פֹרֶחַ – אִינוּ פּוֹסֵק, פּוֹסֵק
 16 עֲמֹל לִי הַגְרִישׁ, וְהָא מִחוּסֵר שְׁחִים בְּחֻמָּה לִמְבִּישׁ
 17 וְלִמְשׁוֹשׁ וּמִדְרֵי וּמִשְׁנֵן: כֵּן בְּשִׁדְרָא בְּחֻמָּה וּבִשְׁ.
 18 וְשְׁמוּמָל וְדִמְדֵּם אִינוּ שְׁחִים אִפְלוּ אֲחֵד אִינוּ
 19 פּוֹסֵק, וְהָא מִחוּסֵר מִדְרֵי, בְּחֻמָּה שְׁחִים אִפְשָׁר
 20 בְּנִפְחוּתָא, וּבְהַקְדָּשׁ אִפְלוּ מִחוּסֵר כֹּל הֵן – שְׁרִי.
 21 וְעַד שֶׁנֶּחֱסֵן: מִיֵּדִיר אֲבָב בְּשִׁדְרָא מִחוּסֵרֵים
 22 וְתוֹרֵן מַעַת חוֹלִין לְמוֹשִׁי בְּשִׁדְרָא, כִּי לִסְפֵּק
 23 מֵאֻבָּה, וְאִפְלוּ מִחוּסֵר שְׁחִים שְׁמַל לֵא מִסְמוֹס
 24 יִפֵּה, בְּפֶקֶד 'חֹבִית הָעֵלִילָה' (שֶׁנֶּחֱסֵן קִדָּא.) גְּבִי
 25 'חֹבִי' סִפְחִים שְׁבִיעִית, וְדָא מִתְרַבֵּשׁ שׁוֹמֵר
 26 'חֹבִי' – אֲבָר לִפְנֵי מִלְּשׁוֹ, אִפְלוּ לֵא מִסֹּר
 27 הַעֲשִׂירִים יִפֵּה, מִכֹּל מִקּוֹם מִחוּבֵי הַסְּחֵלֶת
 28 שְׁקִיבֹה מַמְנֵת מִסֻּחִין אֲחֻמֵּי יִפֵּה. יִפֵּה, וְכִי תִמְנָה:
 29 אִפְלוּ רִיבִית קִצְעָה לִישְׁתֵּרִי, שִׁלּוֹ הַעֲשִׂירִים
 30 מֵאֵל שֶׁנֶּחֱסֵן לִפְנֵי מִלְּשׁוֹ קֶדֶשׁ מֵאֵל הַעֲשִׂירִים,
 31 כִּדְאֲשַׁכְחֵן בִּידְחֹבֶה' (כֵּבָב מִצִּיעַת מ.ג.ב.) גְּבִי 'אֲבָנִי
 32 לֵא מִסְמוֹרוֹת לִמְבוּרֵי' אֵל דְּמִי, דְּלִחָם – הַכֹּל
 33 יוֹדִיעַם שְׁאֲנֵבִים עֲמוּדוֹת לִבֵּן, לִלְמַנְדֹּר
 34 אִסוּ דְּרוּעִי, אֲבָב – חֲבִין, קִדְמָא אֲמַר
 35 לִמְנִיר, דְּכִי מִלּוֹה מֵאֵה בְּנָהּ אֲחֻמָּה, שְׁרִי אֵם
 36 קֶדֶשִׁים מִחוּסֵר אָר, כִּי וְכִי דִּיר שִׁלּוֹתֵיהֶן מֵאֵה
 37 מִלְּשׁוֹ קֶדֶשׁ מֵאֵה הַעֲשִׂירִים, וְעַד: דְּאִפְלוּ כִי
 38 הָאִי גִוְנָה אֲסוּדָה מִדְרֵאיוֹרִית, וְחֲדָשִׁב כֵּאִילוֹ הוּא
 39 אִפְלוּ מַלְחָה, כִּין קֶדֶשִׁיבֵי דֵּל עֵין, כֵּן תֵּן מֵנָה
 40 לְפִלְגִין אֲקֶשׁ אֵדֵן אֵלֶּיךָ עֵרֵב, אֲמַר
 41 יִמֵּד לֵאבִנִי כֵּן, שֶׁאֵין לְמוֹד חֶלֶק כֵּן, וְכִי יִמֵּד
 42 נִמִּי לִישְׁקֵל אֲרֻכָּה וְזִי, וְלִיבָנֵה לִיחַ לְפִלְגִין דְּלַחֲפֵן
 43 'אִינוּ' – אֲמַר מִשְׁטַר אֲדֵרֵי אֵלֶּיךָ אֲרֻכָּה בְּחֵרֶב
 44 אִינוּ – אִינוּ מִתְחַלֵּל כִּן וְכִי דֵּל לִפְלִגִין אֲמַר: וְזִי

וַתִּפְתֹּר - אֲרֻבָּע סָאָן בְּסֻלָּע - מִסַּפֵּק מֵאֲרֻבָּע סָאָן, וְאוֹתָהּ סָאָה שְׁתֵּיתָן לִקְדָּשׁ וְיִזְחַר
מִמֶּנּוּ שֶׁקִּבֵּל עָלָיו - הֵיטָן מִזְחֵר נִסְכִּים, שְׁדוֹן לִקְחַן הַבְּהֵמָה, וְאֵל - לִפִּי שֶׁאֵין
שָׁם זָבַח אֶחָד. הַבֶּשֶׂר שֶׁנִּתְּנָה לְבָנִים - עֲדָה לְדִמְיוֹת הַבְּהֵמָה, וְאֵל שֶׁאֵין מִמֶּנּוּ
הָאֵל - דָּא כּוֹל עוֹלָה, וְאִפְּלוּ עוֹרָה. שִׁחְחוּר רִיקָם מִדְּמֵי עוֹר הַבְּהֵמָה לְצוּרָה עוֹלָה,
וְלֹא יֵדָע עוֹרָה לְבָנִים. קָא מְשַׁמֵּעַ כֵּן, **מִשְׁנֵה**
חֵזֶק מִן הַבְּהוּר וּמְעַשֵּׂה וְאִתָּהּ - דְּרַבְּךָ כֹּהֵל - דְּרַבְּךָ כֹּהֵל -
מִשְׁוֹם זִבְחָה בְּנֵיהוּ, וְלֹא מִשְׁוֹם מִשְׁכַּחַת בְּעִיבֵיר
נִמִּי. **אֵלָּא הַמָּתָא וְכוּ'** - וְאָף עַל בֶּג דְּאֶרְמִינָן
אֵלָּא הַמָּתָא וְאִשְׁשׁ - חֲטָאוּ וְאִשְׁמַע שֶׁל
מִצְוֵהוּ טַעֲמֵן נִסְכִּים, מִשְׁוֹם דְּרַחֲמֵי. בְּרִיטָא.
נִמְרָא וְאִפְּלוּ מִנָּח - הַבָּאָה בִּפְנֵי עֲצֻמָּה בִּלְא
זָבַח. תְּלִמְדוּ לִיבִי עוֹלָה - דְּמִנְהַת הַבָּאָה עִם
זָבַח טַעֲמָה נִסְכִּים, וְלֹא מִנְהַת הַבָּאָה בִּפְנֵי עֲצֻמָּה
בִּלְא זָבַח. **לִיבִי שֶׁמֶשֶׁת הַלִּצְיָא אֵל - אֵלֹהֵי**
וּמְעַשֵּׂה וְפִסַּח וְחִטָּא וְאִשְׁשׁ, שֶׁאֵין בָּאֵין בְּגִדְהָ
אֵלָּא זָבָחָה קוֹ, וְנִמְאִי נִתְּנָה עוֹלָתָהּ אֵרִיחַ שְׁלֵמִי
הַחֲנֻנָּה שְׁאִמַּת בְּדִרְגָּל אֵלָּא עוֹלָתָהּ
- לִיָּלָּא יֵדֵאוּ מִן רִיקָם, וְחִנּוּגָה - שְׁלֵמִים.
וּמִסַּפֵּק וְחֹבֶבֶת דִּימָא לֹא מִעַי לְהִרְצָא, אָף עַל בֶּג
דְּלֹא הוּא בְּנֵיר וְנִבְרָכָה - דָּלָא אֲהִיָּא כְּתֹב בִּידָהּ
נִסְכִּים. **מִשְׁוֹם הַמָּתָא וְכוּ'** - עוֹלֹת אֵרִיחַ
שְׁלֵמִי שְׁמֻדָּה, מִשְׁוֹם דְּהִיָּא דּוּמִיָּא עֲדוּלֹת
וְשֹׁאֵר עוֹלֹת הַבָּאֵין בְּנֵיר וְנִבְרָכָה שֶׁאֵין זָבָח
דְּהִרְגָּל. **אֲבִי שְׁעִירֵי הַמָּתָא - הַדְּחָלִיל וְכוּ'**
בְּמַעֲדֵי לֵב שְׁטַעֲמֵן נִסְכִּים. בֶּג כֶּךָ בְּבִלְלֵי אֵל
דָּאָה כְּתִיב בְּרִישָׁתָהּ דְּקִרְאִי "לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִחֻחַ
לִּי" מִן הַבֶּקֶר אוֹ מִן הָאֶרֶץ, "וְכִי תִעָשֶׂה בֶּג
הַבֶּקֶר לִמְעַל לִיכְתוּב וְחִזְקִיךָ" מִן הַבֶּקֶר
וְכוּ' **אָף כֵּן הָאֵם בְּנֵיר - טַעֲמֵן נִסְכִּים, לִאֲפֻקִּי**
שְׁעִירֵי חֲטָאֹת - דְּלֹא מִצְוֵה חֲטָאֹת שִׁיחָה בֶּג
בְּנֵיר וְנִבְרָכָה. מִן הַבֶּקֶר אוֹ מִן הָאֶרֶץ, בֶּג
תְּלִמְדוּ לִיבִי - וְהֵלֵךְ כְּבֵר נִאֲמַר "וְכוּ", וְכוּלָּהּ
בְּבִלְלֵי זָבַח בְּנִינְתָּה **שְׁפִילִי עוֹלֹת הַקֶּזֶף - יִבִּיא**
עֲמַח מִסְכֵּי. **יִבִּיא שְׁפִילִי** - כֶּךָ בֶּג זָבָח, וְרִבִּי
יִנְתֵּן לִמֵּי לִי קִרְא - חֲלַקֵּם מִן הַבֶּקֶר אוֹ מִן
הָאֶרֶץ אוֹ גִבִּי מִקְלָל אֲבִי וְאִמִּי אֲמַר (סִנְדְּרִין)
ס.א. כִּיֹּן דְּלֹא כְּתִיב בִּידָהּ "יִחְדֵּר" - מִשְׁמַע
נִמִּי אֲחֵד אֲחֵד, עַד שִׁפְרוּת קֹד הַכְּתוּב "יִחְדֵּר".
הִבִּי
בְּנֵיר וְנִבְרָכָה. "לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִחֻחַ לִי" מִן הַבֶּקֶר אוֹ מִן הָאֶרֶץ -
בֶּג "עוֹלָה", שְׁוֹמֵעַ אֵינִי אִפְּלוּ עוֹלֹת הַקֶּזֶף בְּמִשְׁמַע, תְּלִמְדוּ לִיבִי
רִבִּי אִישִׁשְׁתִּי. רִבִּי יוֹנְתָן אֹמְרִי: אֵינִי צָרִיד, הִרִי הוּא אֹמְרִי "וְכוּ",
תְּלִמְדוּ לִיבִי "מִן הַבֶּקֶר אוֹ מִן הָאֶרֶץ"? לִפִּי שְׁוֹאֲמִי "אֲרִם כִּי
נִתְּבַח מִן הַבֶּקֶר וּמִן הָאֶרֶץ", וְכוּלָּהּ הָאֹמְרִי "הִרִי עָלִי עוֹלָה" וְיִבִּיא
בְּבִלְלֵי מִן הָאֶרֶץ, רִצָּה אֲחֵד - מִכָּאֵי, רִצָּה שְׁנֵים - מִכָּאֵי - וְרִבִּי
עַד שִׁפְרוּת קֹד הַכְּתוּב "יִחְדֵּר"! - אִינְטֵרִיט, שֶׁלֵּקָא דְּמִיתָא אִמְנָא:
הִוֵּאלִי

דחתן בסוף 'איהו נשך' (בבא מציעא ע"ב): אף על פי שלא פסק עמו בשער הגבוה, יכול מוקדם (ובאים פ"ג) משמע דמרתכיו "עולה" – לא ממעטין מנחה, גבי 'כל הנוגע במזבח' שם שלמר דשנאי דהם, דרתכיו 'כל הנוגע' – משמע על לרבות. אפי' אמר 'איהו חרת' ירבה. אף שלר' שלמים דהיינו (במבשר) (ט) 'לפלא נקט את שולמיו' דאף שולמו דהא דהרישא – הוה חותם חתומי כבש בעצרו, אלא נקט דבר עולה בכל הרגלים. **וא'** במעוירים – לל' 'ועשיתם אשה', ושמעונין: כל העלה לאשים, ובזמן פירוש. כן, דהריא חתום בפרשה נגוע בעורא וקטורס. **מה** כן בקר מיוחד בא גדרו או גברא – ומפיק שעירי חטאת טפי מנהגה ופולחן האיתני – כיצא דהיינו.

אמר רבי אבא בר כהנא: השווה הכתוב מוצה קלה שבקלות למוצה חמורה מן החמורות. מוצה קלה שבקלות זו שילוח הקן, ומוצה חמורה שבחמורות זו היא היא כיבוד אב ואם, ובשתייהן פתיב והארכת ימים.

אמר רבי אבון: מה אם דבר שהוא בפריעת חוב פתיב בו (דברים ה) למען ייטב לך ולמען יארכך ימיה. דבר שיש בו חסרון כים וסיכון נפשות לא כל שכן! אמר רבי לוי: והיא דרבנן

[דף כ"א ע"א]

גדול הוא דבר שהוא בפריעת חוב, מדבר שאינו בפריעת חוב!

תני רבי שמעון בן יוחי אומר, בשם שמתן שכן שנה כך פורענותו שנה.

(משלי ל) עין תלעג לאב ותבו ליקחת אם. עין שהלעיגה על כיבוד אב ואם, וביזה לא תקה האם על הבנים, וקרוה עורכי נחל. יבוא עורב שהוא אכזרי וישרנה ולא יתנה ממונה. ויאכלה בני נשר, יבא נשר שהוא רחמן ויאכלנה ויתנה ממונה.

רבי יצאי ורבי יונתן הוון יתבין. אתא חד בר נש ונשק ריגלוי דרבי יונתן. אמר ליה רבי יצאי, מה טיבו הוא שלם לך מן יומיו? א"ל, חד זמן אתא קביל לי על בריה דיוזנוניה ואמרית ליה, איניל צור בנשיתא עלוי ובזיתיה. ואמר ליה ולמה לא כפתנויה? אמר ליה, ובפיו? אמר ליה ואדיין את לזו? אמר לזו, חור ביה רבי יונתן וקבעה שמועה משמיה.

אתא רבי יעקב בר אחא רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן, שכופין את הבן לזון את האב. אמר רבי יוסי, הלואי הוין כל שמועתי בריין לי כהדא שכופין את הבן לזון את האב.

אי זו היא מצות עשה שהזמן גרמא? בגון סוכה ושופר ולולב ותפילין. אי זו היא מצות עשה שלא הזמן גרמא? בגון אבידה ושילוח הקן ומעקה וציצית.

ר"ש פוטר הנשים מן הציצית, שהיא מ"ע שהזמן גרמא. אמר להן רבי שמעון אין אתם מודין לי שהיא מצות עשה שהזמן גרמא, שהרי בסות לילה פטור מן הציצית.

אמר רבי הילא, טעמון דרבנן, שכן אם היו מיוחדות לו ליום ולילה שהיא חייבת בציצית!

אמר רבי לעזר, פסקן של נשים חובה כך היא הגירסה. ודוחין עליו את השבת.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר, פסקון של נשים ושל עבדים רשות ואין דוחין עליו את השבת כך היא הגירסה.

מצתן מהו? אמר ליה חובה. רבי זעירה אמר מחלוקת. רבי הילא אמר דברי הכל.

מתניתא מסייעא לדיו, ומתני' מסייעא לדיו. מתני' מסייעא לרבי זעירה. חזרת מצוה ושאר כל הימים רשות. ר"ש אומר באנשים חובה ובנשים רשות. כך היא הגירסה.

מתניתא מסייעא לרבי הילא. נאמר (דברים טז) לא תאכל עליו חמין. ונאמר שבקעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני. את שהוא בכל תאכל חמין חרי הוא בקום אכול מצה ונשים חרי הן בכל תאכל חמין. חרי הן בקום אכול מצה.

והא תנינן כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חייבים והנשים פטורות! אמר רבי מנא, חומר הוא מצות עשה שהיא באה מבה בלא תעשה!

ואתיא במ"ד פסקון של נשים רשות.

תני: האשה – עושה פסח הראשון לעצמה והשני מפילה לאחרים. דברי רבי מאיר. ר' יוסי אומר, האשה עושה פסח שני לעצמה. א"צ לומר הראשון. רבי אלעזר בי רבי שמעון אומר, האשה עושה פסח ראשון מפילה לאחרים ואינה עושה פסח שני.

מה טעמא דרבי מאיר?

[דף כ"א ע"ב]

(שמות יב) איש שוה לבית אבת ואם רצו לבית.

מה טעמא דרבי יוסי? איש שוה לבית אבת כ"ש לבית.

מה טעמא דרבי אלעזר בי רבי שמעון? איש לא אשה מה מקיימין רבנן איש, פרט לקמן.

אמר רבי יונה אפילו כמאן דמר חובה? שנייא היא שהדבר מסויים שלא יקבע הדבר חובה.

חזין מבבל תשחית ומבבל תקוף ומבבל תיטמא למתים. איסי אומר, אף משום לא יקרהו קרחה מה טעמא? לא יקרהו קרחה את שישנו בפאת זמן ישנו בקרחה, ונשים שאין להן זמן פטורות מן הקרחה.

ועוד מן הדא בנים ולא בנות.

אמר רבי לעזר, נשים חייבות בקרחה. מה טעמא? (דברים יד) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. אחד אנשים ואחד נשים מה מקיים רבי לעזר? בנים, בשעה שישאל עושי רצונו של הקדוש ברוך הוא קרואים בנים. ובשעה שאין ישראל עושי רצונו של הקדוש ברוך הוא אינן קרויים בנים.

רב מפקד לאילין דבי רב אתי רב המנונא מפקד לחבריא פקדון לנשיכון, פד הוון קיימין על מיתא דלא ליהוין מתלשן בשעריהון שלא ובואו ידי קרחה.

עד כמה היא קרחה? אית תניי תני: כל שהוא. ואית תניי תני: בנרים. מאן דמר כל שהוא, ממשמע קרחה כל שהוא. מ"ד בנרים? נאמר פאן קרחה, ונאמר לחלן קרחה מה קרחה האמורה לחלן בנרים אף פאן בנרים.

רבי יוסי בר מפל: בהנת מותרת לצאת חוצה לארץ. מאי טעמא? אמור אל הכהנים. לא אל הכהנות. דלא בן מה אנו אמרין הואיל והיא בכלל גזירה לא תצא. אם אומר את בן נמצאת דוחה פרשת ממואות!

וכהן מניח ידו תחתיה ומניפה אין תדבר פאור? מכיא מפה.

ואינו חוצץ? מכיא בהן וקן. ואפילו תימר בהן ילד, אין יצר הרע מצוי לשעה.

תני רבי חייה: מצוי, סומה גידמת – שני כהנים מגיפין על ידיה.

הלכה ח' מתני' כל מצוה שאינה תלויה בארץ נזהגת בארץ ובחוצה לארץ, וכל שהיא תלויה בארץ, אינה נזהגת אלא בארץ. חוץ מן הערלה והכלאים. רבי אליעזר אומר אף החדש.

גמרא כתיב (דברים יב) אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות. בארץ אתם חייבין לעשות אין אתם חייבין בחוצה לארץ. אדיין אנו אומרים, מצות התלויות בארץ אינן נהוגות אלא בארץ. יכול אפילו מצות שאינן תלויות בארץ לא יהו נהוגות אלא בארץ? תלמוד לומר (שם יא) השמרו לכם פן יפתה לבבכם וחרה אף ה' וגו' ושמרתם את דברי אלה

[דף כ"ב ע"א]

אפילו גולים. ושמרתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם.

מה אית לה? בגז תפילין ות"ת מה תפילין ות"ת שאינן תלויות בארץ נזהגין בארץ ובחוצה לארץ, אף כל דבר שאינו תלוי בארץ והא נזהג בין בארץ בין בחוצה לארץ.

מעיתה משננאלו יהו פטורין? כתיב (נחמיה ח) ויעשו כל הקהל השבים וגו' עד מימי ישוע. ולמה ישוע?
הילל בריה דרבי שמואל בר נחמן אמר, פגם הכתוב בבוד צדיק בקבר מפני בבוד צדיק בשעתו.
הקיש ביאתן בימי גורא לביאתן בימי יהושע. מה ביאתן בימי יהושע פטורין היו ונתחייבו אף ביאתן
בימי גורא פטורין היו ונתחייבו.

ממה נתחייבו? רבי יוסי בי רבי חנינה אמר מדבר תורה נתחייבו. הךא היא דכתיב (דברים ל)
והביאך ח' אללחיד אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה. הקיש ירושתך לירושת אבותיך מה ירושת
אבותיך מדבר תורה, אף ירושתך מדבר תורה.

והטבך והרפך מאבותיך פטורין היו ונתחייבו. ואתם פטורין הייתם ונתחייבתם. אבותיך לא היה
עליהם עול מלכות, ואתם אף על פי שיש עליכם עול מלכות. אבותיך לא נתחייבו אלא לאחר י"ד
שנה, שבע שביבשו ושבע שהילקו. אבל אתם ראשון ראשון קונה ומתחייב.

אמר רבי אלעזר מאיליהו קיבלו עליהן את המעשרות. מה טעמא? (נחמיה י) ובכל זאת אנהנו
כרתים אמה וחותמים וגו'.

מה מקיים רבי לעזר (שם) ואת כבורי כקרינו וצאנינו? מפיון שקיבלו עליהן דברים שלא היו חייבין
עליהם, אפילו דברים שהן חייבין העלה עליהם המקום כאילו מאיליהם קיבלו עליהם.

מה מקיים רבי יוסי בי רבי חנינה ובכל זאת אנהנו כורתים אמה וחותמים? מפיון שקיבלו עליהן
בסבר פנים יפות, העלה עליהן המקום כאילו מאיליהן קיבלו עליהן את המעשרות.

מה מקיים רבי לעזר מאבותיך? פתר לה לעתיד לבוא. דאמר רבי חלבו שמעון בר בא בשם רבי
יוחנן, אבותיך ירשו ארץ ז' עממים, ואתם עתידין לירש ארץ של עשר עממים.

תלתי אחרנתיא אילין אינון (בראשית ו) את חקני, ואת חקני, ואת חקני.

רבי יודה אמר: שלמא, שכיי, נכמייה. רבי שמעון אמר אסייא, ואסטמיה, ודרמשק. רבי ליעזר בן
יעקב אומר, אסייא וקרתנגנה ותורקי. רבי אומר, אדום ומואב וראשית בני עמון.

מאבותיך. אבותיך אף על פי שננאלו חזרו ונשתעבדו. אבל אתם, משאתם נגאלין עוד אין אתם
משתעבדין. מה טעמא? (ירמיה ל) שאלו נא וראו אם ילד זכר. בשם שאין זכר ילד בך אתם משאתם
נגאלין אין אתם משתעבדים.

חזין מן הערלה ומן הכלאים. רבי אליעזר אומר אף החדש. מה טעמא דרבי אליעזר? (ויקרא כג) בכל מושבותיכם בין בארץ בין בחוצה לארץ. מה מקיימין רבנן בכל מושבותיכם? בחדש שבו שיצא לחוצה לארץ.

רבי יונה בעא:

[דף כ"ב ע"ב]

ולמה לא תנינן אף החלה? אמר ליה רבי יוסי, לא תנינן אלא דברים שנוהגין בישראל ונוהגין בגוים וזה נהגת בישראל ואינה נהגת בגוים. מה טעמא? (במדבר טו) ראשית ערסתיכם ולא של גוים.

הלכה ט' מתני' כל העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונחל את הארץ וכל שאינו עושה מצוה אחת, אין מטיבין לו ואין מאריכין את ימיו ואינו נחל את הארץ. וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרב ארץ אין זה מן היישוב. ותפחזיק בשלשתן, עליו הכתוב אומר (קהלת ד) והחוט המושלש לא במהרה ינתק.

גמרא הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר בעושה מצוה? ואת אמרת אבן? אלא בן אבן קיימין במחוצה עשה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין את ימיו ונחל את הארץ. והעובר עבירה אחת אין מטיבין לו ואין מאריכין ימיו ואינו נחל את הארץ.

תמן תנינן (מכות דף כג) הא כל היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר בעושה מצוה? אמר רבי זעירה מי שבאת לידו ספק עבירה ולא עשה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון מי שייחד לו מצוה ולא עבר עליה מימיו. מה אית לך? אמר רבי מר עוקבן, בגזן כיבוד אב ואם.

אמר רבי מנא (תהלים קיט) אשרי תמימי דרך, תהלים בתורת ה' כהולכים בתורת ה'.

אמר רבי אבון (שם) אף לא פעלו עולה בדרךיו הלכו בדרךיו הלכו.

אמר רבי יוסי בי רבי בון מה פתיב (שם א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים. מכיון שלא הלך בעצת רשעים פמי שקלה בעצת צדיקים.

דרש בן גזאי (קהלת י) זבובי מות יבאיש וביע שמן רוקח. אילו זבוב אחד שמת שמא אינו מבאיש שמן רוקח? וזה על ידי חטא אחד שחטא איבד כל זכויות שבגידו.

דרש רבי עקיבא (ישעיה ח) לכן הרהיבך שאול נפשה ופערה פיה לכלי חק. לכלי חוקים אין בתיב פאן, אלא לכלי חק למי שאין בידו מצוה אחת שייסייע לו לכף זכות. הוּא דאֵת אִמֵּר לְעוֹלָם הָבָא, אֲבָל בְּעוֹלָם הַזֶּה אֲפִילוֹ תִשַׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מִלְּאָכִים מִלְּמִדִּין עָלָיו חוֹבָה וּמִלְּאָךְ אֶחָד מִלְּמִד עָלָיו זְכוּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרְיֵנוּ לְכַף זְכוּת. וּמָה טַעַם? (אִיּוֹב לג) אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ מִלִּיּוֹן אֶחָד מִנִּי אֵלֶּךָ לְהַגִּיד לָאָדָם יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנֶנּוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵעָהּ מִרְדֵּת שַׁחַת מִצְאָתִי כִפֹּר.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אִם שָׁמַעְתָּ דְּבַר מִרְבִּי לִיעֲזֹר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי, נִקְבֵּ אֲזַנְךָ בְּאַפְרָכְס הוּא וְשִׁמְעֵי. דָּאִמַר רַבִּי יוֹחָנָן רַבִּי לִיעֲזֹר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אָמַר אֲפִילוֹ תִשַׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה מִלְּאָכִים מִלְּמִדִּין עָלָיו חוֹבָה וּמִלְּאָךְ אֶחָד מִלְּמִד עָלָיו זְכוּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרְיֵנוּ לְכַף זְכוּת.

וְלֹא סוּף דְּכַר כֹּל אוֹתוֹ הַמִּלְּאָךְ, אֲלֵא אֲפִילוֹ תִשַׁע מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה צְדָדִין מֵאוֹתוֹ הַמִּלְּאָךְ מִלְּמִדִּין עָלָיו חוֹבָה וְצָד אֶחָד מֵאוֹתוֹ הַמִּלְּאָךְ מִלְּמִד עָלָיו זְכוּת, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרְיֵנוּ לְכַף זְכוּת. מָה טַעַם? אִם יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ אֶחָד מֵאֵלֶּפֶת אֵין בְּתִיב, אֲלֵא אֶחָד מִנִּי אֵלֶּפֶת מֵאֵלֶּפֶת לְצְדָדִין שֶׁל אוֹתוֹ מִלְּאָךְ. מָה בְּתִיב בְּתִרְיָה? וַיַּחֲנֶנּוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵעָהּ מִרְדֵּת שַׁחַת מִצְאָתִי כִפֹּר.

[דף כ"ג ע"א]

פְּדֵעָהּ בְּיִסּוּרֵין מִצְאָתִי כִפֹּר. מִצָּא בּוֹפֵר לְעִצְמוֹ.

הָדָא דֵּאֵת אָמַר בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל לְעוֹלָם הָבָא, רַבּוּ זְכוּת יוֹרֵשׁ בֶּן עֶדֶן. רַבּוּ עֲבִירוֹת יוֹרֵשׁ גֵּיהֶנָּם. הֲיָה מִחֲצִיּוֹן? רַבִּי יוֹסִי בֶּן חֲנִינָה אָמַר נוֹשֵׂא עֹן. רַבִּי אֶבְרָהָם אָמַר נוֹשֵׂא בְּתִיב מָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה? חוֹמָה אֶחָד מִחוֹבוֹתָיו וּזְכוּתָיו מְכַרְיֵנוֹת.

אָמַר רַבִּי לְעֹזֶר (תהלים סב) וְלֶךְ ח' חֶסֶד כִּי אֵתָה תִשְׁלַם לְאִישׁ בְּמַעֲשָׁהּ וְאִין לִית לִיה אֵת יְהִיב לִיה מִן דִּידֶךָ. הִיא דַּעְתִּיהָ דְּרַבִּי אֱלֵעָזָר דְּרַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר, וְרַב חֶסֶד. מִלְּמִד שֶׁהוּא מִטָּה בְּלִפְי חֶסֶד.

רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעָא (משלי יג) צִדְקָה תִצָּר תָּם דֶּרֶךְ וְרִשְׁעָה תִסְלַף חֲטָאֵת. (שם) חֲטָאִים תִּרְדֹּף רָעָה וְאֵת צְדִיקִים יִשְׁלַם טוֹב. (שמואל א ב) רִגְלֵי חֲסִידוֹ יִשְׁמֹר וְרִשְׁעִים בַּחֲשֹׁךְ יִדְמוּ וְגו'. (משלי ג) אִם לִלְצִים הוּא יִלְיִין וְלַעֲנֻיִם יִתֵּן חֵן כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וְכַסִּילִים מָרִים קִלְוִן. וְכִינִינִין סִינָה וְתִרְעִין תִּרְעִיעָה? וְכִינִי סִינָה וְתִרְעִין תִּרְעִיעָה רַבִּי יִרְמְיָה בָּשָׂם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, שׁוֹמֵר אֵת עֲצָמוֹ מִן הַעֲבִירָה פֶּעַם רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, מִיכָן וְהִילָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁמְרוֹ. מָה טַעַמָּא? (אִיּוֹב לג) הֵן כֹּל אֵלֶּה יַפְעֵל אֵל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבַר.

אמר רבי זעירא, ובלחוד דלא יתוב ליה. (קהלת ד) ונחוט המשלש לא לעולם ינתק אין בתיב באן, אלא לא במהרה ינתק. אין אמרהת עלוי, מיפסק הוא.

רבי חונה בשם רבי אבהו. הקדוש ברוך הוא – אין לפניו שכחה, הא מפני ישראל נעשה שוכח. מה מעמא? (מיכה ז) מי אל כמוד נשא עון ועבר על פשע. נשא בתיב. וכן דוד הוא אומר (תהלים פה) נשאת עון עמך כסית כל חטאתם סלה.

הדרן עלך האשה נקנית

פרק ב

הלכה א' מתני' האיש מקדש בו ובשלוהו. והאשה מתקדשת בה ובשלוהה. האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, בו ובשלוהו. האומר לאשה התקדשי לי בתמרה זו, התקדשי לי בזו, אם יש באחת מהן שנה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת בזו ובזו. אם יש בכלן שנה פרוטה מקודשת. היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה.

גמרא מניין ששלוהו של אדם כמותו? אמר רבי לעזר (שמות יב) ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. וכי כולן שוחטין אותו? והלא אחד הוא שהוא שוחט על ידי כולם! אלא מוכן ששלוהו של אדם כמותו.

ויידא אמר דא (שם) וקחו להם איש שח לבית. אבת שח לבית וכי כולם היו לוקחין? והלא אחד הוא שהוא לוקח על ידי כולם! אלא מוכן ששלוהו של אדם כמותו.

אמר רבי יוסי: שגויא היא, שאדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו!

[דף כ"ג ע"ב]

אין תימר אדם מפריש פסחו של חבירו שלא מדעתו, לית יכיל דאמר רבי זעירא בשם רבי לעזר, אדם שוחט פסחו של חבירו שלא מדעתו אבל אינו מפרישו שלא מדעתו.

בית שמאי אומרים: אין תשליח עולה משם עד.

היד עבידא? שילח שנים. על דעתון דבית שמאי שליח ושני גדים. על דעתון דבית הלל שלששתן שלוחין ושלששתן גדים.

אמר רבי אבון בר חייה, נראין דברים בשקידשה בשטר. אבל אם קידשה בכסף, נעשה כנוגע בעדותו! אמר רבי יוסי, מבין שהאמינתו התורה, אפילו קידשה בכסף אינו כנוגע בעדותו.

אמר רבי בא: אתא עובדא קימי רב, ועשה שליח עד.

חד בר נש אפקיד נרבוי גבי קרקפיפא דהכריה וכפר ביה. אמר רבי פנחס אתא עובדא קימי רבי ירמיה ועשה שליח עד וחיבו שבועה על ידי הכתה.

אית מתניתא אמרה: ששלוהו של אדם כמותו. ואית מתניתא אמרה: שאין שלוהו של אדם כמותו. ואם חמר ומירנו, ואם הפר יפר. הוינן סברין מימר שלוהו של אדם כמותו. אלא שמיעט הכתוב.

(ויקרא א) וסמוך ידו ולא יד בנו, ולא יד עבדו, ולא יד שלוהו. הוינן סברין מימר ששלוהו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.

(שמות כא) ורצע אדניו את אוננו בפרצע. אדוניו ולא בנו. אדוניו ולא שלוהו. הוינן סברין מימר ששלוהו של אדם כמותו אלא שמיעט הכתוב.

אית תנאי תני ורצע, לרבות את השליח.

עד דדון ברבי עקיבה ברבי ישמעאל? אדוניו כל שהוא בא מחמת אדוניו.

תמן תנינן (גיטין פרק ו) נערה המאורסה, היא ואביה מקבלין את גיטתה.

ריש לקיש אמר, במחלוקת בגיטין פן מחלוקת בקידושין. אמר רבי יוחנן, הכל מודין בקידושין שאביה מקדשה. שאביה מקדשה ולא היא, מודה ריש לקיש בגישואין כך היא הגירסה. שלא הכל ממנה להשיא עצמה להפסיד מעשה ידיה על אביה.

על דעתיה דרבי יוחנן אין לה דעת אצל אביה ואינה עושה שליח.

על דעתיה דרשב"ל יש לה דעת אצל אביה, והיא עושה שליח.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. האיש מקדש בו ובשלוהו והאשה מתקדשת בה ובשלוהו! פתר לה בגדולה.

והתנינן קמנה שאמרה התקבל לי גיטי

[דף כ"ד ע"א]

אינו גט עד שיגיע הגט לידה! פתר לה ביתומה.

והתנינן אם אומר לו אביה צא והתקבל לבתי גיטתה, אם רצה להתזויר לא יחזור! פתר לה לצדדין. הא מתניתא פתר לה ראשה ביתומה. וסופה בשיש לה אב.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש. האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו! פתר לה ברבי יודה. דרבי יודה אומר אין שתי ידיים זוכות באחת.

אמר רבי אסי, חד רב נפק מן בית וועדא אמר, נפק עובדא דרבי יוחנן וסמכון עלוי לא דתוה צורכא מיסמך עלוי אלא דתוה מן ימא לטיגנא.

רב המנונא בשם רבי אסי, כמנה שפידשה את עצמה בשתי שערות אביה ממאן לא היא. לא אתייה לא ברבי יוחנן ולא ברשב"ל. אין ברבי יוחנן, אין באן מיאון. אין ברבי שמעון בן לקיש, נישואי תורה הן לא אתייה אלא ברבי יוחנן אף על גב דרבי יוחנן אמר חבל מודין בקידושין שאביה קידשה לא היא, מודה בה אביה ומאן על ידיה.

רבי בא בר כהנא ורבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי, קידשה לדעת והכניסה שלא לדעת זה היה מעשה ובא אביה והוציאה ממנונה. רבי יעקב בר אבא בשם רבי יהושע, סימן הוה לו דתוה רבי יהושע בן לוי פליג על רבי שמעון בן לקיש לית היא פליגא היך מה דרבי שמעון בן לקיש אמר תמן לא חבל ממנה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה לאביה בן רבי יהושע בן לוי אמר הכא לא חבל ממנה להשיא את עצמה ולהפסיד מעשה ידיה על אביה.

אתא רבי אבא בר כהנא רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי, קידשה שלא לדעת וכןסה שלא לדעת זה היה מעשה ובא אביה ועקר קידושיה.

קידשה לדעת, וכןסה שלא לדעת, מהו שתאכל בתרומה? רב אמר אוכלת. ושמואל אמר אינה אוכלת! אמר רבי מנא טעמא דרב, מבין שפידשה לדעת חזקה שפנסה לדעת. אמר רבי יוסי בי רבי בון, טעמא דרב שכן משנה ראשונה ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה.

מה נפק מן ביניהון? מעשה ידיה. על דעתיה דרבי מנא, קרב מעשה ידיה לבעלה. על דעתיה דרבי יוסי בי רבי בון קרב מעשה ידיה לאביה מתה מי יורשה. על דעתיה דרבי מנא קרב בעלה יורשה. ע"ד דרבי יוסי בי רבי בון קרב מתה אביה יורשה.

[דף כ"ד ע"ב]

אתא רבי יוסי בי רבי בון ברב מתה בעלה יורשה.

קידשה שלא לדעת והכניסה שלא לדעת, מהו שתאכל בתרומה? שמואל אומר אוכלת. איתא חמי אילו קידשה לדעת וכןנסה שלא לדעת שמואל אומר אינה אוכלת והכא הוא אומר אוכלת? שמואל עבד לה ביתומה.

מתניתא. התקדשי לי בתמרה זו. וכל מתני' בשאמרה אי איפשי בזו אלא בזו אי איפשי בזו אלא בזו.

בזו ובזו ובזו. מאן תנא ווי"ז? רבי יודה. ברם ברבי מאיר – או בזו או בזו או בזו.

רבי ירמיה בשם רב: "התקדשי לי בסלע זו לאחר שלשים", אוכלת בתוך שלשים יום – הרי זו מקודשת. אף רבי שמעון בן אלעזר מודה בה. מה בינה למלוה? מלוה לא ניתנה לשם קידושין, קידושין לכה ניתנו משעה ראשונה. והא תנינן היתה אוכלת ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה. אמר רבי אלעזר, מעתה אפילו לא נשתיר שם שנה פרוטה תהא מקודשת! פתר לה על ראשה. ואין על ראשה בדיא תנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה: אמר רבי אלעזר

[דף כ"ה ע"א]

דרבי שמעון בן אלעזר היא. דתני: התקדשי לי בפקדון שיש לי בידך והלכה ומצאתו שנגנב או שאבד. אם נשתיר שם שנה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת. במלוה שיש לי בידך, והלכה ומצאתה שנגנבה או שאבדה, אפילו לא נשתיר שם שנה פרוטה מקודשת. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר, מלוה בפקדון. אם נשתיר שם שנה פרוטה מקודשת, ואם לאו אינה מקודשת. אמר רבי לעזר, אתיא דרבי שמעון בן אלעזר ברבי מאיר. כמה דרבי מאיר אומר כל המושגה מדעת הבעלים נקרא גוזלן. בן רבי שמעון בן אלעזר אמר הכא כל המושגה מדעת הבעלים נקרא גוזלן. והוא פתר לה במלוה שהלוח אמר לו קח לי חטים ולקח לו שעורים.

וקשיא מקדשין בגזילה? רבי יוסי בעא ניהא אדם נותן שנה פרוטה על דינר. שפא נותן שנה פרוטה על שנה פרוטה? אית תניי תני מקדשין בגזילה. ואית תניי תני אין מקדשין בגזילה. אמר רבי מנא. מאן דאמר מקדשין בגזילה בגזילה שהוא יכול להצילה מידו. מאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שאינו יכול להוציאה מידו.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי שמואל בר רב יצחק מאן דאמר מקדשין בגזילה בגזילה שנתייאשו
הבעלים ממנה. ומאן דאמר אין מקדשין בגזילה בגזילה שלא נתייאשו הבעלים ממנה.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן, מתניתא בשאמר לה בפקדון

[דף כ"ה ע"ב]

שיש לי בידך. אבל אמר לה בכל מה שהפקדתי בידך, אינה מקודשת עד שיהו כולן קיימין.

מה בינו למלוה? מלוה ניתנה להוציאה, וזה לא ניתן להוציאו.

והתנינן, היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה. מעתה
אפילו נשתתיר שם שנה פרוטה לא תהא מקודשת עד שיהו כולן קיימין! פתר לה על ראשה. ואין על
ראשה בדיא תנינן היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שנה פרוטה.

אמר רבי אבון לא פן סברנן מימר מאן תנא ווי"ן רבי יודה אמר רבי יוחנן דברי רבי יודה נכללין
בקרבן אחד. ונפרטין בשלשה קרבנות. כמה דהוא אמר תמן נכללין בקרבן אחד ונפרטין בשלשה
קרבנות פן הוא אמר הכא נכללין בקידוש אחד ונפרטין בשלשה קידושין.

"התקדשי לי בסלע זו" ואמרה: השליכה לים או לנהר – אינה מקודשת. תניהו לעני הרי זו מקודשת.
מכל מקום לא נכנס לתוך ידה בלום, הכא את אמר מקודשת, והכא את אמר אינה מקודשת? אמר
רבי אבהו בשם רבי יוחנן, רוצה היא מקודשת ותראה עושה טובה לעני.

אמר רבי פנחס: ואתיא או ברבי זעירא או ברבי אילא. דתני: אמר הוא אדם לפועל הילך דינר זה
אכול בו. הילך דינר זה שתה בו. אין חוששין על שברו לא משום שביעית. ולא משום מעשרות. ולא
משום יין נסך. אבל אם אמר לו: צא וקח לך כפר ואני נותן לך דמיו. צא וקח לך רביעית של יין ואני
נותן לך דמיה. חוששין על שברו משום שביעית ומשום מעשרות ומשום יין נסך. אמר רבי זעירא:
נעשה החנוני שלוהו של בעל הבית לזכות לפועל. אמר רבי הילא פועל זוכה לבעל הבית משל
החנוני והוזר זכה לעצמו

[דף כ"ז ע"א]

אוף הכא, על דעתיה דרבי זעירא, הפעל נעשה שלוהו של אשה לזכות לעני. אמר רבי הילא: העני
זכה לאשה משל בעלה, והוזר וזוכה לעצמו.

מה נפק מן ביניהון? הנה חנוני חרש, על דעתיה דרבי זעירא – לא חשש, שאין שליחות לחרש. על דעתיה דרבי הילא – חשש. הנה הפועל חרש, על דעתיה דרבי הילא – לא חשש, שאין זכויות לחרש. על דעתיה דרבי זעירא – חשש.

חמף הסלע מידה ונתנו לה, בשעת מתנה אמר לה: "הרי את מקודשת לי" – הרי זו מקודשת.

במה קידשה? רבי חנני בשם רבי פדת: רוצה היא שתהיה מקודשת לו ויהא חייב לה סלע. אמר רבי יוסי: אילו איתמר כלי – יאות, סלע – דרבה להתחלה.

"כניסי לי סלע זו", ובשעת מתנה אמר לה: "הרי את מקודשת לי" – הרי זו מקודשת. אם משנתנה לה, רצת – מקודשת, לא רצת – אינה מקודשת.

"הילך סלע זו שאני חייב לך", ובשעת מתנה אמר לה: "הרי את מקודשת לי", רצת – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת.

אם משבאת לתוך ידה אמר לה: "הרי את מקודשת לי", אף על פי ששניהן רוצין – אינה מקודשת. כיצד יעשה? וטלינו ממנה ויחזור ויתנינו לה, ויאמר לה: "הרי את מקודשת לי".

"התקדשי לי במנה זו", ונמצא חסר דינר – אינה מקודשת. הנה בו דינר רע – הרי זו מקודשת, והוא – שיהיה.

הנה מונה ראשון ראשון ומשליך לתוך ידה – יכולה היא שתחזור בה עד שעה שישלים. רבי לעזר אמר: מקודשת בראשון והשאר על תנאי. רבי יוחנן אמר: לקשישלים.

אמרין: חור ביה רבי יוחנן. חד בר נש ערבונא יחייב להכריה, וכפר ביה חכריה. רבי בא ורבי הילא ורבי יעקב בר אחא, תלתייהון אמרין: זרע פשתן הנה, ומקצת דמים נתן ליה. אתא עובדא קומי רבי יוחנן, אמר: או יתן לו בכל מקחו, או ימסור אותו למי שפרע. רבי חייב בר יוסף אמר: או יתן לו בכל ערבונו, או ימסור אותו למי שפרע.

מודה רבי חייב בר יוסף לרבי יוחנן: במקח שאין דרכו להיקנות חציים, כגון פרה ומלית. ואשה דרבה להיקנות חציו? רבי חנני ורבי יודן, תריהון אמרין: מקח – דרכו להיקנות חציו, ואשה – אין דרכה להיקנות לחציו.

[דף כ"ז ע"ב]

הלכה ב' מתני' "התקדשי לי בכוס זה של יין", ונמצא של דבש. "של דבש", ונמצא של יין. "בדינר זה של כסף", ונמצא של זהב. "של זהב", ונמצא של כסף. "על מנת שאני עני", ונמצא עשיר. "עשיר", ונמצא עני – אינה מקודשת.

רבי שמעון אומר: אם הטעה לשבח – הרי זו מקודשת.

"על מנת שאני כהן" – ונמצא לוי. "לוי", ונמצא כהן. "נתין", ונמצא ממזר. "ממזר" ונמצא נתין. "בן עיר", ונמצא בן כרד. "בן כרד", ונמצא בן עיר. "על מנת שביתי קרוב לפרה", ונמצא רחוק. "רחוק", ונמצא קרוב. "על מנת שיש לי בת או שפחה גודלת", ואין לו. או "על מנת שאין לי", ויש לו. "על מנת שיש לו בנים", ואין לו. "על מנת שאין לי", ויש לו.

ועל בולם, אף על פי שאמרה: "בלבי היתה להתקדש לו, אף על פי בן" – אינה מקודשת. וכן היא שהיטענו.

גמרא "כבוס זה וכמה שבתוכו", שוה פרוטה – מתקדשת, ואם לאו – אינה מתקדשת. וכה בו וכמה שבתוכו, אם יש כמה שבתוכו שוה פרוטה – מתקדשת, ואם לאו – אינה מתקדשת. לא זכת אלא כמה שבתוכו בלבד.

רבי שמעון אומר: אם הטעה לשבח – מקודשת. אמר רבי יוחנן: מודה רבי שמעון שאם הטעה לשבח יחסים – אינה מקודשת. אמר רבי יוסא: מתניתא אמרה בן, "על מנת שאני כהן" ונמצא לוי.

ניחא כהן ונמצא לוי. לוי ונמצא כהן? יכולה היא מימר: לא הוינא בעיית די רוחיה רבא עלי.

ניחא בן כרד ונמצא בן עיר. בן עיר ונמצא בן כרד? יכולה היא מימר: בעיית הוינן מצמנא.

"על מנת שביתי קרוב לפרה", ונמצא רחוק. ניחא קרוב ונמצא רחוק. רחוק ונמצא קרוב? יכולה היא מימר: בעיית הוינא מטרפסא אזלה, מטרפסא אתייתא.

"על מנת שאין לי בת או שפחה גודלת" ויש לו – ניחא. על מנת שיש לי ואין לו? הבע עצמך שהיה לו בסוף העולם? אמר רבי בא בר ממל: ביני מתניתא: בת לגודלתיך. ושפחה לשמשיתך.

הלכה ג' מתני' האומר לשלוחו: "צא וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני", והלך וקדשה במקום אחר – אינה מקודשת. "הרי היא במקום פלוני", והלך וקדשה במקום אחר – הרי זו מקודשת.

גמרא מתניתא דלא כרבי לעזר. ברם כרבי לעזר – לעולם הרי היא מקודשת, עד שיאמר לו: "אל תקדשינה לי אלא במקום פלוני", והלך וקידשה במקום אחר.

הרי זו מקודשת. אוף רבי לעזר מודה בה, שאינו אלא כמראה לה מקום. אוף רבנן מודיי בה, שאינו אלא כמראה לה מקום.

הלכה ד' מתני' המקדש את האשה על מנת שאין עליה נדרים, ונמצאו עליה נדרים – אינה מקודשת. כנסה סתם, ונמצאו עליה נדרים – תצא שלא בכח נדרה. ועל מנת שאין עליה מומין, ונמצאו בה מומין – אינה מקודשת. כנסה סתם, ונמצאו בה מומין – תצא שלא בכח נדרה, שכל המומין הפוסלין בכהנים – פוסלין בנשים.

גמרא תנינן: מומין. באילו נדרים אמרו? רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוץדק: נדרה שלא לזכר בשר, ולא לשותות יין, ושלא לקבוע בגדי צבעונין.

אמר רבי זעירא:

[דף כ"ז ע"א]

כלי פשתן חדקים תבאין מבית שאן – ככלי צבועין הן.

אמר רבי יוסי: מתניתא בשאמר לה: "על מנת שאין עליך נדרים". אבל אם אמר לה: "על מנת שאין לך נדר", אפילו נדרה שלא לאכול חרובין – נדר הוא.

הלכה אצל הזמן והתיר לה – הרי זו מקודשת. אצל הרופא ורופאה – אינה מקודשת. מה בין זמן מה בין רופא? זמן – עוקר את הנדר מעיקרו, רופא – אינו מרפא אלא מיכן ולהבא.

אית תניי תני: אפילו הלכה אצל הזמן והתיר לה – אינה מקודשת. מתניתא דרבי לעזר. דתנינן תמן: אמר רבי לעזר: בדין היה, אפילו נדר שהוא צריך חקירת חכם – שהזמן עוקר הנדר מעיקרו, ולמה אסרו נדר שהוא צריך חקירת חכם? מפני נדר שאינו צריך חקירת חכם.

אית תניי תני: מותרת להינשא בלא גט. ואית תניי תני: אסורה להינשא בלא גט. הוון כעיי מימר: מאן דמר: מותרת להינשא בלא גט – רבי לעזר. ומאן דמר אסורה להינשא בלא גט – רבנן.

בזלזל רבנן! מאן דאמר: אסורה להינשא בלא גט – רבנן. מאן דאמר: מותרת להינשא בלא גט – שמתוך שהיא יודעת שאם הולכת היא אצל הזקן והוא מתיר לה את נדרה, והוא אינה הולכת, לפום בן מותרת להינשא בלא גט.

מאי טעמא דמאן דמר: אסורה להינשא בלא גט? שלא תלך אצל הזקן ויתיר לה את נדרה, וקידושין תלין עליה למפרע, ונמצאו בניה באין לידי ממזירות. לפום בן אסורה להינשא בלא גט.

בננסה סתם. רבי שמעון בן לקיש אמר: מתניתא – בשקידשה על תנאי, וכנסה סתם. אבל אם קידשה סתם, וכנסה סתם – יש לה כתובה. רבי יוחנן אמר: אפילו קידשה סתם וכנסה סתם – אין לה כתובה. ואמר רבי חיה בשם רבי יוחנן: וצריכה ממונו גט, אפילו קידשה על תנאי וכנסה על תנאי.

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא: קידשה סתם וגירשה מן האירוסין מה אמר בה רבי שמעון בן לקיש? בעא נישמעניה מן הדא: היו בה מומין ועודה בבית אביה – האב צריך להביא ראיה. הא אם הביא ראיה – יש לה כתובה. מה חמית למימר בשקידשה סתם וגירשה מן האירוסין.

מה אגן קיימין, מן דבתרה: במה דברים אמורים? במומין שבפסתר, אבל במומין שבגלוי – אינו יכול למעון. ואם במתנה, אף מומין שבגלוי טוען הוא.

אמרין חבירי קומי רבי יוסה: אמור דבתרה ותהא פליגא על רבי שמעון בן לקיש, נכנסה לרשות הפעל – הפעל צריך להביא ראיה. הא אם הביא הפעל ראיה – אין לה כתובה! והיד רבי שמעון בן לקיש אמר: יש לה כתובה! רבי כהן בשם רבנן דקיסרין: מתניתא – בשבנא ולא פעל. מה דאמר רבי שמעון בן לקיש – בשבנא ופעל, אני אומר: נתרצה לו בקעילה.

שכל המומין הפוסלין בכהנים – פוסלין בנשים. הוסיפו עליהן באשה: ריח הפה, וריח הזיעה, ושומא שאין בה שיער. רבי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בן חנינה:

[דף כ"ז ע"ב]

בעור הפנים שגו.

והתנינן: במה דברים אמורים? במומין שבפסתר, אבל במומין שבגלוי אינו יכול למעון. וזו לא מן המומים שבגלוי הוא! תיפותר: בההיא דמטמרה לה תחות קלוסיתה דראשה.

תני: שומא שיש בה שיער, בין גדולה בין קטנה, בין בגוף בין בפנים – הרי זה מום. ושאיין בה שיער, בפנים – מום, בגוף – אינה מום. במה דברים אמורים? בקטנה. אבל בגדולה, בין בגוף בין בפנים – הרי זה מום.

עד כמה היא גדולה? רבן שמעון בן גמליאל אומר: עד כאיסר האיטלקי. רבי לעזר בשם רבי תנינא: כגון תדין קורדינא – שיעורו כחצי זהוב, כל שהוא.

רבי רדיפה, רבי יונה, רבי ירמיה שאל: אשה קרחת, ושיטה של שיער מקפת מאזן לאזן?

בעיי משמעינה מן הדא: הוסיפו עליהן באשה: ריח חפה, וריח תועה, ושומא שאין בה שיער. ולא אדכרון קרחה. סברין מימר: שאינו מום. אתא רבי שמואל בריה דרבי יוסה בי רבי בון בשם רבי ניסא: מום הוא, לא אתינן מיתני, אלא דבר שהוא פגור בזה ובזה, מום – בזה, ואין מום – בזה. אבל דבר שהוא נזי בזה ומום בזה, כגון הדא קרחתה, אף על גב דהוא מום – לא תניננה.

תדע לך שהיא כן, הרי זקן, הרי נזי – באיש, ומום – באשה, ולא תנינן: יתר עליהם באשה – זקן. הרי ידיים, הרי נזי – באשה, ומום – באיש, ולא תניננה: יתר עליהם באיש – ידיים.

הלכה ה' מתני' המקדש שתי נשים בשוה פרוטה, או אשה אחת בפחות משוה פרוטה, אף על פי ששילח סבלונות לאחר מיכן – אינה מקודשת, שמקמת קידושין הראשונים שילח. ובן קטן שקידש.

גמרא תני, וכולן שבעלו – קנו. רבי שמעון בר יוחאי אומר משום רבי שמעון: וכולן שבעלו – לא קנו, שלא היתה בעילתו אלא לשום קידושין הראשונים. אם קנו, רבי חייא בשם רבי יוחנן: קנו לחופרין.

רבי חייא בשם רבי יוחנן: כל תניי שהוא מעשה מתחילתו – מקודשת לחופרין. רבי מנא בעא קומי דרב יודן: מאן תנא כל תנאי שהוא מעשה מתחילתו – תנינו בטל, דלא פרבי שמעון.

רבי יודן בשם רבי יוחנן: מקודשת לחופרין. הוה עבדא? "הרי אני מקדשך בבגילתך על מנת שיירדו גשמים", ירדו גשמים – מקודשת, ואם לאו – אינה מקודשת.

רבי חייא בשם רבי יוחנן: בקידושי מלוה – לחופרין. ובקרקעות – לא קנה. ובמטלטלין – אין מוכרין אותו למי שפרע. ביקש להעמיד לו מקדו? נישמעינה מן הדא: והרי לך אצילי בהן יין, ויין אין לו. הא אם יש לו יין – הרי זה חייב. תני רבי חייא: אם יש לו יין – חייב ליתן לו.

רבי שמואל בר רב יצחק שלח אמר לתמן: הוון דרעין, דהורי רבי חייה בשם רבי יוחנן: קידושי מלוה – לחומרין, ובאיש לרבי זעירא.

[דף כ"ח ע"א]

למה? בגין דהוון מחמרין, וקליל עליהון. אמר רבי יוסה בי רבי בון: בקולא הוון נהיגין, ואחמר עליהון. שאם בא אחר וקידשה – תפשו בה קידושין. אמר רבי יודן בי רבי חנן: ערוה שאינה ערוה – תופש את שאינה ערוה.

הלכה ו' מתני' המקדש אישה ובתה, או אישה ואחותה פאחת – אינן מקודשות, ומעשה בחמש נשים ובתן שתי אחיות, וליקט אחד בכלכלה של תאנינים, משלהם היתה, ושל שביעית היתה, ואמר: הרי פולכם מקודשות לי בכלכלה זו, וקיבלתה אחת מהן על ידי פולם, ואמרו חכמים: אין האחיות מקודשות.

גמרא אמר רבי חייה בר בא: את שמע מינה חמש. את שמע מינה, שחמש נשים מתקדשות פאחת. שהאשה מקבלת קידושיה וקידושי חברתה. ומקדשין בגזילה, ומקדשין בפירות עבירה. ואין קידושין תופסין בעריות.

אמר רבי לעזר: באחיות – לא קידש, ובחטאות – כיפר. היך עבדא? שחט שתי חטאות לשם חטאת אחד – המזבח בורר את הראוי לו, שתייהן אסורות באכילה.

שחט שני אשמות לשם אשם אחד – המזבח בורר את הראוי לו, שתייהן אסורין באכילה. רבי זעירא בשם רבי יוחנן: שחט את הראשון שלא לשמו, ואת השני לשמו – כיפר, שאינו הראשון שלא לשמו כשר אלא מבח שמו הבא אחריו. אבל שחט הראשון לשמו, והשני שלא לשמו, אם כיפר הראשון,

[דף כ"ח ע"ב]

על מה השני בא ומכפר? על טומאה שאירעה בין זה לזה? ובפסחים – לא כיפר, שאין תפסח בא אלא לאכילת בשר. ודלא ברבי נתן, דרבי נתן אמר: יוצאין בזריקה בלא אכילה.

הלכה ז' מתני' המקדש בחלקו מקדשי תקדשים ומקדשים קלים – אינה מקודשת. ממעשר שני, בין שוגג בין מזיד – לא קידש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מזיד – קידש. שוגג – לא קידש. ובתקדש, מזיד – קידש, שוגג – לא קידש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שוגג – קידש, מזיד – לא קידש.

מסכת ערובין פרק שלישי

א. רבי יהודה אומר: אין אדם מתנה על שני דברים כאחד. אלא אם בא חכם למזרח - ערובו למזרח. ואם בא חכם למערב - ערובו למערב. אבל בא לכאן ולכאן, לא בא לכאן ולכאן - הריני כבני עירי. רבי יהודה אומר: אם היה אחד מהן רבו - ילך אצל רבו. שניהם רבותיו - ילך אצל הרגיל אצלו. אם היה רגיל אצל שניהם - ילך לאיזה מהן שירצה.

ב. מתנה אדם על ערובו, ואומר: 'ערובי לשבת זו ולא לשבת אחרת' - 'לשבת אחרת ולא לשבת זו' - 'ערובי לשבתות ולא לימים טובים' - 'לימים טובים ולא לשבתות' - 'לשבת ולא ליום הכפורים' - 'ליום הכפורים ולא לשבת'.

ג. האומר לחברו: 'ערב לי בתמרים', וערב לו בגרוגרות. 'בגרוגרות' וערב לו בתמרים. 'במגדל' וערב לו בשוכך. 'בשוכך' וערב לו במגדל. 'בבית' וערב לו בעליה. 'בעליה' וערב לו בבית - אין ערובו ערוב. אבל אמר לו סתם: 'ערב לי' וערב לו, בין בתמרים, בין בגרוגרות, בין במגדל, בין בשוכך, בין בבית, בין בעליה - ערובו ערוב.

ד. ערבו זה לצפון וזה לדרום - זה מהלך לצפון בערובו של זה בדרום, ובדרום בערובו של זה בצפון. אם מצעו את התחום - אל יזוז ממקומו. ערב לצפון וחזר וערב לדרום - בטל האחרון את הראשון. טעה וערב לשתי רוחות, כמדמה הוא שמערבין לשתי רוחות, או שאמר לעבדיו: 'צאו וערבו לי', אחד ערב עליו לצפון ואחד ערב עליו לדרום - מהלך בצפון בערובו לדרום, ומהלך לדרום בערובו לצפון. ואם מצעו עליו את התחום - לא יזוז ממקומו.

ה. נכרים שצרו על עירות ישראל - אין יוצאין עליהן בכלי זינם, ואין מחללין

עליהן את השבת. במה דברים אמורים? כשבאו על עסקי מומן, אבל אם באו על עסקי נפשות - יוצאין עליהם בכלי זינם ומחללין עליהן את השבת. ובעיר הסמוכה לספר, אפלו לא באו על עסקי נפשות, אלא על עסקי תבן וקש - יוצאין עליהן בכלי זינם ומחללין עליהן את השבת. בראשונה היו מניחין כלי זינם בבית הסמוך לחומה. פעם אחת, הפירו בהם אויבים ורדפו אחריהם ונכנסו לטול כלי זינם, ונכנסו אויבים אחריהם, ודחקו זה את זה, והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו אויבים. באותה שעה התקינו - שיהיו חוזרין למקומם בכלי זינם.

ו. מחנה היוצאים למלחמת הרשות - אין צרין על עירות של נכרים פחות משלשה ימים קדם לשבת. ואם התחילו - אין מפסיקין ואפלו בשבת. וכן היה שמאי הזקן דורש (דברים כ. ט): "עד רדתה" - ואפלו בשבת.

ז. עיר שהקיפוה נכרים או נהר, וכן ספינה המטרפת בים, וכן יחיד שהיה נרדף מפני הנכרים, ומפני הלסטים, ומפני רוח רעה - הרי אלו מחללין את השבת, ומצילין את עצמן.

ח. הרועים, והקציצין, והבורגנין, ושומרי פרות, בזמן שדרכן ללון בעיר, אף על פי שחשכו חוץ לתחום - הרי אלו כאנשי העיר, ויש להם אלפים אמה לכל רוח. ובזמן שדרכן ללון בשדה - אין להם אלא אלפים אמה בלבד.

ט. מי שיש לו שני בתים, וביניהם שני תחומי שבת, כיון שהחזיק בדרך - קנה ערוב; דברי רבי יהודה. יתר על פן אמר רבי יוסי בן רבי יהודה: אפלו מצאו חברו בדרך, ואמר: 'לין בפה, עת חמה, עת צנה הוא', למחר משכים והולך. החזירו מן העיר - הרי הוא כאנשי העיר.

הגנה, אם מכיר את מקומו - הרי זה מתר. ואם לאו - הרי זה אסור. רבי יוסי אומר: אם היו שנים, אחד מכיר ואחד שאינו מכיר, שאינו מכיר - מוסר שביתתו למכיר. זה שמכיר - אומר: 'תהא שביתתנו במקום פלוני'.

יד. האומר: 'שביתתי במקום פלוני, בשדה פלוני, במקום שאזכרה בו משתחשף' - לא אמו כלום; שאין מערבין משתחשף, זו היא שאמרו: העני מערב ברגליו. אחד עני ואחד עשיר מערבין בפת, ובלבד שלא יצא חוץ לתחום, ויאמר: 'שביתתי במקום פלוני', שלא אמרו 'מערבין ברגל' אלא למי שבא בדרך וחשכה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אחד עני ואחד עשיר מערבין ברגל, לא יצא עשיר חוץ לתחום ויאמר: 'שביתתי במקומי'; וזה הוא עקרו של ערוב.

טו. והתירו חכמים לבעל הבית לשלח את ערובו ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו - בשביל להקל עליו. אמר רבי יהודה: מעשה באנשי בית ממלי ובאנשי בית גוריון בארומא, שהיו מחלקין גרוגרות וצמוקין לעניים בשני בצרת, ובאין עניי כפר שייחין וכפר חנניא ומחשיכין על התחום, ולמחר משכימין ובאין.

מסכת ערובין פ"ק רביעי

א. רבי אליעזר אומר: יום-טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה בין מלאחריה - מערב אדם, יום אחד לצפון ויום אחד לדרום, יום אחד לצפון ויום אחד כאנשי אותה העיר. מודה רבי אליעזר, שאין מערבין חצי היום לצפון וחצי היום לדרום, שאין חולקין יום אחד. וחכמים אומרים: כשם שאין חולקין יום אחד - כך אין חולקין לשני ימים. אמר להם רבי אליעזר: אי אתם מודים במערב ברגליו ביום ראשון, שצריך לערב ברגליו ביום שני, נאכל ערוב עד שלא חשכה - אין יוצא עליו ביום השני! אמרו לו: אבל. אמר להם: הללו שני ימים הן. אמרו

י. רשות שבת כך הוא: עומד אדם במקומו ואומר: 'שביתתי במקומי', שנאמר (שמות טז): "שבּו איש תחתיו"; כמה תחתיו? מלא קומתו ופשוט ידיו, גופו שתי אמות, ואמה כדי לפשט ידיו ורגליו; דברי רבי מאיר. ורבי יהודה אומר: גופו שלוש אמות ואמה כדי לטול חפץ מתחת מרגלותיו, ומניח ידיו תחת מראשותיו - זכה לו מקומו לכל רוח, מרבעות לא עגלות. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: עגלות ולא מרבעות.

יא. השובת בתל גבוה עשרה טפחים, ובנקע עמק עשרה טפחים, ובגנה מקפת גדר גבוה עשרה טפחים - מהלך את כלה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. השובת בעיר, אפלו גדולה כאנטוכיא - מהלך את כלה וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. על גבה - אין לו אלא ארבע אמות בלבד.

יב. הנותן את ערובו בתוך עבודה של עיר - לא עשה ולא כלום. נתנה חוץ לעבודה של עיר, אפלו אמה אחת - משתכר אותה אמה ומפסיד את כל העיר, מפני שמדת העיר עולה כלה למדת התחום. האומר: 'שביתתי על גבי אילן', על גבי הגנה - לא יותר מבית סאתים. פחות מעשרה טפחים - לא יותר מארבע אמות. ובנקע עמק מעשרה - ולא יותר מבית סאתים. פחות מעשרה טפחים - לא יותר מארבע אמות. ובגנה, מקפת גדר גבוה עשרה טפחים - ולא יותר מבית סאתים. פחות מעשרה טפחים - ולא יותר מארבע אמות. ומודד עד שמגיע לאותו מקום. בא לאותו מקום - מהלך את כלה, וחוצה לה אלפים אמה. אימתי? בזמן שהיה בתוך אלפים אמה שלו. לא היה בתוך אלפים אמה שלו - אין לו אלא ארבע אמות בלבד.

יג. האומר: 'שביתתי בצד אילן, בצד חרוב, בצד גנה' - לא אמר כלום, עד שיקנה לצפונה או לדרומו ארבע אמות. נעקר האילן, או נעקר החרוב, או נעקר

ד. הִיָּה בֵּית אֶחָד יוֹצֵא הֵימְנָה כְּמִין פִּיגִם לְרוּחַ אֶחָד, רֹאֵין כְּנִגְדּוֹ כְּאִלּוּ מְלֵא בֵּתִים וְחִצְרוֹת - מִרְבִּיעַ כְּנִגְדּוֹ וּמוֹדֵד הֵימְנוּ לְהֵלֶן אֲלֵפִים אַמָּה. הִיָּה שְׁנֵי בֵּתִים יוֹצֵאִין הֵימְנוּ כְּמִין שְׁנֵי פִיגְמִין לְשֵׁתֵי רִיחוֹת, רֹאֵין כְּנִגְדָן כְּאִלּוּ הֵן מְלֵאִין בֵּתִים וְחִצְרוֹת - מִרְבִּיעַ כְּנִגְדָן וּמוֹדֵד מֵהֵן אֲלֵפִים אַמָּה.

ה. בֵּא לְרַבְעָה - מִרְבָּעָה בְּרַבּוּעַ עוֹלָם. נוֹתֵן צִפּוֹנָה לְצִפּוֹן הָעוֹלָם וְדְרוֹמָה לְדְרוֹם הָעוֹלָם. וְסִימְנָה: עֲגֵלָה בְּצִפּוֹן וְעֶקְרֵב בְּדְרוֹם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם אֵינּוּ יוֹכֵל לְרַבְעָה בְּרַבּוּעַ שֶׁל עוֹלָם - יִרְבָּעָה כְּמִין תְּקוּפָה, כִּיצַד? חֲמָה יוֹצֵאת בְּיוֹם אֶרֶץ וְשׁוֹקַעַת בְּיוֹם אֶרֶץ - זֶה הוּא פְּנֵי צִפּוֹן. חֲמָה יוֹצֵאת בְּיוֹם קֶצֶר וְשׁוֹקַעַת בְּיוֹם קָצֵר - זֶה פְּנֵי דְרוֹם. תְּקוּפַת נִיסָן וְתְקוּפַת תְּשֵׁרִי, חֲמָה יוֹצֵאת בְּחֻצֵּי מִזְרָח וְשׁוֹקַעַת בְּחֻצֵּי מַעֲרָב, שְׁנָאֵמֵר (קֹהֶלֶת א, י): "הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צִפּוֹן". "הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם" - בְּיוֹם, "וְסוֹבֵב אֶל צִפּוֹן" - בְּלֵילָה. "סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ" - אֵלּוּ פְּנֵי הַמִּזְרָח וּפְנֵי הַמַּעֲרָב, פְּעָמִים מֵהֶלְכָתָן וּפְעָמִים מִסְבָּכָתָן.

ו. אֵלּוּ שְׁמֹתֵהֶם בְּרִין עֲמָה: נֶפֶשׁ שֵׁשׁ בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת וְהַגָּשֶׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּתִלִים וְזִיזִין מִתְעַבְּרִין עֲמָה, הַגָּשֶׁר וְהַקָּבֵר שֵׁשׁ בָּהֵן בֵּית דִּירָה, וּבֵית הַכִּנְסָת שֵׁשׁ בָּהּ בֵּית דִּירָה לַחֲזָן, וּבֵית עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים שֵׁשׁ בָּהּ בֵּית דִּירָה לְמִשְׁתָּהּ. וְהָאוֹרִיּוֹת וְהָאוֹצְרוֹת שֶׁבְּשָׂדוֹת וַיֵּשׁ בָּהֵן בֵּית דִּירָה. וְהַבּוֹרְגָנִין שֶׁסְּבִיבָהּ, וְהַבֵּית שְׁבִים - הֵרִי הֵם מִתְעַבְּרִין עֲמָה. וְאֵלּוּ שְׁאִין מִתְעַבְּרִין עֲמָה: נֶפֶשׁ שְׁנִפְרָצָה מִשְׁתֵּי רִיחוֹתֶיהָ אֵילָךְ וְאֵילָךְ, וְהַגָּשֶׁר וְהַקָּבֵר שְׁאִין לָהֶם בֵּית דִּירָה, וּבֵית הַכִּנְסָת שְׁאִין לָהֶם בֵּית דִּירָה לַחֲזָן, וּבֵית עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים שְׁאִין לָהּ בֵּית דִּירָה לְמִשְׁתָּהּ. וְהָאוֹצְרוֹת שֶׁבְּשָׂדָה שְׁאִין לָהֶם בֵּית דִּירָה. וּבּוֹר, וְשֵׁתִי, וּמַעְרָה, וְגֵדֵר, וְשׁוֹבֵךְ שְׁבִתוֹכָהּ, וְהַבֵּית שֶׁבְּסָפִינָה - אֵין אֵלּוּ מִתְעַבְּרִין עֲמָה.

לו: אִי אַתָּה מוֹדֵה שְׁאִין מְעַרְבִין מִיּוֹם-טוֹב לַחֲבֵרוֹ? אָמַר לָהֶם: אֲבָל. אָמְרוּ לוֹ: הֲלָלוּ יוֹם אֶחָד הֵם. עֲרַב בְּרַגְלֵיו בְּיוֹם רִאשׁוֹן - מְעַרַב בְּרַגְלֵיו בְּיוֹם שְׁנִי, וְנֹאכַל עֲרוֹבוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן אֵין יוֹצֵא עָלָיו בְּיוֹם שְׁנִי; דְּבַרִּי רַבִּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֵרִי זֶה חֹמֶר גָּמֵל. רַבֵּן שְׁמַעְזֵן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִים: עֲרַב בְּרַגְלֵיו בְּרִאשׁוֹן - אֵין יוֹצֵאִין עָלָיו בְּיוֹם שְׁנִי. נֹאכַל עֲרוֹבוֹ בְּרִאשׁוֹן - יוֹצֵאִין עָלָיו בְּיוֹם שְׁנִי. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּשְׁהִיָּה יָרָא שְׁמָא תַתְּעַבֵּר - מְעַרַב אָדָם שְׁנֵי עֲרוֹבִין, וְאוֹמֵר: 'עֲרוֹב בְּרִאשׁוֹן לְמִזְרָח וּבִשְׁנֵי לְמַעֲרָב, בְּרִאשׁוֹן לְמַעֲרָב וּבִשְׁנֵי לְמִזְרָח, עֲרוֹבֵי בְּרִאשׁוֹן וּבִשְׁנֵי כְּבִי עֵירִי, עֲרוֹבֵי בִשְׁנֵי וּבְרִאשׁוֹן כְּבִי עֵירִי'. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר, שְׁשֵׁתִי קֹדְשׁוֹת הֵן. אָמַר לָהֶם רַבִּי יוֹסִי: אִי אַתֶּם מוֹדִים, שְׁאֵם בָּאוּ עֲדִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעַלָּה שְׁנוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קֹדֶשׁ וְלִמְחֹר קֹדֶשׁ?!

ב. כִּיצַד, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מִתְּנָה אָדָם עַל הַכִּלְכָּלָה בְּיוֹם-טוֹב רִאשׁוֹן וְאוֹכְלָה בְּיוֹם-טוֹב שְׁנִי. הִיָּה לְפָנָיו שְׁתֵּי כִלְכָּלוֹת שֶׁל טָבֵל, וְאוֹמֵר: 'אִם הַיּוֹם חוֹל וְלִמְחֹר קֹדֶשׁ - תִּהְיֶה זֶה תְּרוּמָה עַל זֶה, וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ וְלִמְחֹר חוֹל - אֵין בְּדַבְּרֵי כְּלוּם', וְקוֹרֵא עָלֶיהָ שֵׁם וְאוֹכְלָה, וְכֵן רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלִיּוֹת.

ג. כִּיצַד מְעַבְּרִין אֶת הָעָרִים? אַרְבָּה כְּמוֹת שְׁהִיא, עֲגוּלָה - עוֹשִׂין לָהּ זָוִית. מִרְבָּעַת - אֵין עוֹשִׂין לָהּ זָוִית. הֵיתָה רַחְבָּה מִצַּד אֶחָד וּקְצָרָה מִצַּד אֶחָד - רֹאֵין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא שְׁוָה. הֵיתָה בֵּית אֶחָד יוֹצֵא כְּמִין פְּגוּם, אוֹ שְׁנֵי בֵּתִים יוֹצֵאִין כְּמִין פְּגוּמִין - רֹאֵין כְּאִלּוּ חוֹט מִתְּנִיחַ עָלֶיהֶן, וּמוֹדֵדִין מִמֶּנּוּ וְלֵהֲלֵן אֲלֵפִים אַמָּה. הֵיתָה עֲשׂוּיָה כְּמִין קֶשֶׁת אוֹ כְּמִין גֵּם - רֹאֵין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא מְלֵאָה בֵּתִים וְחִצְרוֹת, וּמוֹדֵד מִמֶּנּוּ וְלֵהֲלֵן אֲלֵפִים אַמָּה.

ז. כמה יהיו מקרבות לעיר ויהיו מתעבירין עמה? שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים, שהן מאה וארבעים ואחד ושליש. רבי יהודה אומר: שירים הוא דבר מעט, ולא נתנו חכמים שעור. כמה הן שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים? הן בית סאתים כחצר המשכן.

ח. היה מודד, והגיע המדה לבית - אפלו בית לפנים מן הבית, אפלו מגדל לפנים מן המגדל - מכניסין לאמצע, ומרביע כנגדן, ומודד כנגדו ולהלן אלפים אמה. היה מודד, והגיע המדה למערה - אין מכניס את כל המערה אלא מכנגד פתחה של מערה. אחת מערה ואחד מגדל. מה בין מערה למגדל? גג המערה הרי הוא כארץ, וגג המגדל הרי הוא כעיר. כמה דברים אמורים? במדת העבור, אבל במדת התחום, אפלו כלתה מדתו בחצי ביתו - אין לו אלא חצי ביתו. אמר רבי שמעון: יכולני אני, שיהיו עולין מטבריא לצפורי, ומצור לצידון, מפני מערות ומגדלות שביניהם.

ט. המודד, מודד חוץ לקרפיפה של עיר, לכל עירות נותן קרפף; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא אמרו קרפף אלא בין שתי עירות. אם יש לזו שבעים אמה ושירים ולזו שבעים אמה ושירים - מכניסם לאמצע ומרבע כנגדן, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה. היו שלשה מגדלים, והאמצעי מבלע ביניהן, אם אין בין שנים החיצונים מאה וארבעים ואחד ושליש - מכניסין לאמצע ומרבע כנגדן, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה. היו עשויין שורות ואחרות ביניהם, אם אין בין שורה החיצונה וביניהם מאה וארבעים ואחד ושליש - מכניסין לאמצע, ומרבע כנגדו, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה.

י. מרבע את העיר ועושה אותה כמין טבלא מרבעת, וחוזר ומרבע את התחומין ועושה אותה כמין טבלא מרבעת, וכשהוא

מודד, לא ימדוד מאמצע הקרן אלפים אמה, מפני שהוא מפסיד את הזוית, אלא מביא טבלא מרבעת שהיתה אלפים אמה על אלפים אמה, ומניחה בקרן באלכסונה, נמצא, העיר משתכרת ארבע מאות אמות לכאן וארבע מאות אמות לכאן. נמצא, תחומין משתכרין ארבע מאות אמות לכאן וארבע מאות אמות לכאן. נמצא, העיר והתחומין משתכרין ארבע מאות אמות לכאן וארבע מאות אמות לכאן.

יא. כיצד מקדירין בהרים? התחתון כנגד לבו, והעליון כנגד פרסותיו, מקדיר ועולה, מקדיר ויורד, וואה את ההר כאלו בקוע לפניו; דברי רבי. וחכמים אומרים: אין מקדירין בהרים. היו לפניו הר ומישור - מודד את המישור ומניח את ההר, ונשכר הר וגאיות. מודד את הגאיות ומניח את ההר ונשכר.

יב. היה מודד והגיע המדה לגיא, אם יכול להבליע בחבל של חמשים אמה - מבליעו. ואם לאו - חוזר למקום שהוא יכול להבליעו. ומבליעו וצופה וחוזר למדתו. אם היה גיא מעקם ואין יכול להבליעו - מקדיר ועולה, מקדיר ויורד, וצופה וחוזר למדתו. היה מודד והגיע המדה לכתל, אין אומרים: 'קב את הכתל', אלא אומד הכתל, וצופה, וחוזר למדתו, ומודד. אחד מודד בחבל ואחד צופה בעיניו, בין בהר, בין בים, בין במישור, אחד מדת העבור ואחד מדת התחום, אלא שבמדת התחום מודד בחבל.

יג. אין מודדין, לא בחוט, ולא בגמי, אלא במשיחה. והמודד - מותח בכל כחו. מודד והלך, ובא אחד ואמר: 'עד כאן תחום שבת' - נאמן. מעשה בזקן אחד רועה שבא לפני רבי ואמר לו: 'זכור הייתי שהיו בני מגדל גדר ועדרים יורדים לחמתה, עד חצר החיצונה הסמוכה לגשר'; והתיר רבי שיהיו בני מגדל יורדין לחמתה עד חצר החיצונה סמוכה לגשר. ועוד התיר רבי

שיהיו בני גדר יורדין לחממה, ואין בני חממה יורדין לגדר.

מסכת ערובין פרק חמישי

א. הנותן ערובו בסוף אלפים אמה של תחום, אם היה ביתו סמוך לחומה - פגס. ואם לאו - לא פגס. נתנו אמה אחת חוץ לתחום, אם היה בתוך אלפים אמה שלו - ערובו ערוב. ואם לאו - אין ערובו ערוב.

ב. בראשונה היו בני טבריא מהלכין את כל חממה, ואין בני חממה באין אלא עד מקום הכפה, עכשו בני טבריא ובני חממה חזרו להיות עיר אחת.

ג. אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, ואנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה. אימתי? בזמן שהיו בתוך אלפים אמה של העיר. ואם לא היו בתוך אלפים אמה של העיר - אין להם אלא אלפים אמה בלבד. ואנשי עיר קטנה - אין להם אלא אלפים אמה בלבד.

ד. עיר של רבים שחרבה, ונשתתרו בה גדודיות גבוהות עשרה טפחים, אף על פי שאין צורות פתחיה נכרים - הרי זו מתעברת להיות כעין עיר. עיר של יחיד ונעשית של רבים, ורשות הרבים עוברת בתוכה, כיצד מערבין אותה? עושין לחי מכאן ולחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן, ומערבין ונושאין ונותנין באמצע. ואין מערבין אותה לתצאין, אלא או כלה, או מבוי מבוי בפני עצמה. עיר של רבים והרי היא של רבים, ואין לה אלא פתח אחד - מערבין את כלה.

ה. סכת החג כחג, רבי יהודה מחיב בערוב ובמזוזה ובמעשר, וחכמים פוטרין. רבי יהושע אומר: מערבין כפר שלם אפלו הוא כאיסר, אפלו לא נטל ממנו אלא כדי דמוע וחלתו, יתר על כן - הרי זה אסור.

ו. מי שיש לו חמש חצרות בעיר אחת, אם היה משתמש בכלן - הרי זה אסור את כלן.

ואם לאו - אין אסור אלא מקום דירתו בלבד. אמר רבי יהודה: מעשה בכך נפחא שהיו לו חמש חצרות באושא, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: אינו אסור אלא בית דירה בלבד.

ז. חמש חבורות מקצת שרוין בחדרים, ומקצת שרוין בעליות - טרקלין שלהן כחצר לבתיים. שנים ששתפין זה לזה, בין ביין בין בשמן - אינן צריכין לערב. היו שלשה - זה שתף לזה ביין, וזה שתף לזה בשמן - צריכין לערב. רבי שמעון אומר: אחד יין ואחד שמן - אין צריכין לערב. אלעזר בן תדאי אומר: אסורין עד שיערבו.

ח. אב ובנו, נשוי וכלותיו, עבדיו ושפחותיו, הרב ותלמידו, בזמן שאין עמהם דיורים - הרי הן כיהידים, צריכין לערב, מבוי שלהן - בין כך וכך נתר בלחי וקורה.

ט. עם הארץ שהיו מוליכין אצלו ערוב, מוליך לו כהן כפר תרומה, ויושב ומשמרו ומחשיד עליו ואוכלו, ובא לו. ובשביעית - הרי זה מתר, מפני שלא נחשדו על השביעית.

י. בית שמניחין בו ערוב - אין צריך להפריש כפר, מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום, אם היה שם רבו, או אדם גדול, או שהיה משיא את בנו ורצה לנהג בו כבוד - הרשות בידו. מצוה על כל אדם לבטל רשות, אם היה אדם גדול - הרשות בידו.

יא. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב - עליו לבטל הרשות. אם היה שם בית האבל או בית המשתה, ורצו לבטל רשותו - הרשות בידו.

יב. שלשה שהיו שרוין בחצר, ומת אחד מבני החצר, והניח את הרשות לאחד מן השוק, מבועד יום - אסור. משחשכה - אינו אסור. ואחד מן השוק שמת, והניח את רשותו לאחד מבני חצר, מבועד יום -

אינו אוסר. משחשכה - אין אוסר. הרי ששכח ולא ערב, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: במזיד - אוסר. בשוגג - אינו אוסר. מי שבטל רשותו, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר.

יג. אחד שלא ערב - נותן רשותו לאחד שערב. ושנים שערכו - נותנין רשותן לאחד שלא ערב. ושנים שלא ערכו - נותנין רשותן לשנים שערכו, או לאחד שלא ערב. אבל אין אחד שערב נותן רשותו לאחד שלא ערב, ואין שנים שערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו. ואין שנים שלא ערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו, שכל זמן שהיו שנים שרוין בחצר, ושכח אחד מהן ולא ערב - הרי זה אוסר.

יד. ישראל מומר משמר שבתו בשוק - מבטל רשות, שאינו משמר שבתו בשוק - אינו מבטל רשות. מפני מה? שאמרו: ישראל נוטל רשות ונותן רשות, והעובד כוכבים עד שישיכיר. כיצד מבטל רשות? אומר: 'רשותי נתונה לך, רשותי מבטלת לך' - קנה ואין צריך לזכות.

טו. חצרו של נכרי, הרי הוא כדיר של בהמה - מתר להכניס ולהוציא מחצר לבתים ומן הבתים לחצר. ואם יש שם ישראל אוסר; דברי רבי מאיר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: לעולם אינו אוסר עד שיהו שני ישראלים אוסרין זה על זה, והלכה כדבריו.

טז. הגוסס, אף על פי שאינו יכול לחיות - הרי זה אוסר. קטן, אף על פי שאין יכול לאכול כזית - הרי זה אוסר. קסדור הבא לעיר, עד שלוששים יום - הרי זה אוסר מיד. אימתי? בזמן שיחדו לו בית דירה. לא יחדו לו בית דירה, או שאין עמהן דיורין בחצר - אין אוסר. אכסנאי - אין אוסר לעולם.

יז. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב, והיתה לו אכסדרה על פתחו, בזמן שמגפפת - מתרת לו ואסורה לכל בני חצר. אם אינה מגפפת - אסורה לו ואסורה לכל בני החצר. כלים ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר. אנשי חצר ששכחו ולא ערכו - אסור מלהכניס ומלהוציא מחצר לבתים ומבתים לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר.

יח. חמש חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי, ושכחו כלם ולא ערכו - אסור להכניס ולהוציא מחצר למבוי ומן המבוי לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטל בחצר, ובמבוי אסור. ורבי שמעון מתיר, שהיה רבי שמעון אומר: כל זמן שהן של רבים, ושכחו ולא ערכו, גז וחצר ואכסדרה ומקפסת וקרפף ומבוי - כלן רשות אחת הן. אמר רבי: כשהיינו לומדין תורה אצל רבי שמעון בתקיעין, היינו מצלין שמן באלונתית מגג לגג, ומגג לחצר, ומחצר לחצר, ומחצר לקרפף, עד שהיינו מגיעים אצל המעין שהיינו רוחצין בו. אמר רבי יהודה: מצוה בשעת הספקנה, היינו מצלין ספר תורה מחצר לגג, ומגג לחצר, ומחצר לקרפף לקרות בו. אמרו לו: אין שעת הספקנה ראיה.

יט. שתי חצרות, זו לפנים מזו, החיצונה של רבים, והפנימית של יחיד - החיצונה - צריכה ערוב. והפנימית - אין צריכה ערוב. הפנימית של רבים והחיצונה של יחיד, הפנימית - צריכה ערוב. והחיצונה - אינה צריכה ערוב. רבי עקיבא אוסר את החיצונה, שדריסת הרגל אוסרתה. וחכמים אומרים: אין דריסת הרגל אוסרתה. היו שתיקה של רבים, ונתנו את ערוכין בחיצונה, ושכח אחד בין מן החיצונה בין מן הפנימית ולא ערב - שתיקה אסורות. נתנו ערוכין בפנימית, ושכח אחד מן הפנימית ולא ערב - שתיקה אסורות. מן החיצונה ולא ערב - שתיקה אסורות; דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים: פנימית

ג. אין משתתפין, לא באוצר ולא במבוי, אלא אם כן יחד לו מקום. האנשים שנשתתפו וערבו שלא לדעת הנשים - שתופן שתוף. ונשים שנשתתפו שלא לדעת בעליהן - אין שתופן שתוף, ואין ערובן ערוב. ומערבין בחצרות בפת, ואם רצו לערב ביין - אין מערבין. משתתפין במבוי ביין, ואם רצו להשתתף בפת - משתתפין. מערבין בחצרות, ומשתתפין במבוי, שלא לשכח תורת ערוב מן התניקות, שיאמרו: 'אבותינו לא ערבו'; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: או מערבים או משתתפים.

ד. ערובי חצרות כחצר ושתופי מבואות במבוי. שנים ששתפין זה לזה זה ביין וזה בשמן - צריך שיבא עמהן במבוי. אמר רבי מאיר: מפני מה אמרו אין מערבין לאדם אלא מדעתו? לפי שאין רוצה שישתתפו אחרים עמו בחלקו, אבל אם היה לו תבשיל או עסה אצל חברו - זכה לו תבשילו.

ה. המערב על ידי בני עירו שילכו עמו לבית האבל, או לבית המשתה וקבלו עליהן מבעוד יום שיבוא - מתר. משתחשף - אסור, שאין מערבין משתחשף. ערב עליהן בקופות של תמרים, ובקופות של גרוגרות, ובקופות של זיתים, אם יש מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד - יבואו. ואם לאו - לא יבואו. קבלו עליהם זה אחר זה, הראשונים שיש להם - יבאו, ואחרונים - לא יבואו.

ו. המערב על ידי עצמו לרוח אחת לשבתות של כל ימות השנה, ואמר: רציתי - אלה, לא רציתי - לא אלה, רצה מבעוד יום - ערובו ערוב. משחשקה, רבי שמעון אומר: ערובו ערוב. וחכמים אומרים: אין

מתרת וחיצונה אסורה. אחד שתי חצרות זו לפנים מזו, ואחד שלש דיוטאות - זו למעלה מזו. במה דברים אמורים? בזמן שדרך הפנימית לצאת על החיצונה ועל מקצתה, ודרך העליונה לירד על התחתונה ועל מקצתה. חמש חצרות פתוחות לבית שער, ושכחו ולא ערבו - מתרין בחצרות, ואסורין בבית שער. חמש דיוטאות פתוחות לאלקט', ושכחו ולא נשתתפו - מתרין בדיוטאות ואסורין באלקט.

מסכת ערובין פרק ששי

א. שתוף מבוי כיצד? מניח אדם חבית של יין, ושל שמן, ושל תמרים, ושל גרוגרות ושל שאר מיני פרות, בין משלו בין משל חברו, ואומר: 'הרי זו לכל בני מבוי'; היתה משלהן - אין צריך לזכות. היתה משלו - מגביהה מן הארץ ואומר: 'זכיתי לכם ולכל שנתוספו עליכם'. נתוספו עליהן - מזכה ואין צריך להודיע. אמר רבי יהודה: מעשה והיינו שרויין בית גלודה בלוד, והיינו מבשלין קדרה של עדשים, ואחד עומד על פתח המבוי ואומר: 'זכיתי לכם בקדרה של עדשים', היין - כדי לשותו בו מזון שתי סעודות. והשמן - כדי לאכול בו מזון שתי סעודות. החמץ - כדי לטבל בו. זיתים ובצלים - כדי לאכל בהן שתי סעודות. תחלתו וסופו - כשעור הזה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תחלתו כשעור הזה, אף על פי שאין סופו כשעור הזה. כלה החפץ - מודיע, ואינו צריך לזכות.

ב. אמר רבי שמעון בן אלעזר: פעם אחת שבת רבי מאיר בערדסקא ובא אדם אחד ואמר: 'רבי! ערבתי בבצלים [לטבעין]', והושיבו רבי מאיר בארבע אמות שלו. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: מערבין לחולה ולאסניס וליזקן כדי מזונו. ולרעבתן - סעודה בינונית של כל אדם.

² לפי הגר"א תבה זו היא תקון בדוקא, ובאר

זאת יפה בחזון יחזקאל.

¹ בית העשוי להתקרב בו בפניו.

ערוכו ערוב, על ידי עצמו לשתי רוחות לכל ימות השנה, ואמר: 'למקום שארצה אלך', רצה מבעוד יום - ערוכו ערוב, משחשכה - הרי זה חמר גמל.

ז. לא יערב אדם על ידי בנו ובתו הגדולים, ועל ידי עבדו ושפחתו העברים, ועל ידי אשתו, אלא מדעתו. אבל מערב הוא על ידי בנו ובתו הקטנים, ועל ידי עבדו ושפחתו הפנענים, ועל ידי בנו ובתו הקטנים, בין לדעתו בין שלא לדעתו, מפני שידן כידו. וכלן שערבו, וערב עליהם רבן - יוצאין בשל רבן, חוץ מן האשה שיכולה למחות על ידי בעלה.

ח. עבד עברי, ומי שחציו עבד וחציו בן חורין - יוצאין על ידי עצמן. עבד של שני שתפין - יוצא בערוב של זה בדרום, ומהלך בדרום. בערוב שניהן - מהלך בצפון בערובו של זה בדרום, ובדרום בערובו של זה בצפון, ואם מצעו את התחום - אל יזוז ממקומו. קטן שצריך לאמו - יוצא בערוב אמו, ושאין צריך לאמו - אין יוצא בערוב אמו.

ט. כתל חצר שנפרץ, מארבעה טפחים עד עשר אמות - מתר, מפני שהוא כפתח, יתר מכאן - כנגד הפרצה אסור. נפרצו בו פרצות הרבה, אם העומד מרבה על הפרוץ - מתר. ואם הפרוץ מרבה על העומד, כנגד הפרצה, נפרצה כנגד עשרה בתים - בטלה המחיצה. שתי חצרות זו למעלה מזו, ובין זו לזו עשרה טפחים, או שיש בה גדוד חמשה ומחצה חמשה - מערבין שנים ואין מערבין אחד. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ומעטה באבנים, כפפתים ובסלם הצורי, או שהביא נסר שרחב ארבעה טפחים וקבעו בה - מערבין שנים. ואם רצו - מערבין אחד. פחות מכן - מערבין אחד ואין מערבין שנים. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים - עושין לה מחיצה גבוהה חמשה טפחים, ומבטלה.

י. כתל שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה - מערבין שנים ואין מערבין אחד. מצטו באבנים, כפפתים ובסלם הצורי, או שהביא נסר רחב ארבעה טפחים, וקבעו בה - מערבין שנים, ואם רצו - מערבין אחד. פחות מכן - מערבין אחד ואין מערבין שנים.

יא. מתבן שבין שתי חצרות, גבוהה עשרה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד. אלו מאכילין מכאן ואלו מאכילין מכאן, נתמעט התבן מעשרה טפחים - מערבין אחד ואין מערבין שנים, אלא אם רצה - סותם את פתחו ומבטל את רשותו, הוא אסור וחברו מתר. וכן בכתל של תבן שבין שתי חצרות.

יב. רבי מאיר אומר: סילונות שבפרכין מחזיקין סאתים, אף על פי שהן נקובין - שופכין לתוכם מים בשבת. וחקמים אומרים: עד שיפקקו. אחרים אומרים: ביב שקמור ארבע אמות ברשות הרבים - שופכין לתוכו מים בשבת. עוקה שבחצר מחזקת סאתים, אף על פי שנתמלאת מערב שבת - שופכין לתוכה בשבת, אחת עוקה ואחת גסטרא שבחצר מחזקת סאתים, אף על פי שנתמלאו מערב שבת - שופכין לתוכן בשבת.

יג. הגג ומרפסת החצר והאכסדרא - מצטרפין לארבע אמות. הבית והעליה החצר והגג - אין מצטרפין לארבע אמות, אף על פי שהן מאה אמה - לא ישפך על פי הביב, אבל הוא שופך לגג, והמים יורדין לביב. אין עושין לה צנור, אבל עושין לה מזחלה, שלא יאמרו: 'צנורו של פלוני מקלח מים בשבת'.

יד. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד מים ואחד יין - קולט, בין ביד בין בפלי ושותה, ובלבד שלא יצרף פיו עם פי החבית, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, וישתה. אבל מצרף הוא פיו לצנור למטה מעשרה טפחים ושותה, לא יצרף אדם ידו

לעשות מחצה אלא לרחב בלבד. וכן אתה מוצא בביבין המקשקשין תחת הבתים ותחת החצרות.

יט. רבי יהודה אומר: כהל ששל גבה - נדונין כמחצה. אמר רבי יהודה: מעשה באמת המים שהיתה באה מאבל לצפורי, והיו ממלאין הימנה בשבת על פי הזקנים. אמרו לו: משם ראיה? מפני שלא היתה עמקה עשרה ורחבה ארבעה.

כ. גזוזטרא שהיא למעלה מן המים - אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים, בין מלמעלה בין מלמטה. ואם היה למטה מן המים, אף על פי שהמים צפין על גבה - אין בכך כלום. רבי מאיר אומר: אף מלמעלה. רבי חנניא בן עקיבא אומר: גזוזטרא שיש בה ארבע על ארבע אמות, חוקק בה ארבע על ארבע, וממלא הימנה בשבת.

מסכת ערובין פרק שביעי

א. שערי גנה, בזמן שיש להן בית שער מבפנים - פותחין ונועלין בהן מבפנים. מבחוץ - פותחין ונועלין בהן מבחוץ. מכאן ומכאן - פותחין ונועלין בהן מכאן ומכאן. אין להם לא לכאן ולא לכאן - אסורים כאן וכאן. וכן פתחי חנויות ברשות הרבים; רבי יהודה אומר: בזמן שהמנעול למטה מעשרה - מביא את המפתח מערב שבת ומניחו באסקופא, למחר, פותח ונועל ומחזירו לאסקופה. ובזמן שהמנעול למעלה מעשרה - מביא מפתח מערב שבת ומניחו במנעול. למחר - פותח ונועל ומחזירו למקומו. וחכמים אומרים: אף בזמן שהמנעול למעלה מעשרה טפחים, מביא מפתח מערב שבת ומניחו באסקופא, למחר - פותח ונועל ומחזירו למקומו, או בחלון שעל גבי הפתח. אם יש בחלון ארבע על ארבע - אסור, מפני שהוא כמוציא את מרשותו לרשות.

עם הכתל ועם המזחלה, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, ושותה. אבל מצרף הוא ידו לצנור למטה מעשרה טפחים, ושותה. ואם יש פי צנור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

טו. בור ברשות הרבים, ואין בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר מתרין, ובני עליה אסורין. אם יש בינו לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר אסורין, ובני עליה מתרין. באר שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו ובין הכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבאר ארבעה על ארבעה טפחים - בין כך ובין כך, משלשל וממלא הימנו בשבת.

טז. בור שבין שתי חצרות - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

יז. אמת המים שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינה לכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. זה היה מעשה באמה של פרטליה, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל, ואמר: הואיל ואין בינה לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - מתרת. ואם יש בפי ארבעה על ארבעה, בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת.

יח. אמת המים שעוברת בחצר - אין ממלאין ממנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. עשו לה בכניסה ולא ביציאה, ביציאה ולא בכניסה - אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. היתה רחבה מראשה אחד וצרה מראשה אחד - הרי זה מרחיב את מקום הצר, ואין צריך

לעצמן, או שהיו של יחידים ושכחו ולא ערבו. אבל אם היו של רבים ושכחו ולא ערבו, גג וחצר ואכסדרה ומרפסת - כלן רשות אחת הן.

ז. חצר גדולה שנפרצה לרשות הרבים, ונשתירו בה גודריות גבוהות עשרה טפחים, עד עשר אמות - מתר, מפני שהוא כפתח. פחות מכן - מתרין לאותה שבת ואסורין לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. ורבי יוסי אומר: כשם שאסורין לעתיד לבא אסורין לאותה שבת. וקטנה שאינה אלא כעשר, ונטלה דופנה לרשות הרבים, ונשתיר כפס מכאן כפס מכאן - מתר. נטלה כלה - מתר לאותה שבת ואסורה לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: כשם שאסורה לעתיד לבוא, כך אסורה לאותה שבת.

ח. חלון שמקצתה בתוך עשרה ומקצתה למעלה מעשרה - מערבין שנים ואין מערבין אחד. היתה כלה למעלה מעשרה ומעטה באבנים, או בגפתים, ובסלם המצרי, או שהיה נסר שרחב ארבעה טפחים וקבעה בה, מערבין שנים, ואם רצו - מערבין אחד. פחות מכן - מערבין שנים ואין מערבין אחד.⁴ היתה רחבה מראשה אחת וקצרה מראשה אחר - הרי זה מרחיב את מקום הצר. חלון שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - עושה לה מרביות⁵ ומבטלה. כיוצא בו, מי שהיו לו חניות פתוחות לרשות הרבים, ופתוחות לחצרות, אם אין שם אלא דבר מועט - מביא ומטלטל מזה לזה. היתה חצר ובה דיוורין. ערבו - מתרין. לא ערבו - אסורין.

ט. אחד חלון שבין שני בתים, ואחד חלון שבין שתי חצרות, ואחד חלון שבין שתי

ב. החרים והפסקנין³ וספינה ברשות הרבים, גבוהין עשרה טפחים - אין מטלטלין, לא מתוכן לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכן, אבל יורד לתוכן ואוכל. פחות מכן, בתוך ארבע אמות מתר, חוץ לארבע אמות - אסור. אמת המים ברשות הרבים, עמוקה עשרה טפחים, וכן גומא - אין מטלטלין, לא מתוכה לרשות הרבים, ולא מרשות הרבים לתוכה, אבל יורד לתוכה ושותה. אם היו המים מועטים - מזלף לתוך ידו ושותה. אם היו שנים, זה מעמיד לחברו, והלה שותה. וזה מעמיד לחברו והלה שותה. פחות מכן, בתוך ארבע אמות - מתר. חוץ לארבע אמות - אסור.

ג. אילן ברשות הרבים, גבוה עשרה טפחים. אם אין גופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים - מטלטלין תחתיו. היה גבוה משלש רוחותיו, ונמדד מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יתר על הגבוה.

ד. חרבה ברשות הרבים, עמוקה עשרה טפחים, חלון שעל גבה שופכין לתוכה מים בשבת. היו שנים - שתיהן אסורות, שאין שתי רשות משתמשות ברשות אחת. היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ה. אשפה ברשות הרבים, גבוהה עשרה טפחים, חלון שעל גבה - זורקין לה בשבת. היו שתיים - שתיהן אסורות, שאין שני רשויות משמשות כאחת, היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ו. בני חצר ובני מרפסת, שאין צריכים לערב, שערכו אלו לעצמן ואלו לעצמן, כל שגבוה עשרה טפחים - למרפסת. פחות מכן - לחצר. במה דברים אמורים? בזמן שהן של רבים, וערכו אלו לעצמן ואלו

⁴ בספרים כתוב להפך, והנהיגי על פי 'הוון' יחזקאל, וענין בהנהגות הנ"ל ו'ל.

⁵ סוטים את החלון עם ענפים.

³ ברכות העשויות למלאות בהן מים.

תאמר בגנות, שכל אחד ואחד מכיר את שלו? אמר להם: הרי שהיתה חלוקה, או שהיתה עשויה פספס⁸, לא כל אחד ואחד מכיר את שלו?⁹ אמר רבי שמעון בן אלעזר: עד כאן היתה תשובה. רבי שמעון אומר: הגג, והמרפסת, החצר והאכסדרה - כלן רשות אחת הן.

מסכת ערובין פרק שמיני

א. שתי חצרות, אחת פתוחה לצפון ואחת פתוחה לדרום, וגגותיהן שוין - הגגין רשות לעצמן. והחצרות - כל אחת ואחת רשות לעצמן. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ומעטה באבנים, ובכפתים¹⁰ ובסלם הצנורי, או שהביא נסר שהוא רחב ארבעה טפחים וקבעו בה - מערבין שנים. אם רצו - מערבין אחת. פחות מכן - מערבין שנים, ואין מערבין אחד.

ב. שתי גזוזטאות, זו כנגד זו ברשות הרבים, ובין זו לזו ארבעה טפחים - מערבין שנים ואין מערבין אחד. פחות מכאן - מערבין אחד ואין מערבין שנים. שלש דיוטאות, זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו - העליונה והתחתונה של אחד, ואמצעית של אחר - לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות, אבל משלשל הוא מן העליונה לתחתונה שלא בדרך אמצעית. משלשל אדם קדרה של בשר ונותנה על גבי זיו שרחב ארבעה טפחים. היתה חלון באמצע, שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות.

ג. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד יין ואחד שמן - קולט, בין ביד בין בכלי,

עליות, ואחד חלון שבין שני גנות, ואחד חלון שבין שני דיוורין, וגשרים, ונפשות⁶, ורשות הרבים המקרה - מטלטלין תחתיהן בשבת; דברי רבי יהודה. וחכמים אוסרין. יתר על כן אמר רבי יהודה: מי שיש לו בתים בשני צדי רשות הרבים - עושה לחי מכאן ולחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן. מערבין ונושא ונותן באמצע. אמרו לו: אין מערבין רשות הרבים בכך. מודין חכמים לרבי יהודה, במעשה בגינוסר, שזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים, וזה פתח דלת קרפיו וסתם רשות הרבים - שמעבירין ונושאים ונותנים באמצע, שכל מחיצה הנעשית לשבת, בין אנוסין בין שוגגין, בין מטעין בין מזידין - הרי זה מחיצה. החזירו הפתחים למקומן - חזרו לאסורן. חצר שגגותיה מבצרות⁷ - כל אחד ואחד רשות לעצמו.

י. כל גגות העיר - רשות אחת הן. אסור להעלות ולהוריד מן הגגין לחצר ומן החצר לגגין, וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטלן בגגין, ובלבד שלא יהא גג גבוה עשרה או נמוך עשרה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל אחד ואחד רשות לעצמו, ואין מטלטלין בו אלא בארבעה. אמר להם רבי מאיר: אי אתם מודים באנשי חצר ששכחו ולא ערכו, שאסור להכניס ולהוציא מחצר לבתים, ומבתים לחצר, וכלן ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר, מה נשתנה גג מחצר? אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין תחתיה דיוורין! אמר להם: אף חצר, פעמים שיש תחתיה דיוורין. אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין כל אחד ואחד מכיר את שלו,

⁶ צייני קברים.

⁷ חצר אשר גגות תבתים שבתוכה הם שווים למרקע החצר, הינו שהבתים בנויים במקום נמוך שבחצר.

⁸ סימנים עד היכן מוגיעה הדירה של כל אחד.

⁹ הינו שדואי כל אחד מכיר את שלו.

¹⁰ בקורות (כפית עץ).

ומכנים לתוך ביתו. הנה עומד ברשות היחיד, ופשט ידו לרשות הרבים, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מכניסה אצלו. הנה עומד ברשות הרבים, ופשט ידו לרשות היחיד, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מוציאה אצלו. גמל שראשו ורבו בפנים - אוכסין אותו בפנים. בחוץ - אוכסין אותו בחוץ. אותן כלים שפותחין ונועלין בהם, שבקרקות - אסורין. אחרים אומרים: אף שבקרקות, פותחין ונועלין בהם.

ד. הכוונה¹¹ ברשות הרבים, וכל מי שנתלש רקו בפיו - לא יהלך ברשות הרבים, עד שירוק.

ה. שתי מטהרות זו על גב זו - נוטל את הפקק מבגדים ומשיקן, ומחזיר את הפקק למקומו. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי ברכות, אחת של חמין ואחת של צונן - נוטל את הפקק מבגדים, כדי שירדו חמין לתוך הצונן, וצונן לתוך החמין, ובלבד שלא יחזיר את הפקק למקומו. ולא עוד, אלא שנוטל את הפקק כדי שיצאו המים וילכו להם, ואם בשביל שתנגב - אסור. ופוקקין את הביב בסודרין, ובכל דבר המטלטל, כדי שלא יציפו המים את האוכלין ואת הכלים. אין פוקקין את הביב כדי שירדו המים לבור. רבי מנחם איש גליא אומר: צנור שעלו בו קוצים וקישושים¹² - דורסן ברגל בצנעא, כדי שיצאו המים וילכו להם.

ו. חבילה של עצים וסוכה של קוצין שהתקנים לפרצה שבחצר, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. אם לאו - אין פותחין ונועלין בהן. אחרים אומרים: היתה כבושה באבנים מראשה אחד - אין רשאי לגע בהן. נתלו בה קוצין ודוקרנין -

מפשר בידו בצנעא, ובלבד שלא יקרע. ושל בהמה - דורס ברגליו. מחצלות פרושות על פתחי חניות ברשות הרבים, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם. ואם לאו - אין פותחין ונועלין בהם. עשה להם ציר של קנים, ושל שבלין ושל כל דבר - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. דלת שיש לה ציר - פותחין ונועלין בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. נשברו ציריה - אין פותחין ואין נועלין בה ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. דלת הנגרות, ומחצלת הנגרות, וקנקן הנגרה, בזמן שהן קשורין ותלוין פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ז. הנה יושב וקורא בספר על האסקפה, ונתגלגל הספר מידו, ולפנים ולחוץ - גוללו מכאן ומכאן ומניחו על האסקפה. אבל מפתח אינו כן, אלא בזמן שהמפתח למטה מצוה טפחים - נוטל את המפתח מן האסקפה, ונותנו למנעול, ופותח ונוטל כלי מתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל ומניח המפתח בחלון שעל גב שקוף. אם יש בפי החלון ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

ח. מלבן של ספקלריא¹³ ותריסין של חניות - פותחין ונועלין בהן. אם היו נשמטים - אסורים. נגר נשמט¹⁴ - אסור. נקמז¹⁵ - מותר. רבי יהודה אומר: נקמז, אף על פי שאינו נשמט - אסור.

ט. נגר נגרה, אם היה קשור ותלוי - פותחין ונועלין בו. ואם לאו - אין פותחין ונועלין

¹³ מראה (שפינעל).

¹⁴ שנפסק החבל שהוא קשור בו, וכשפותח

אותו הוא מניחו בקרן וזית.

¹⁵ שנתקב בחור האסקפה ונפתח אותו החור,

וראשו מגיע לארץ ונאקב ונכנס בארץ.

¹¹ מלשון ביהו וניעו.

¹² מלשון לקושש קש.

ממלאין מבאר הקר בגלגל ביום-טוב, וכשעלו בני הגולה וחנו עליה, התירו להם נביאים שביניהם, להיות ממלאין מבור הקר בגלגל ביום-טוב, ולא כל בור ודות הקר התירו, אלא אותו בור שחנו עליה בלבד.

טו. הלכות שבת, חגיגות ומעילות - כהררים תלויין בשערה. מקרא מעט והלכות מרבות, ואין להם על מה שיסמכו.

טז. מכאן אמר רבי יהושע: צבתא בצבתא מתעבד, צבתא קדמייתא כמה מתעבד? הא לאו ברירה הוא!¹⁸

יז. הדינין, והעבודות, הטהרות, והטמאות, והעריות, ומוסף עליהן הערכין, והתרמין, והקדשות, ומעשר שני, מקרא מרבה, ומדרשות והלכות מרבות, ויש להן על מה שיסמכו. אבא יוסי בן חנן אומר: אלו שמונה מקצוע תורה - גופי הלכות הן.

מסכת פסחים פרק ראשון

א. אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. אין בודקין, לא לאור החמה, ולא לאור הלבנה, ולא לאור האבוקה, אלא לאור הנר, מפני שאור הנר יפה לבדיקה. אף על פי שאין ראיה לדבר - זכר לדבר, שנאמר (שמות יב, יט): "שבעת ימים שאר לא ימצא בכתיכם", ואומר (בראשית מד, יח): "ויחפש בגדול החל", ואומר (צפניה א, יב): "והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות"; ואומר (משלי כ, כז): "נר אלהים נשמת אדם חפש כל חדרי בטן".

¹⁸ הצבת שעושים הנפחים, על ידי צבת אחרת היא גשויה, שאוחזת בצבת ומכה פקורנם עד שנעשית. וזהו משל, כשם שמצבת אחת נעשו כמה צבות, כך משכנות אחת למדו לגזר אחר כך כמה שכירות.

ב. רבי יהודה אומר: קשור אף על פי שאינו תלוי. איזהו נגר? הגורר שנועלין במקדש, אבל לא במדינה, כל שקשור ותלוי וראש אחד מגיע לארץ. רבי יהודה אומר: זה - אף במדינה מותר, אלא איזהו נגר שנועלין במקדש אבל לא במדינה? כל שאינו לא קשור ולא תלוי, ושומטו ומניחו בזוית.

י. המוצא תפלין - מכניסן זוג זוג. רבן גמליאל אומר: שנים שנים. אחד האיש ואחד האשה, אחד חדשות ואחד ישנות. רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות. המוצא ספר בשדה - יושב ומשמרו, ומחשיף עליו, ונוטלו ובא לו. ובשעת הסכנה - מכסן והולך לו. אם היו גשמים יורדין - הוא מתעטף בבגדו ומכסה אותו.

יא. מי שיצא לרשות הרבים, ונזכר שיש תפלין בראשו - מכסה את ראשו עד שמגיע לביתו, ומכסה אותן. אם היה בית המדרש - נוטלן ומניחן במקום המצנע. מחזירין ציר התחתון של דלת, שדה, תבה ומגדל, ואין מחזירין ציר העליון. של בור, של יציע, ושל דות - הרי זה לא יחזיר. ואם החזיר - חייב חטאת.

יב. נימת כנור שנפסקה - קושרין אותה. קשרה ונפסקה - אין קושרין אותה. אמר רבי שמעון בן אלעזר: והלא אם קושרין אותה אין לה קול! אלא משלשל של מעלה ועונב למטה.

יג. כהן שעלתה בו יבלת במתניו - חברו חותכה לו בשניו, במקדש אבל לא במדינה, אם בכלי - כאן וכאן אסור.

יד. אין ממלאין בעדשה¹⁶ בשבת, אם כחם על חבל ועל המשירים¹⁷ - הרי זה מותר. אין

¹⁶ מאוננים.

¹⁷ כנסח הספרים כתוב: משיחה, והוא החבל שדולים עמו מן הבור.

ב. בית שמאי אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף, שורה החיצונה הרואה את הפתח, והעליונה הרואה את הקורה, ושלפנים הימנה ושלמטה הימנה - אין צריך בדיקה. בית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות שהן העליונות, העליונה הרואה את הפתח ואת הקורות, ואת שניות שלמטה הימנה, אבל שלפנים הימנה - אין צריך לבדק.

ג. חורי הבית, העליונים והתחתונים, וגג היציע, והדות, וגג הבית, וגג המגדל, ורפת בקר, ומתבן, ולולין, ואוצרות זין, ואוצרות של שמן - אין צריכין בדיקה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטה שהיא חוצצת וחולקת את כל הבית, ועצים ואבנים מנחים תחתיה - בודק את צד החיצון, ואין צריך לבדק את צד הפנימי.

ד. היוצאין בו בשירא, והמפרש בספינה, לפני שלשים יום - אין צריך לבדוק. בתוך שלשים יום - בודק ומשכים, והולך לדרך.

ה. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: שתי חלות של תודה פסולות, מנחות על גב האצטבא, כל זמן שמנחות - כל העם אוכלין חלין. נטלה אחת מהן - כל העם אוכלין תרומה. נטלו שתיהן - שורפין אלו ואלו. ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מבצערין את הכל מלפני השבת, ושורפין תרומות טמאות, תלויות וטהורות כאחת; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: טהורות בפני עצמן ותלויות בפני עצמן, וטמאות בפני עצמן. אמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על הטהורה ועל הטמאה - שאין שורפין, על התלויה ועל הטהורה - ששורפין, על מה נחלקו? על התלויה ועל הטמאה, שרבי אליעזר אומר: תשרף זו בעצמה וזו בעצמה. ורבי יהושע אומר: שתיהן כאחת. אמר רבי יוסי: אין הנדון זה דומה לראיה! כשהעידו רבותינו, על מה העידו? אם על הבשר שנטמא בולד הטמאה ששורפין אותה עם הבשר שנטמא

באב הטמאה, זה טמא וזה טמא! אלא שזה טמא טמאה חמורה וזה טמא טמאה קלה, אם על השמן שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר שנטמא בטמא מת - זה פסול וזה טמא, אף אנו מודים בתרומה שנטמא בולד הטמאה, שורפין אותן עם תרומה שנטמאת באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין לה טמאה על טמאתה. אבל היאך נשרף התלויה עם הטמאה, נמצא זה מטמאתה שמא יבא אליה ויטהרה? בית שמאי אומרים: אין שורפין בשר טהור עם בשר טמא, ובית הלל מתירין.

ו. בראשונה היו אומרים: אין מוכרים חמץ לנכרי, ואין נותנין לו במתנה, אלא כדי שיאכל עד שלא הגיע שעת בעור, עד שבא רבי עקיבה ולמד - שמוכרין ונותנין במתנה אף בשעת הבעור. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי, ואלו דברי בית הלל, הכריע רבי עקיבה לסייע דברי בית הלל. רבי יהודה אומר: כותח הבבלי וכל מיני כותח - אסור למכור שלושים יום קדם הפסח.

ז. האוכל חמץ אחר חצות, וחמץ שעבר עליו הפסח - הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת. תוך זמנו - עובר עליו בלאו וכרת. דברי רבי יהודה; רבי שמעון אומר: כל שאין בו כרת - אין בו לא תעשה. חמץ לפני זמנו ולאחר זמנו - אין עוברים עליו בלא כלום. תוך זמנו - עובר עליו בכרת ובלאו, ועל לא הודע אשם תלוי. ומשעה שאסור באכילה - אסור בהנאה. האוכל כזית חמץ בפסח - חייב על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת ועל לא הודע אשם תלוי.

ח. האוכל תרומת חמץ בפסח - פטור מן התשלומין ומדמי עצים לכהן; דברי רבי עקיבא. רבי יוחנן בן נורי מחיב. אמר רבי יוחנן בן נורי: נמתי לו לרבי עקיבה, מפני מה האוכל תרומת חמץ בפסח אין משלם דמי עצים לכהן? ומה נשתנית זו משאר ימות השנה, שבשאר ימות השנה משלם

דמי עצים לכהן? ! אמר לו: לא, אם אִמְרַת בְּתֻרְמָה טְמֵאָה בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִין לוֹ בֶּה הִתֵּר אֲכִילָה - יֵשׁ לוֹ בֶּה הִתֵּר הַסָּקָה, תֹּאמַר בְּזֶה שְׂאִין לוֹ בֶּה, לֹא הִתֵּר אֲכִילָה וְלֹא הִתֵּר הַסָּקָה? ! הֲאֵל לָמָּה זֶה דּוּמָה? לְתַרּוּמַת תּוֹתִים וְעֹנָבִים שְׁנֻטְמָאוּ, שְׂאִין לוֹ בֶּה הִתֵּר אֲכִילָה וְלֹא הִתֵּר הַסָּקָה, בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְרִישׁ תְּרוּמָה וְהִחְמִיצָה, אָבֵל בְּמִפְרִישׁ תְּרוּמַת חֻמֶּץ בִּפְסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

ט. הָאוֹכֵל קֹדֶשׁ חֻמֶּץ בִּפְסַח - אֵינָה כְּתוּרְמָה. הָאוֹכֵל קֹדֶשׁ חֻמֶּץ בִּפְסַח, בְּשׁוּגָג - מִשְׁלֵם קָרֶן וְחֻמֶּשׁ וְאֶשֶׁם וְדָאִי וְאֶשֶׁם תְּלוֹי. בְּמִזִּיד - פֶּטוּר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְרִישׁ קֹדֶשׁ וְהִחְמִיצוּ, אָבֵל בְּמִפְרִישׁ קֹדֶשׁ חֻמֶּץ בִּפְסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

י. אֶחָד הָאוֹכֵל, אֶחָד הַמִּמְחָה, וְהַשּׁוֹתָה, אָכַל וְחָזַר וְאָכַל, וְחָזַר וְאָכַל, אִם יֵשׁ מֵאֲכִילָה רִאשׁוֹנָה עַד סוּף אֲכִילָה אַחֲרֹנָה כְּדִי אֲכִילַת פָּרֶס - מִצְטָרְפִין. וְאִם לֹא - אֵין מִצְטָרְפִין. שְׁתֵּה, וְחָזַר וְשְׁתֵּה, וְחָזַר וְשְׁתֵּה, אִם יֵשׁ מִתַּחֲלַת שְׁתֵּיהֶם רִאשׁוֹנָה עַד סוּף שְׁתֵּיהֶם אַחֲרֹנָה כְּדִי אֲכִילַת פָּרֶס - מִצְטָרְפִין. וְאִם לֹא - אֵין מִצְטָרְפִין. כֹּשֶׁם שְׂאֲכִילָה בְּכֹזִית - כֵּן שְׁתֵּיהֶם בְּכֹזִית. וְשְׁתֵּיהֶם וְאֲכִילָה אֵין מִצְטָרְפִין. אָכַל כֹּזִית, אֶפְלוּ מִחֻמֶּשֶׁת הַמִּינִים - הָרִי אֵלוֹ מִצְטָרְפִין, אָכַל כַּחֲצֵי זֵית, וְנוֹדַע לוֹ, וְחָזַר וְאָכַל כַּחֲצֵי זֵית אַחֵר, אֶפְלוּ מִמִּין אֶחָד - אֵין מִצְטָרְפִין.

יא. חֻמֶּץ שֶׁל נְכָרִים - מֵתָר אַחֵר הַפֶּסַח מִיד. רִבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִים: אֵף שֶׁל הַקֹּדֶשׁ מֵתָר אַחֵר הַפֶּסַח מִיד.

5 APR	ראשון Sunday	 יח 18	בבלי: מנחות פד ירושלמי: קדושין כא תוספתא: ערובין ג נ"ך: נחמיה ד רמב"ם: קריאת שמע ד	ב דחזו"צ פסח, ג לעומר - מתחילין לומר ותן ברכה 2nd Day Chol Hamoed עלות השחר 5:20 סו"ז קרי"ש - פג"א 9:09 סו"ז תפלה - פג"א 10:26 שקיעה 7:24 נץ החמה 6:33 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:45 סו"ז תפלה - גר"א 10:50 צה"כ לשיטת ר"ת 8:37
----------	-----------------	---	--	---

6 APR	שני Monday	 יט 19	בבלי: מנחות פה ירושלמי: קדושין כב תוספתא: ערובין ד נ"ך: נחמיה ה רמב"ם: תפלה וברכת כהנים א	ג דחזו"צ פסח, ד לעומר 3rd Day Chol Hamoed עלות השחר 5:19 סו"ז קרי"ש - פג"א 9:08 סו"ז תפלה - פג"א 10:25 שקיעה 7:25 נץ החמה 6:32 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:44 סו"ז תפלה - גר"א 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת 8:38
----------	---------------	---	---	---

7 APR	שלישי Tuesday	 כ 20	בבלי: מנחות פו ירושלמי: קדושין כג תוספתא: ערובין ה נ"ך: נחמיה ו רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ב	ד דחזו"צ פסח, ה לעומר 4th Day Chol Hamoed עלות השחר 5:17 סו"ז קרי"ש - פג"א 9:07 סו"ז תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 7:26 נץ החמה 6:30 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:43 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 8:39
----------	------------------	--	---	---

8 APR	רביעי Wednesday	 כא 21	בבלי: מנחות פז ירושלמי: קדושין כד תוספתא: ערובין ו נ"ך: נחמיה ז רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ג	שביעי של פסח, ו לעומר 7th Day Pesach עלות השחר 5:16 סו"ז קרי"ש - פג"א 9:07 סו"ז תפלה - פג"א 10:24 שקיעה 7:28 נץ החמה 6:29 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:43 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 8:40
----------	--------------------	---	---	--

9 APR	המישי Thursday	 כב 22	בבלי: מנחות פח ירושלמי: קדושין כה תוספתא: ערובין ז נ"ך: נחמיה ח רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ד	אחרון של פסח, יזכור, ז לעומר 8th Day Pesach / Yizkor עלות השחר 5:14 סו"ז קרי"ש - פג"א 9:06 סו"ז תפלה - פג"א 10:23 שקיעה 7:29 נץ החמה 6:27 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:42 סו"ז תפלה - גר"א 10:47 צה"כ לשיטת ר"ת 8:42
----------	-------------------	---	---	--

10 APR	ששי Friday	 כג 23	בבלי: מנחות פט ירושלמי: קדושין כו תוספתא: ערובין ח נ"ך: נחמיה ט רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ה	אסרו חג, ח לעומר עלות השחר 5:12 סו"ז קרי"ש - פג"א 9:05 סו"ז תפלה - פג"א 10:22 שקיעה 7:30 נץ החמה 6:25 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:41 סו"ז תפלה - גר"א 10:46 צה"כ לשיטת ר"ת 8:43
-----------	---------------	---	---	---

11 APR	שבת Shabbos	 כד 24	בבלי: מנחות צ ירושלמי: קדושין כז תוספתא: פסחים א נ"ך: נחמיה י רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ו	שמיני, ט לעומר, פרק א עלות השחר 5:11 סו"ז קרי"ש - פג"א 9:04 סו"ז תפלה - פג"א 10:21 שקיעה 7:31 נץ החמה 6:24 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:40 סו"ז תפלה - גר"א 10:45 צה"כ לשיטת ר"ת 8:44
-----------	----------------	---	---	--

מברכים חודש אייר המולד: פרייטאג פארטאגס 18 מינוט און 14 חלקים נאך 5. ראש חודש: ששי ולמחרתו ביום ש"ב

גלייך ווען א מענטש טראכט נאר תשובה צו טון, אפילו ער האט נאכגיט תשובה געטון, געמט
דער אייבערשטער אן זיינע תפלות.

(ספר המדות אות תשובה סימן ס"ה)